

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Έτος 4^ο - Τεύχος **16** (Δ' τρίμηνο 1989: Οκτώβρ. - Νοέμβρ. - Δεκ.)

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

- Χρ. Καμενίδη, «Καταναλωτής - KONSUM» Θεσσαλονίκης.
25 χρόνια συνεχούς προσφοράς 209
 - LARS MARCUS, Προβληματισμοί για το μέλλον των συνεταιρισμών 219
 - Κ. Α. Παπαγεωργίου, Η έννοια της κοινωνικής διάστασης των
συνεταιρισμών 225
 - Θέσεις - Απόψεις 233
 - Ν. Κολύμβα, Οι εξελίξεις στη γεωργία, στους συνεταιρισμούς και στα
αγροτικά κόμματα στην Ανατολική Ευρώπη 236
 - Ν. Πατρίκιου, Αλιευτικοί συνεταιρισμοί στην Ελλάδα 243
 - Β. Λαμπροπούλου - Δημητριάδου, Επίκαιρη Συνεταιριστική νομοθεσία 249
 - Ψήφισμα της Γ.Σ. Αντιπροσώπων της Ελαιουργικής 261
 - Εκείνοι που φεύγουν: Φ. Φραγκογιαννόπουλος 263
 - Ειδήσεις: Συνεταιριστικές - Αγροτικές 265
 - Τα Συνεταιριστικά στη Βουλή 267
 - Ευρετήριο ύλης 1989 269
-

Revue Cooperative «SINETERISTIKI PORIA» Cooperative Review

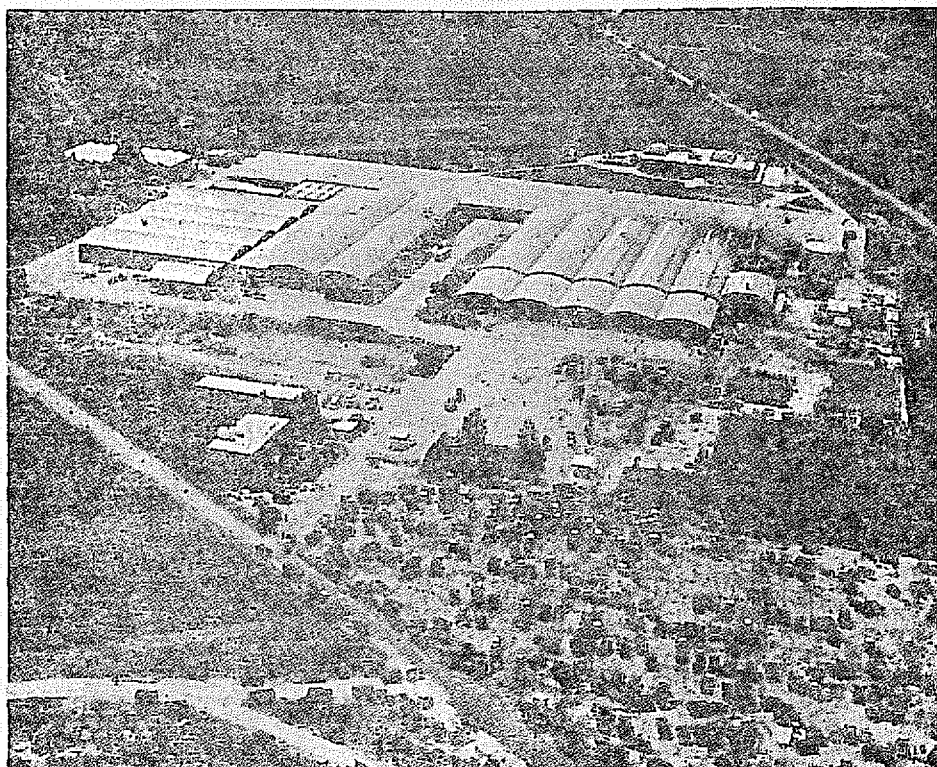
25, Koumoundourou str. - Athens 104 37

Sommaire a page 272 - Table of contents page 272

ΣΕΒΑ Θ ΑΒΕ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΘΡΑΚΗΣ

Εάνθη: Καραολή 79 — Αθήνα Λ. Ριανκούρ 64)

- ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΕΙ το εισόδημα των αγροτών.
- ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΕΙ ποιότητα στον καταναλωτή.
- ΔΙΝΕΙ εργασία στους ανθρώπους της ακριτικής περιοχής.
- ΒΟΗΘΑ την εθνική οικονομία.
- ΣΤΗΡΙΖΕΙ τη συνεταιριστική ανάπτυξη.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ — ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ — ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Έτος 4ο - Τεύχος 16 Δ' Τρίμηνο 1989: (Οκτώβρ. - Νοέμβρ. - Δεκέμβρ)

«ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 25 ΧΡΟΝΙΑ (1964—1989) ΣΥΝΕΧΟΥΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΑΜΕΝΙΔΗ
Καθηγητή Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
Προέδρου του Καταναλωτικού Συνεταιρισμού
«Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ KONSUM» Θεσσαλονίκης

I. Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ «Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Στις 4 Σεπτεμβρίου 1964, δηλαδή πριν είκοσι πέντε χρόνια, αρχίζει τη λειτουργία του το πρώτο κατάστημα λιανικής πώλησης τροφίμων του πρώτου ανοιχτού Καταναλωτικού Συνεταιρισμού της Ελλάδας, «Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» Θεσσαλονίκης στην οδό Χαλκίων αριθμός 19.

Τούτο αποτελεί το γεγονός της χρονιάς στην εμπορία τροφίμων, διότι υπήρξε το πρώτο SELF - SERVICE SUPER MARKET της Θεσσαλονίκης, δηλαδή το πρώτο κατάστημα αυτοεξυπηρέτησης στην αγορά τροφίμων της πόλης.

Η εμφάνιση του «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ» στη Θεσσαλονίκη αποτελεί πραγματικά ένα επαναστατικό γεγονός στον κλάδο της εμπορίας τροφίμων. Γίνεται η ισχυρότερη πρόκληση στα παντοπωλεία της Θεσσαλονίκης και συνεπάγεται την μεγαλύτερη ικανοποίηση του καταναλωτικού κοινού της.

Η αναγραφή των τιμών στα προϊόντα, η σταθερότητα τιμών, η επιλογή των προϊόντων, το ακριβές ζύγισμα και η σωστή συσκευασία τους, η γρήγορη εξυπηρέτηση των πελατών κ.ά., αποτελούν πρωτόγνωρα και ευχάριστα φαινόμενα στον κλάδο του λιανεμπορίου τροφίμων της Θεσσαλονίκης.

Γρήγορα ο «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ» γίνεται ο ηγέτης των τιμών στην αγορά Θεσσαλονίκης. Όλα τα παντοπωλεία περιμένουν τον «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ» να καθορίσει τιμές στα προϊόντα του για να προσαρμόσουν και αυτά τις τιμές τους.

Η εμφάνιση του ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ γίνεται αμέσως αισθητή σ' όλο το καταναλωτικό κοινό της Θεσσαλονίκης, διότι η εξυγιαντική του επίδραση στην εμπορία τροφίμων άρχισε αμέσως να φέρνει καρπούς. Τα παντοπωλεία, για να επιδιώσουν στον ανταγωνισμό, αναγκάζονται να μειώσουν τις τιμές των προϊόντων τους. Έτσι, ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ, ως Συνεταιρισμός, εκπληρώνει επιτυχημένα και την κοινωνική του αποστολή.

Πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα ότι στην επιτυχία της όλης προσπάθειας συνέβαλε σημαντικά η βοήθεια που χορήγησε η Ένωση Καταναλωτικών Συνεταιρισμών Σουηδίας «KOOPERATIVA FORBUNDET» με ένα δάνειο από 25.000 σουηδικές κορώνες και Σουηδό εμπειρογνώμονα για την οργάνωση του πρώτου καταστήματος του Συνεταιρισμού.

Το θυμιάσιο αυτό SUPER - MARKET ο «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» είναι δημιούργημα του ομίονιμου Καταναλωτικού Συνεταιρισμού Θεσσαλονίκης, ο οποίος ιδρύθηκε δύο χρόνια νωρίτερα και συγκεκριμένα στις 1 Νοεμβρίου 1962, με την έγκριση του καταστατικού του από τη Νομαρχία Θεσσαλονίκης.

Ο Συνεταιρισμός αυτός δημιουργήθηκε χάρη στις αδιάκοπες και έντονες προσπάθειες του οικονομολόγου Κωνσταντίνου Χουρμουζιάδη, ο οποίος ήταν τότε ένα ανώτερο υπαλλήλικό στέλεχος της ΠΑΣΕΓΕΣ και σήμερα είναι ο Διευθυντής του Συνεταιρισμού, και ο οποίος κατά τη διάρκεια της συνεταιριστικής εκπαίδευσής του στη Σουηδία, γρήγορα μωείται στο μεγαλείο των Καταναλωτικών Συνεταιρισμών της χώρας αυτής.

Ας σημειωθεί ότι ο κ. Χουρμουζιάδης είχε μεταβεί στη Σουηδία για μεταπτυχιακές σπουδές στους Συνεταιρισμούς μαζί με άλλους υπαλλήλους της ΠΑΣΕΓΕΣ και με υποτροφία η οποία χορηγήθηκε από την Κεντρική Οργάνωση των Καταναλωτικών Συνεταιρισμών Σουηδίας KOOPERATIVA FORBUNDET (Κ. Φ.), η οποία ήταν αποτέλεσμα της συμφωνίας που είχε κάνει ο τότε Διευθυντής της ΠΑΣΕΓΕΣ, σεβμνηστος κ. Γιάννης Αφεντάκης, με τον Δρα Μ. BONOW, που ήταν μέλος του Διευθυντηρίου της Κ.Φ. και Πρόεδρος της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης.

Επιστρέφοντας από τη Σουηδία ο κ. Χουρμουζιάδης γίνεται ο Αντίπας των Καταναλωτικών Συνεταιρισμών στη Θεσσαλονίκη αρχικά και σ' ολόκληρη την Ελλάδα αργότερα. Ενθουσιώδεις διαλέξεις του σε Συνεταιριστικούς Υπαλλήλους Αγροτικών Συνεταιρισμών, στο Εργατικό Κέντρο Θεσσαλονίκης κάνουν τους πρώτους πιστούς της Καταναλωτικής Συνεταιριστικής Ιδέας. Έτσι, ως το τέλος του 1962 γίνονται 123 μέλη και ως το τέλος του 1963 άλλα 134 μέλη. Όταν άνοιξε το πρώτο κατάστημα του Συνεταιρισμού, ο αριθμός των μελών είχε πλησιάσει τα 500 άτομα.

II. Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Με το άνοιγμα του πρώτου καταστήματος του «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ» αρχίζει η αναπτυξιακή πορεία του, όπως αυτή εκφράζεται ποσοτικά με τον αριθμό των καταστημάτων, τον αριθμό των μελών και το ύψος των πωλήσεων που πετύχαινε κάθε χρόνο.

Ο Πίνακας 1 δείχνει τα έντεκα (11) καταστήματα τροφίμων που άνοιξε ο Συνεταιρισμός ως σήμερα, την τοποθεσία τους, την επιφάνεια και την ημερομηνία λειτουργίας τους.

Ως το τέλος αυτού του έτους ελπίζεται ότι ο Συνεταιρισμός θα ανοίξει το δωδέκατο κατάστημά του στον Εύβοιο. Αυτό θα είναι το μεγαλύτερο απ' όλα,

αφού έχει επιφάνεια 1.100 τετραγωνικά μέτρα, εκτός από το υπόγειο-αποθήκη έκτασης 400 τετραγωνικών μέτρων και το υπόγειο χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων (πάρκινγκ) έκτασης 1.000 τετραγωνικών μέτρων.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 1

Τα καταστήματα τροφίμων του Καταναλωτικού Συνεταιρισμού ο «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» Θεσσαλονίκης με τις αντίστοιχες διευθύνσεις, ημερομηνίες έναρξης λειτουργίας τους και η επιφάνειά τους σε τετραγωνικά μέτρα:

Αύξων αριθμός	Τοποθεσία καταστημάτων	Ημερομ. έναρξης λειτουργ. καταστημ.	Επιφάνεια καταστημ. σε τετραγ. μ.
1	Βενιζέλου	4-9-64	152
2	Βασ. Όλγας 85	15-8-65	165
3	Κωτσάνδρου	12-65	100
4	Πλατείας Μεταξά	5-12-69	170 (υπόγειο 300)
5	Επτάλοφος	20-4-46	600
6	Καλαμαριά	2-3-78	450
7	Κορδελιό	7-12-79	300
8	Παρασκευοπούλου	7-5-84	300
9	Νεάπολη	28-4-86	400
10	Ντεπώ	19-4-89	630
11	Κάτω Τσίμπα	24-4-89	350 (υπόγειο 300)

ΠΗΓΗ: Καταναλωτικός Συνεταιρισμός «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» Θεσσαλονίκης, Τμήμα Λογιστηρίου.

Η αυξητική πορεία του Συνεταιρισμού σε αριθμό μελών όλη τη διάρκεια λειτουργίας του φαίνεται στον Πίνακα 2.

Από τον πίνακα αυτόν βλέπουμε πως η Καταναλωτική Συνεταιριστική Ιδέα καλλιεργείται περισσότερο τα τελευταία χρόνια και ο Συνεταιρισμός αναπτύσσεται με ταχύτερο ρυθμό, περίπου 980 μέλη κάθε χρόνο κατά μέσο όρο την πενταετία 1984—1989. Έτσι, στο τέλος του 1988 ο Συνεταιρισμός έχει 9.592 μέλη. Ως 31 Οκτωβρίου 1989 ο αριθμός των μελών του Συνεταιρισμού έχει ήδη φτάσει τα 11.681 άτομα.

Δεν πρέπει να παραλειφθεί πως στην αναπτυξιακή αυτή πορεία του Συνεταιρισμού σε εγγραφή νέων μελών συνέβαλαν σημαντικά και τα Σεμινάρια Καταναλωτικών Συνεταιρισμών, που πραγματοποιήθηκαν στη Θεσσαλονίκη (καθώς και σε άλλες πόλεις) από το 1982 με τη βοήθεια του ΕΛ.ΚΕ.Π.Α.

Εκτός από τον αριθμό των νέων μελών που εγγράφονται στο Συνεταιρισμό κάθε χρόνο και εκτός από τα νέα καταστήματα που άνοιξε όλη την περίοδο λειτουργίας του, την αναπτυξιακή πορεία του την δείχνει καλύτερα ο αυξανόμενος όγκος των πωλήσεων που πραγματοποίησε κάθε χρόνο, όπως φαίνεται στην τελευταία στή-

λη του πίνακα 2.

Γενικά, κάθε φορά που ανοίγει νέο κατάστημα ο «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ» οι συνολικές πωλήσεις του αυξάνονται περίπου κατά τον όγκο των πωλήσεων που πραγματοποιούνται στο νέο κατάστημα. Βέβαια, εκτός από τα νέα καταστήματα, και άλλοι παράγοντες συνέβαλαν σημαντικά στην αναπτυξιακή πορεία του Καταναλωτικού Συνεταιρισμού Θεσσαλονίκης, όπως θα αναλυθεί παρακάτω.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 2

Αριθμός μελών και αξία πωλήσεων του Καταναλωτικού Συνεταιρισμού ο «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» Θεσσαλονίκης από την ίδρυσή του (1962) ως το τέλος του 1988.

Έτος	Εγγραφή νέων μελών κάθε έτος	Συνολικός αριθ. μελών κάθε έτος	Αξία πωλήσεων κάθε έτος (δρχ.)
1962	123	123	—
1963	134	257	—
1964	284	541	1.142.901
1965	325	866	5.889.896
1966	211	1.077	9.773.566
1967	124	1.301	11.922.169
1968	88	1.389	11.321.972
1969	80	1.469	13.324.402
1970	171	1.640	27.379.890
1971	186	1.826	31.391.605
1972	190	2.016	37.482.087
1973	158	2.174	50.809.362
1974	115	2.289	70.282.515
1975	180	2.469	95.362.156
1976	312	2.781	137.615.112
1977	529	3.310	168.994.131
1978	426	3.736	226.241.692
1979	339	4.075	306.768.521
1980	355	4.430	398.588.421
1981	454	4.884	544.124.189
1982	261	5.145	671.873.043
1983	549	5.694	840.746.903
1984	897	5.591	1.139.490.798
1985	948	6.539	1.480.115.826
1986	769	7.308	2.015.834.287
1987	951	8.259	2.207.054.986
1988	1.333	9.592	2.781.474.792

ΠΗΓΗ: Καταναλωτικός Συνεταιρισμός «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» Θεσσαλονίκης, Τμήμα Λογιστηρίου.

III. Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΟΥ «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ - KONSUM» ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Όλα αυτά τα χρόνια λειτουργίας του Καταναλωτικού Συνεταιρισμού «Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» Θεσσαλονίκης είναι μεγάλη και θετική η συμβολή του όχι μόνο στην κοινωνία της Θεσσαλονίκης, αλλά και σ' ολόκληρη την Εθνική Οικονομία, γιατί είναι σημαντικά τα οφέλη που προσφέρει, όπως π.χ. τα εξής:

1. Χαμηλότερες, σταθερές και δίκαιες τιμές των προϊόντων.

Ο «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM», πιστός στη διεθνή συνεταιριστική αρχή της «μη κερδοσκοπικής λειτουργίας», την οποία εφαρμόζει απαρέγκλιτα ως Συνεταιρισμός που είναι, πουλά τα διάφορα αγαθά από τα καταστήματά του σε σχετικά χαμηλότερες και ανταγωνιστικές τιμές. Έτσι, επιτρέπει στους καταναλωτές να αγοράσουν μεγαλύτερες ποσότητες αγαθών και να δελτιώσουν την ευγυμρία τους. Το σπουδαιότερο είναι ότι οι τιμές αυτές είναι δίκαιες, αφού αντανακλούν την τιμή αγοράς των προϊόντων συν ένα περιορισμένο μικτό «εμπορικό περιθώριο», το οποίο δεν διαφέρει πολύ από προϊόν σε προϊόν και το οποίο έχει ως σκοπό να καλύψει τα λειτουργικά έξοδα του Συνεταιρισμού.

Επιπλέον, τα προϊόντα πωλούνται σε σταθερές τιμές, γιατί ο Συνεταιρισμός δεν επιδιώκει να εκμεταλλευτεί έκτακτες περιστάσεις προσφοράς και ζήτησης των προϊόντων και έτσι προστατεύει τα εισοδήματα των καταναλωτών.

2. Συνεχής προσφορά και εγγυημένη ποιότητα προϊόντων.

Ο «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ KONSUM» εξασφαλίζει συνεχή προσφορά αγαθών στα καταστήματά του για να ικανοποιεί τις διαρκείς ανάγκες διατροφής κ.ά. των καταναλωτών. Αποφεύγει τη δημιουργία τεχνητών ελλείψεων αγαθών σε περιόδους κρίσεων, διότι απλούστατα επιδιώκει όχι την εξασφάλιση υπέρογκων κερδών, αλλά την καλύτερη εξυπηρέτηση των καταναλωτών. Πράγματι, τόσο κατά την ελληνο-τουρκική κρίση του 1974, που έγινε γενική επισιτιστική, όσο και κατά την καταστροφή του πυρηνικού εργοστασίου του Τσερνομπίλ της Σοβιετικής Ένωσης το 1986, που με τη ραδιενέργειά του κατέστησε ακατάλληλα όλα τα νωπά προϊόντα τα οποία δεν είχαν συγκομιστεί, ο «Συνεταιρισμός» προσέφερε διαρκώς στους καταναλωτές όλα τα αποθέματα των προϊόντων του χωρίς να κάνει την παραμικρή αύξηση στις τιμές τους. Τα γεγονότα αυτά κατέδειξαν το μεγαλείο της κοινωνικής αποστολής του Συνεταιρισμού, ο οποίος απέσπασε τη γενική εκτίμηση των Θεσσαλονικέων καταναλωτών.

Επιπλέον, με την προσφορά επιλεγμένης και εγγυημένης ποιότητας εμπορευμάτων από τα καταστήματά του Συνεταιρισμού, προάγεται η υγεία και εξασφαλίζεται η ασφάλεια της ζωής των καταναλωτών.

Ένα καλό παράδειγμα σ' αυτή την περίπτωση μπορεί ν' αναφερθεί το εξαιρετικής ποιότητας τριφύλα του αγροσυνεταιριστικού εργοστασίου ΔΩΔΩΝΗ, που διαθέτει μόνο ο «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ-KONSUM» στην πόλη της Θεσσαλονίκης.

3. Επιστρεφόμενα στα μέλη του.

Ο Συνεταιρισμός, εφαρμόζοντας πλήρως τη διεθνή συνεταιριστική αρχή της «μη κερδοσκοπικής λειτουργίας», επιστρέφει κάθε χρόνο στα μέλη του όσα πλεονάσματα δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια λειτουργίας του όλο το περασμένο οικονομικό έτος. Τα επιστρεφόμενα (RISTOURNES), που δόθηκαν στα μέλη του Συνεταιρισμού από το 1965 (επόμενη χρονιά έναρξης λειτουργίας του) μέχρι και το 1988, εμφανίζονται στη δεύτερη στήλη του πίνακα 3.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ 3

Αριθμός υπαλλήλων και αξία επιστρεφόμενων και φόρων που κατέβαλε ο Καταναλωτικός Συνεταιρισμός «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» Θεσσαλονίκης όλη την περίοδο λειτουργίας του 1964—1988.

Έτος	αριθ. Εργαζ. στο Συν)σμό	Επιστρεφόμενα που δόθηκαν στα μέλη (δρχ.)	Μερίσματα που δόθηκαν στα μέλη (δρχ.)	Φόροι που καταβλήθηκαν στο δημόσ. (δρχ.)
1964	4	—	3.390	—
1965	13	11.501	11.029	10.388
1966	15	49.223	25.850	13.492
1967	15	97.279	33.091	11.344
1968	17	155.064	33.875	3.895
1969	24	129.930	24.306	4.406
1970	28	154.945	70.000	53.024
1971	32	225.968	96.914	55.624
1972	36	339.454	75.381	59.802
1973	41	395.998	126.485	242.623
1974	47	535.166	204.155	350.509
1975	50	674.227	259.589	343.129
1976	70	861.389	292.558	291.077
1977	87	1.140.620	378.182	545.073
1978	87	1.480.716	613.990	231.049
1979	107	2.858.946	721.224	347.015
1980	98	3.931.258	812.751	885.656
1981	102	5.512.607	905.004	750.122
1982	91	7.041.767	1.528.264	1.426.852
1983	93	8.626.405	1.993.460	1.822.566
1984	109	12.328.657	2.392.553	2.897.594
1985	112	18.535.635	3.289.911	3.590.839
1986	141	24.884.293	4.156.410	5.685.250
1987	144	30.495.283	5.461.209	3.564.052
1988	155	38.000.000	6.740.487	6.945.144

ΠΗΓΗ: Καταναλωτικός Συνεταιρισμός ο «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» Θεσσαλονίκης, Τμήμα Λογιστηρίου.

Όπως βλέπουμε στον πίνακα αυτό, πέρυσι δόθηκαν 38 εκατομμύρια δραχμές

επιστρεφόμενα στα μέλη του Καταναλωτικού Συνεταιρισμού Θεσσαλονίκης και τα οποία καταναμιθήθηκαν με βάση το ύψος των αγορών που πραγματοποίησε το κάθε μέλος.

Είναι ολοφάνερο πως τα επιστρεφόμενα είναι ένας άλλος τρόπος αύξησης του εισοδήματος των καταναλωτών - μελών του Συνεταιρισμού, που για αρκετές οικογένειες δεν είναι καθόλου ευκαταφρόνητα, αφού διαιμορφώνονται στο 4% του ύψους των συνολικών αγορών που πραγματοποίησαν όλη τη διάρκεια του οικονομικού έτους που έληξε.

4. Μέρισμα στα μέλη.

Εκτός από τα παραπάνω, ο Συνεταιρισμός δίνει κάθε χρόνο μέρισμα στα μέλη του, δηλαδή τόκο στην αξία της συνεταιριστικής μερίδας τους. Έτσι, και από την πλευρά αυτή ο Συνεταιρισμός συμβάλλει στην αύξηση του εισοδήματος των καταναλωτών - μελών.

Το μέρισμα προσδιορίζεται στο 15% της αξίας της συνεταιριστικής μερίδας, που είναι το ανώτερο επιτρεπτό από νο νόμο, γιατί επιδιώξη του Συνεταιρισμού είναι να ενθαρρύνει να γίνουν μέλη ακόμα και άτομα μειονομικά ή απομακρυσμένα από τα σημερινά καταστήματά του και τα οποία άτομα, εξαιτίας αυτού του γεγονότος, δεν μπορούν να ψωνίζουν συχνά από αυτά.

Όμως, έτσι αυξάνονται τα κεφάλαια, αφού είναι γνωστό πως στους Συνεταιρισμούς «τα κεφάλια κάνουν κεφάλαια», δηλαδή ο αριθμός των μελών προσδιορίζει το ύψος των κεφαλαίων τους, που αποτελούν την ποσούπόθεση για το άνοιγμα νέων καταστημάτων σε άλλα μέρη της πόλης και συνεπώς εξυπηρέτησης μελών του Συνεταιρισμού σ' αυτά τα μέρη.

Ο πίνακας 3 στην τρίτη στήλη του δείχνει τα συνολικά ποσά μερισμάτων που έδωσε ο Συνεταιρισμός στα μέλη του από την έναρξη λειτουργίας του ως και το τέλος του 1988.

5. Απασχόληση κατοίκων Θεσσαλονίκης.

Ο «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» εξασφαλίζει εργασία σε σημαντικό αριθμό πολιτών της Θεσσαλονίκης, αφού τους απασχολεί στα ένδεκα SUPER-MARKETS που λειτουργούν σήμερα, καθώς και στην κεντρική αποθήκη και στα γραφεία του.

Ο αριθμός των εργαζομένων στον Καταναλωτικό Συνεταιρισμό Θεσσαλονίκης από το έτος της λειτουργίας του ως πέρυσι δίνεται στην πρώτη στήλη του πίνακα 3. Σήμερα, οι εργαζόμενοι είναι 170, ένας αριθμός καθόλου ευκαταφρόνητος. Αν ληφθεί υπόψη πως από κάθε οικογένεια ο «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» προσφέρει εργασία και συνεπώς δημιουργεί εισοδήματα σε ισάριθμες οικογένειες.

Τούτο αποτελεί σημαντική προσφορά όχι μόνο στην κοινωνία της Θεσσαλονίκης, αλλά και σ' ολόκληρη την εθνική οικονομία.

6. Καταβολή φόρων στο Ελληνικό Δημόσιο.

Ο «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM», σαν οικονομική επιχείρηση που είναι, συνεταιριστική βέβαια, καταβάλλει κάθε χρόνο φόρους στο Ελληνικό Δημόσιο πάνω στα κέρδη (πλεονάσματα) που δημιουργεί με τις οικονομικές λειτουργίες (λιανοπώληση αγαθών) που πραγματοποιεί.

Όπως δείχνει η τελευταία στήλη του πίνακα 3, οι φόροι αυτοί δεν είναι διόλου ευκαταφρόνητοι. Μάλιστα, την τελευταία χρονιά, 1988, έφθασαν στο ύψος των 7 εκατομμυρίων δραχμών, ποσό αρκετά σημαντικό.

Η καταβολή φόρων από το Συνεταιρισμό στο Δημόσιο αποτελεί, αναμφισβήτητα, σημαντική συμβολή του στην εθνική οικονομία της πατρίδας μας.

7. Εξυγίανση του λιανεμπορίου τροφίμων.

Μία άλλη σημαντική αλλά όχι τόσο εμφανής προσφορά του Καταναλωτικού Συνεταιρισμού «Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» Θεσσαλονίκης στην κοινωνία της πόλης είναι η εξυγίανση του λιανεμπορίου τροφίμων που πετυχαίνει με την ανταγωνιστική λειτουργία του.

Πράγματι, οι ομοειδείς ιδιωτικές επιχειρήσεις, στην προσπάθειά τους να επιδιώσουν ανταγωνιστικά στην αγορά λιανοπώλησης τροφίμων της πόλης, εξαναγκάζονται να πουλούν και αυτοί φθηνότερα τα εμπορεύματά τους, αλλά και να προμηθεύονται και να διαθέτουν καλύτερης ποιότητας προϊόντα.

8. Συμβολή στην πολιτιστική ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης.

Χωρίς καμιά αμφιβολία, ο Καταναλωτικός Συνεταιρισμός «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» Θεσσαλονίκης συμβάλλει ουσιαστικά στην πολιτιστική ανάπτυξη της πόλης, χάρη κυρίως στο μηνιαίο περιοδικό που εκδίδει από τον Ιανουάριο του 1987 μέχρι και τον Αύγουστο του 1989 με τον τίτλο «Τα νέα του Καταναλωτή» και από τον περασμένο Σεπτέμβριο με τον τίτλο «Ο Καταναλωτής».

Προς την ίδια κατεύθυνση λειτουργούν και τα σεμινάρια του Καταναλωτικού Συνεταιρισμού που άρχισε να πραγματοποιεί από το 1982 και απευθύνονται τόσο προς το καταναλωτικό κοινό της Θεσσαλονίκης όσο και προς τα υπαλληλικά στελέχη του.

IV. ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ «Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Είναι ευρύτατα γνωστό ότι ο «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM» Θεσσαλονίκης είναι μία επιτυχημένη συνεταιριστική επιχείρηση στο χώρο του λιανεμπορίου τροφίμων της πόλης, αλλά και ανάμεσα σε όλες τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις της χώρας μας.

Υπάρχουν πολλοί λόγοι γι' αυτή την επιτυχία. Ίσως, ο κυριότερος είναι η

ικανότητα, οι γνώσεις και η εμπειρία του Διευθυντή και ιδρυτή του Συνεταιρισμού Κωνσταντίνου Χουρμουζιάδη. Όμως υπάρχουν και άλλοι παράγοντες εξίσου σημαντικοί, που συνέβαλαν σ' αυτή την επιτυχία. Μερικοί από αυτούς αναφέρονται παρακάτω και οι οποίοι είναι συνήθως διαφορετικοί από εκείνους που ισχύουν στους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς. Συγκεκριμένα:

1. Ο αριθμός των εργαζομένων είναι ο απαιτούμενος, όπως αυτός καθορίζεται με αυστηρά οικονομικά κριτήρια. Ουδέποτε προσλαμβάνονται υπεράριθμοι υπάλληλοι, άσχετα από πού προτείνονται. Η επιλογή γίνεται από το Διευθυντή (μαζί με το σχετικό επιτελείο), στον οποίο εκχωρείται το δικαίωμα αυτό από το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνεταιρισμού στην πρώτη συνεδρίασή του, μετά την εκλογή και την κατανομή των αξιωματίων. Βέβαια, οι επιλογές αυτές τελούν υπό την έγκριση του Δ.Σ.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνεταιρισμού κάνει διοίκηση και όχι διαχείριση. Χαράσσει πολιτική και επιδίδεται το διαχειριστικό έργο του Συνεταιρισμού. Όμως, δεν ασκεί διαχείριση, έργο που ανήκει και επιτελείται από το Διευθυντή και τα άλλα υπαλληλικά στελέχη του Συνεταιρισμού. Οι εργαζόμενοι παίρνουν κατευθείαν εντολή από τον Διευθυντή ή τους αντίστοιχους προϊσταμένους και όχι από τον Πρόεδρο ή άλλο μέλος του Δ.Σ. Βέβαια, υπάρχει σχεδόν καθημερινή συνεργασία του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου με τον Διευθυντή για τα τυχόν προβλήματα που ανακύπτουν ενδιάμεσα.

3. Η εκλογή του Διοικητικού Συμβουλίου γίνεται με ενιαίο ψηφοδέλτιο, για να αποφευχθεί η κομματικοποίηση ή οποιαδήποτε άλλη ομαδοποίηση και έτσι εκλέγονται οι καλύτεροι υποψήφιοι. Η διεθνής συνεταιριστική αρχή της «πολιτικής (κομματικής) ουδετερότητας» τηρείται με ευλάβεια για να μπορεί ο Συνεταιρισμός να αναπτύσσεται ταχύτερα και ασφαλέστερα προς όφελος των μελών και του καταναλωτικού κοινού γενικότερα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αλεξανδρόπουλος Ιωσήφ, «Οι Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί», «Συνεταιριστική Πορεία» τεύχος 10, έτος Β Απρίλιος - Ιούνιος 1988, σελίδες 85-88.
2. Γραμματόπουλος Γ., «Ο σύγχρονος συνεργατισμός αλλαχού και παρ' ημίν» Αθήνα, 1960.
3. Καμενίδης Χρήστος, «Συνεργατισμός», Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης 1986.
4. Κιτσοπανίδης Γεώργιος και Χρήστος Καμενίδης, «Αγροτική Οικονομική», εκδόσεις ΖΗΤΗ, Θεσσαλονίκη 1985.
5. Κλήμης Αρ., «Τι είναι και τί δεν είναι Συνεργατισμός - Συνεταιρισμός», Εάνθη 1980.
6. Κολύμβας Νικόλαος, «Συνεταιριστικά», Αγροτικές Συνεταιριστικές Εκδόσεις, Θεσσαλονίκη 1988.
7. Λαμπέρ Πόλ, «Η διδασκαλία του Συνεργατισμού», Αθήνα 1963.
8. Παπαγεωργίου Κωνσταντίνος, «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί», εκδόσεις Ευγενιδείου Ιδρύματος, Αθήνα 1985.
9. SCHAARS MARTIN, «COOPERATIVES: PRINCIPLES AND PRACTICES», A1457, UNIVERSITY OF WISCONSIN, MADISON USA, 1971.
10. Τζωρτζιάκης Θεόδωρος, «Συνεταιριστική Οικονομία», 2η έκδοση, Αθήνα 1973.
11. Χουρμουζιάδης Κωνσταντίνος, «Ανοικτοί Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί», ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ, τεύχος 6, Αύγουστος 1987, σελίδα 6.

**ΤΑ ΚΕΡΔΟΦΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
ΣΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΣΑΣ**

ΣΕΚΟΒΕ

ΒΙΟΧΥΜ

**Ε.Γ.Σ. ΛΕΣΒΟΥ
Ε.Γ.Σ. ΣΕΡΡΩΝ
Ε.Γ.Σ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ
Ε.Γ.Σ. ΛΑΚΩΝΙΑΣ**

**Α.Ε.Β.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ
Ε.Γ.Σ. ΗΛΕΙΑΣ - ΟΛΥΜΠΙΑΣ
Ε.Γ.Σ. ΝΑΞΟΥ
Ε.Γ.Σ. ΤΗΝΟΥ
Σ/σμός ΣΚΟΠΕΛΟΥ**

ΜΙΑ ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΥΨΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

- Κονσέρβες
- Κατεψυγμένα Λαχανικά
- Χρυσή Πατάτα
- Τυριά
- Άλλαντικά
- Ελιές

- Ρύζι - Ώσπρια
- Τουρσιά
- Λάδια - Πυρηγέλαια
- Χυμοί
- Κρασιά
- Δαμάσκηνα

**ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΓΙΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ**

Ελληνική Συνεταιριστική Εταιρία Διανομών - Εξαγωγών και Εισαγωγών Α.Ε.

Ακαδημίας και Γενναδίου 8· Αθήνα 142 τηλ: 36.42.311-13

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Του LARS MARCUS, Προέδρου
της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης

Η «Σ.Π.» δημοσιεύει ένα ακόμη κείμενο του Προέδρου της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης. Είναι η προσφώνησή του στο συνέδριο της Σεντροσογιούζ, της κεντρικής οργάνωσης καταναλωτικών συνεταιρισμών της ΕΣΣΔ, που πραγματοποιήθηκε στη Μόσχα το 1989.

Η στιγμή κατά την οποία ο Πρόεδρος της ΔΣΕ απευθύνεται προς τους συνεταιρισμούς της ΕΣΣΔ —η Περεστρόικα σε πλήρη εξέλιξη— ο πλούτος των γνώσεων και των εμπειριών του, καθώς και η αμεσότητα διατύπωσης των θεμελιωδών συνεταιριστικών κανόνων από τη θέση του θεματοφύλακα αυτών των κανόνων, καθιστούν τα κείμενα του LARS MARCUS σηματοδότες για το συνεταιριστικό προβληματισμό στο διεθνές χώρο. Οι Έλληνες συνεταιριστές θα βρουν στο κείμενο που ακολουθεί αρκετά χρήσιμα διδάγματα και για τους Ελληνικούς Συνεταιρισμούς.

«Επιτρέψτε μου να απευθύνω στο Συνέδριο της Σεντροσογιούζ τους αδελφικούς χαιρετισμούς εκ μέρους της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης και όλων των μελών της. Τα μέλη της Δ.Σ.Ε. αυξήθηκαν σημαντικά από την προηγούμενη φορά που επισκέφθηκα το συνέδριό σας το 1984 ως νεοεκλεγείς πρόεδρος. Τώρα ξεπερνούν τα 500 εκατομμύρια συνεταιριστών και η αύξηση συνεχίζεται. Μεταξύ των πρόσφατων νέων μελών έχουμε τους γεωργούς της Βραζιλίας και, ως πρώτα μέλη από την Ωκεανία, συνεταιριστές από τα νησιά Φίτζι.

Οι συνεταιριστικές κινήσεις της Ανατολικής Ασίας έχουν ισχυροποιήσει περισσότερο τη θέση τους και δείχνουν γρήγορη ανάπτυξη. Υπάρχουν αρκετά σημάδια για μια επερχόμενη συνεταιριστική ανάπτυξη στη Λατινική Αμερική, όπου η Αργεντινή ήταν το μόνο επιτυχημένο «φυλάκιο» επί σχεδόν έναν αιώνα. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε έχουν σχέση με την Αφρική κυρίως, αλλά επίσης με μερικές από τις συνεταιριστικές κινήσεις που ίδρυσαν τη Διεθνή Συνεταιριστική Ένωση το 1895.

Αυτός είναι ο κόσμος των συνεταιριστικών συναδέλφων — καταναλωτών, αγροτών και εργατών — που χαιρετίζουν το συνέδριό σας και τα μέλη σας σε όλη τη χώρα και που σας εύχονται επιτυχία. Αυτό δεν το λέμε μόνο με τα χείλη μας, αλλά από την καρδιά μας. Η δυνατότητα της Σεντροσογιούζ να πραγματοποιήσει σημαντική συνεισφορά στη Σοβιετική οικονομία στο μέλλον έχει σημασία για τους συνεταιριστές των άλλων χωρών. Για το λόγο αυτό ο χαιρετισμός μας δεν εκφράζει μόνο φιλία αλλά και σημαντικό ενδιαφέρον.

Στο συνέδριο της ΔΣΕ πέρυσι τον Ιούλιο πήραμε ένα μήνυμα από τον κατεξοχήν εκπρόσωπο της χώρας σας, τον Μιχαήλ Γκορμπατσόφ. Έγινε δεκτό με ικανοποίηση όταν παρουσιάσθηκε στην εναρκτήρια εκδήλωση του συνεδρίου και έ-

δωσε πνοή στις διαβουλεύσεις μας. Ταυτόχρονα σημείωσε το ενδιαφέρον για το ρόλο των συνεταιριστών στην ΕΣΣΔ και για την οικονομική ανάπτυξη που επιδιώκεται — που παγκοσμίως είναι γνωστή ως Περestrojka.

Ως απάντηση προς το μήνυμα αυτό δεν διστάζω να επιστήσω την προσοχή σας σε μερικά θέματα της ημερήσιας διάταξης της ΔΣΕ που ελπίζω ότι σχετίζονται με τις εθνικές συζητήσεις σας.

Το πρώτο σχετίζεται με το συχνά λαθεμένο συμπέρασμα για τη σχέση μεταξύ παρελθόντος και μέλλοντος. Πολλοί συνεταιριστές μπορεί να αναφέρονται στην ιστορία τους με τιμητικό τρόπο. Το λαθεμένο συμπέρασμα είναι ότι η επιτυχία αφότου επιτευχθεί θα είναι αυτόματη και γι' αυτό μόνιμη. Είναι βέβαια πολύ καθησυχαστικό να πιστεύουμε στην ανωτερότητα των ιδεών μας και να λησμονούμε τον αγώνα που τις έκανε και τις κάνει αποτελεσματικές.

Στην πραγματικότητα όλες οι προσπάθειες ενός συλλογικού φορέα να υπερπητήσουν τα μέλη του έχουν τη μορφή ενός αγώνα να είσαι ο καλύτερος. Ένας συνεταιρισμός που δεν προσφέρει πλεονεκτήματα έχει ελάχιστη χρησιμότητα.

Η συζήτηση στα πλαίσια της ΔΣΕ στην οποία αναφέρομαι σχετίζεται όχι λιγότερο με τον ιδιαίτερο κλάδο μου, τους παλιούς καταναλωτικούς συνεταιρισμούς της Δυτικής Ευρώπης. Μερικές από αυτές τις μεγάλες επιχειρήσεις έχουν χαθεί διότι δεν ήταν ικανές να διατηρήσουν το δυναμικό και ανανεωτικό ρόλο που έπαιζαν κάποτε. Στα 1920 και 1930 λένε οι καλύτεροι κριτικοί μας, είσαστε καλοί, αλλά μετά το δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο χάσατε έδαφος και κατά τα τελευταία είκοσι χρόνια αυτή η κακή σας εικόνα έγινε πολύ σαφής.

Η Σεντροσογιούζ έχει κι αυτή αυτά τα χαρακτηριστικά και άκουσα παρόμοιες παρατηρήσεις στις τωρινές διαβουλεύσεις σας. Δεν μπορώ να κρίνω πόσο δίκαιες είναι, αλλά ένα πράγμα είναι βέβαιο. Το να είναι κανείς καλός συνεταιριστής σημαίνει να εργάζεται σκληρά, αλλά αυτό έχει μικρή χρησιμότητα αν η ανάπτυξη των κινδύνων και των δυνατοτήτων είναι ανεπαρκής. Οι συνεταιρισμοί ζουν σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο και οφείλουν και οι ίδιοι να αλλάξουν.

Η επόμενη αναφορά μου στις συζητήσεις στα πλαίσια της ΔΣΕ αναφέρεται στη σχέση μεταξύ κοινωνίας και συνεταιρισμών. Από τη σκοπιά της ΔΣΕ αυτό είναι ένα απλό πρόβλημα. Δεν ζητούμε προνόμια. Ζητούμε δίκαιες και χωρίς διακρίσεις συνθήκες λειτουργίας που θα μας επιτρέψουν να ανταγωνιζόμαστε με άλλους τομείς της οικονομίας.

Τα μέλη της ΔΣΕ, βέβαια, λειτουργούν κάτω από πολύ διαφορετικά περιβάλλοντα που διαμορφώνονται από τις κυβερνήσεις, όπως είναι ο ρόλος τους. Μερικοί συνεταιρισμοί αγωνίζονται για τη δημοκρατική επιβίωσή τους κάτω από πολύ καταπιεστικά καθεστώτα. Άλλοι μάχονται για οικονομική επιβίωση σε κοινωνίες όπου η κεφαλοκρατική σκέψη επικρατεί και ευνοείται. Μια τρίτη κατηγορία, τέλος, απολαμβάνει της πλήρους υποστήριξης του πολιτικού συστήματος, όπως η Σεντροσογιούζ και οι όμοιες οργανώσεις στις σοσιαλιστικές χώρες.

Θα έλεγα ότι και στις τρεις περιπτώσεις υπάρχουν κίνδυνοι. Ο κίνδυνος καταστροφής, ο κίνδυνος περιορισμού της ανάπτυξης και ο κίνδυνος σφάξεως από

την υπερπροστασία, τον ιδεολογικό εναγκαλισμό και την παρέμβαση, καθόσον πάντοτε πληρώνεται κάποιο αντίτιμο. Αυτό που μπορεί να κάνει —και κάνει— η ΔΣΕ είναι να τονίζει προς όλους —προς τα Ηνωμένα Έθνη, προς τις κυβερνήσεις και φυσικά προς τα δικά της μέλη— ότι οι συνεταιρισμοί συνιστώνται για να υπηρετούν τα μέλη τους και τίποτε άλλο. Κάνοντας αυτό διαμέσου της ενεργού δημοκρατίας και με οικονομικούς στόχους, προσφέρουν στην οικονομία των χωρών τους ποιότητες που καμμιά άλλη μορφή οικονομικής ζωής δεν μπορεί να προσφέρει. Είναι εύκολο να γίνει αντιληπτό ότι αντιδραστικές κυβερνήσεις φοβούνται τη δημοκρατία σε κάθε μορφή, περιλαμβανόμενης της συνεταιριστικής, αλλά πάντως συχνά έχω εκπλαγεί από την έλλειψη κατανόησης που έχει συναντήσει η ανάγκη ανεξαρτησίας των συνεταιρισμών. Δεν το αναφέρω αυτό σε σχέση με την ΕΣΣΔ και τη Σεντροσογιούζ, αλλά περισσότερο ως γενική παρατήρηση βασισμένη σε παρατηρήσεις από την Αφρική, όπου προοδευτικές κυβερνήσεις συχνά παρεμβαίνουν στις υποθέσεις των εθνικών συνεταιριστικών οργανώσεων και έχουν προκαλέσει έντονες οπισθοδρομήσεις στη δραστηριότητά τους. Γενικά, όμως, οι κυβερνήσεις τείνουν να υποτιμούν τον κοινό νομικό και την υπευθυνότητα που μπορεί να προσφέρει μια ευρεία λαϊκή κίνηση.

Αυτό με οδηγεί στο επόμενο σημείο που σχετίζεται με τις συζητήσεις στα πλαίσια της ΔΣΕ. Αυτό που ενώνει τα μέλη είναι το λειτουργικό πρότυπο που καθιερώθηκε από τους σκαπανείς τον 19ο αιώνα. Είναι κατά ένα μέρος πρακτικό και κατά ένα μέρος ιδεολογικό. Το πρακτικό μέρος αφορά στο πώς να λειτουργεί η επιχείρηση αποτελεσματικά. Το ιδεολογικό το μοιράζονται οι συνεταιρισμοί με άλλες σημαντικές λαϊκές κινήσεις που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια της βιομηχανικής επανάστασης. Μαζί αποτελούν τις αρχές μας ή ότι έχω μόλις ονομάσει λειτουργικό πρότυπο.

Τώρα. Είναι κάθε τι που ονομάζεται συνεταιρισμός της ίδιας ποιότητας; Θα σας δώσω μερικά παραδείγματα.

Ας πάρουμε τη Σεντροσογιούζ, μια παλιά οργάνωση με ισχυρή παράδοση και κοινωνική υπευθυνότητα ακόμη και για την αγροτική ζωή και ας τη συγκρίνουμε με ένα συνεταιρισμό εργατών που σχηματίζεται από ολίγα άτομα με σκοπό να κερδίσουν γρήγορα κάποια χρήματα, με την εγκατάσταση, ας πούμε, ενός εστιατορίου σε μια μεγάλη πόλη. Ή, ας πάρουμε έναν οικοδομικό συνεταιρισμό, στη δική μου χώρα, που χτίζει διαμερίσματα για νέους, να τον συγκρίνουμε με έναν προπαγανδιστή οικοδομικών συνεταιρισμών για κερδοσκοπικούς σκοπούς.

Ας πάρουμε επίσης μια ομάδα ατόμων που σχηματίζουν συνεταιρισμό με σκοπό να πετύχουν το μεγαλύτερο δυνατό κέρδος επί του κεφαλαίου τους εκμεταλλευόμενοι τα πλεονεκτήματα της συνεταιριστικής νομοθεσίας.

Γι' αυτούς και για μερικούς ακόμη λόγους η ΔΣΕ ξαναγύρισε στη συζήτηση των αρχών της και των ιδεών στις οποίες στηρίζονται, τις οποίες ονομάζουμε βασικές αξίες.

Στόχος μας είναι η αποτελεσματικότητα, αλλά ενώ η επιτυχία άλλου είδους επιχειρήσεων μετράται μόνο με το κέρδος και τη μεγέθυνση, η δική μας επίδοση

πρέπει να κρίνεται επίσης και από άλλες απόψεις.

Αλληλεγγύη, κοινωνική υπευθυνότητα, δημοκρατία, φροντίδα για τους άλλους, συνδέονται με το παρελθόν μας και με το μέλλον μας. Αν αυτά δεν αποδεικνύονται με τον τρόπο λειτουργίας δεν νομίζω ότι η λέξη συνεταιρισμός πρέπει να χρησιμοποιείται.

Η τελευταία μου αναφορά στις συζητήσεις στα πλαίσια της ΔΣΕ θα επιδιώξει να στρέψει την προσοχή σας στις δυνατότητες και τα προβλήματα συνεργασίας μεταξύ συνεταιρισμών. Ο ειδικός λόγος αναφοράς στο θέμα αυτό είναι η διευρυμένη ελευθερία της Σεντροαφρικής να πραγματοποιεί διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές.

Ας ξεκινήσω αναφέροντας ότι είμαι έντονα υπέρ του διασυνεταιριστικού εμπορίου. Θα αναφέρω επίσης ότι η ΔΣΕ, μέσα στα πλαίσια των περιορισμένων δυνατοτήτων της, ενεργεί προς ενδυνάμωση των ανταλλαγών γνωσιολογικών στοιχείων (KNOW HOW) μεταξύ των μελών της. Όχι λιγότερο και για τον Τρίτο Κόσμο αυτό αποτελεί μια αναγκαιότητα για να σταματήσει η συνεχιζόμενη εκμετάλλευση.

Στη συνέχεια θα αναφέρω δύο συχνά παραμελούμενα θεμελιώδη σημεία. Οι συνεταιρισμοί είναι με την πραγματική έννοια τοπικοί. Υπάρχουν εκεί που ζουν τα μέλη τους και από τη φύση τους δεν είναι διεθνείς ή υπερεθνικοί. Αυτό αποτελεί ένα διογκούμενο πρόβλημα όταν διαμορφώνονται νέες αγορές.

Η ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών από μια συνεταιριστική οργάνωση πρέπει να είναι ένας τρόπος καλύτερης εξυπηρέτησης της οικονομίας των μελών της. Οι επιχειρηματικές σχέσεις μεταξύ συνεταιρισμών δεν μπορούν, για το λόγο αυτό, να στηρίζονται στη φιλία και την αλληλεγγύη. Όταν είσαι αγοραστής, επιζητάς τον καλύτερο συνδυασμό τιμής, ποιότητας και εξυπηρέτησης που μπορεί να πετύχεις. Όταν είσαι πωλητής φροντίζεις για ανάλογα πλεονεκτήματα.

Ένας φίλος μου — συνεταιριστής και έμπειρός πωλητής — εξήγησε το φόβο του για τις διασυνεταιριστικές συναλλαγές με πολύ απλά λόγια. Όταν πας κάπου αρχίζουν στέλνοντας ένα μήνυμα στον πρόεδρο. Ο πρόεδρος έρχεται μετά τρεις ώρες αλλά δεν καταλαβαίνει από επιχειρηματικές πράξεις. Όμως παραγγέλνει δείπνο για το θράδυ. Εκεί έχει κανείς πλούσιο φαγητό και ποτό, όχι όμως επιχειρηματικές πράξεις. Υπάρχουν προσφωνήσεις αλλά πάλι δεν υπάρχουν δουλειές που κλείνουν. Την επόμενη μέρα — αυτό συνέβη στην Άνω Ανατολή — ο φίλος μου επισκέφθηκε έξι ιδιωτικές επιχειρήσεις, έδειξε τα δείγματά του και είχε άμεσες προσφορές υπολογιζόμενες από τον μικροσκοπικό Κινέζο πάντοτε καθισμένο σε μια γωνία στο θάθος του εργοστασίου. Και ο φίλος μου αγόρασε προϊόντα αξίας 6 εκατ. Κορωνών (150 εκατ. δραχμών).

Αποτελεί ειδική συνεταιριστική παραλλαγή η απατηλή προσδοκία ότι η αλληλεγγύη πρέπει να καταλήγει σε πώληση προϊόντων που κανείς άλλος δεν θα ήθελε να αγοράσει. Οι συνεταιρισμοί πρέπει να κατανοήσουν την αγορά τους εξίσου καλά με τους ανταγωνιστές τους και αυτό χρειάζεται άσκηση και μελετημένη πρόσληψη ατόμων με δημιουργική επιχειρηματικότητα, όχι διοικητικών υπαλλήλων.

Η χώρα μου και ο συνεταιρισμός μου είχαν την ευχαρίστηση να δεχθούν αρ-

κετές επισκέψεις από την ΕΣΣΔ το 1988. Μερικά από τα πιο γνωστά άτομα της κυβέρνησης, της Κεντρικής Επιτροπής του Κόμματος και του τύπου ρώτησαν για τη συνεταιριστική μας πρακτική και θεωρία. Απαντήσαμε όπως, πιστεύω, οι φίλοι μας σε συνεταιρισμούς σε άλλα μέρη του κόσμου έκαναν σε ανάλογες περιπτώσεις επισκέψεων. Και οι απαντήσεις δεν θα ήταν κάτι καινούργιο για εκείνους που μας επισκέφθηκαν από την ίδια τη Σεντροσογιούζ.

Σε κάποια περίπτωση μιλούσα στον οικονομικό σύμβουλο της κυβέρνησής σας και είπα ότι λυπόμουν που δεν ήμουν νεώτερος και με όλη την τωρινή μου εμπειρία. Σε μια τέτοια περίπτωση θα ήταν πρόκληση να ζητήσω δουλειά στη Σεντροσογιούζ. Πραγματικά πιστεύω ότι περισσότερο από κάθε άλλο μέλος της ΔΣΕ θα έχετε μια ένδοξη ιστορία στο μέλλον, ακόμη περισσότερο από ότι στο παρελθόν — αν είστε έτοιμοι για δράση.

Η κυριότερη εξήγηση γι' αυτή τη γνώμη μου, είναι η οικονομική και ψυχολογική κατάσταση της χώρας σας. Υπάρχει γόνιμη γη και ιδανικό κλίμα για συνεταιριστική ανάπτυξη όπως έχει αποδειχθεί από την ιστορία της ΔΣΕ και από το γεγονός ότι η ιστορία τείνει να επαναλαμβάνεται.

Για να επιτευχθεί αυτός ο ρόλος της Σεντροσογιούζ θα είναι αναγκαίο να γίνει μια προσεκτική ανάλυση επιδιώξεων και ευκαιριών. Ένα μεγάλο μέρος αυτής της ευθύνης έχει το συνέδριό σας.

Υπάρχει κάποια αντίφαση μεταξύ του γεγονότος ότι υπάρχει διασύννη και της πραγματικότητας ότι θα χρειασθεί χρόνος. Η μόνη δυνατότητα είναι να αρχίσετε και να συνεχίσετε και να αρχίσετε πάλι. Η δουλειά παράγει αποτελέσματα.

Τότε, γιατί δεν έρχεσαι σε εμάς, είπε ο οικονομικός σύμβουλος. Ήταν πολύ ευγενικό εκ μέρους του, αλλά και οι δυο γελάσαμε. Ήραμε ότι η λειτουργία της Σεντροσογιούζ δεν είναι έργο κάποιου εξωτερικού παράγοντα. Έχετε πολύ περισσότερες δυνατότητες στη δική σας ιεραρχία.

Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί φίλοι. Το μήνυμά μου ίσως είχε κάποιο προσωπικό τόνο, αλλά προέρχεται από όλους τους φίλους σας στη ΔΣΕ. Βρίσκονται κι αυτοί σήμερα εδώ μαζί μου με τη σκέψη τους. Και σας τοποθετούν σε μια μοναδική θέση στη χώρα σας. Κανένα άλλο κομμάτι της Σοβιετικής ζωής, εκτός από την κυβέρνηση και ίσως τα σπόρ και τα πολιτιστικά, δεν έχει τέτοιες ευρείες διεθνείς επαφές όπως η Σεντροσογιούζ — και κανένα δεν τις είχε αδιάκοπα επί σχεδόν 100 χρόνια.

Αν νομίζετε ότι εμείς, η ΔΣΕ, μπορεί να προσφέρει κάποια βοήθεια, μη διστάσετε να μας το ζητήσετε.

Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε και αγαπητοί σύνεδροι. Τις καλύτερες ευχές μου για τις διαβουλεύσεις σας στο συνέδριο.

Το έργο σας είναι προσανατολισμένο προς την ειρήνη».

Μετάφραση Κ.Α.Π.

Από το CENTROSOFUS REVIEW 6) 1989

ΜΙΑ ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΚΗ ΣΕΙΡΑ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ

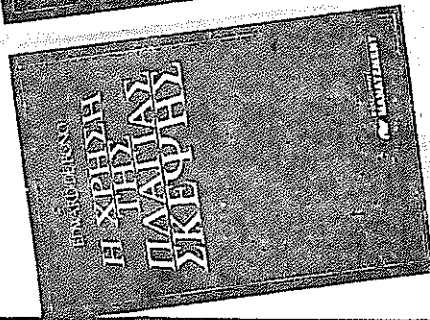
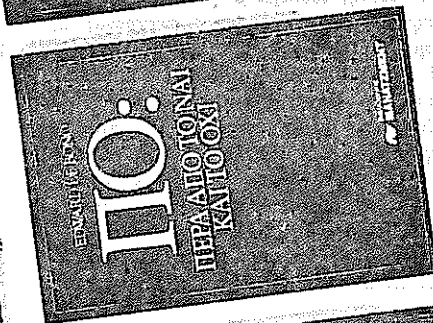
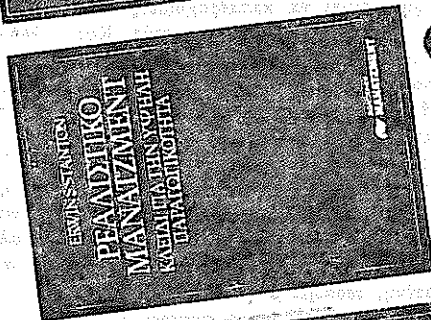
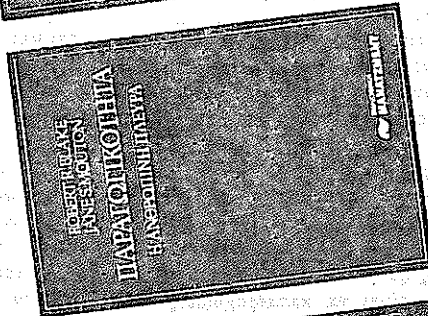
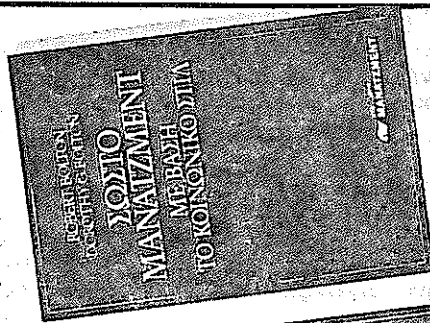
**ΒΙΒΛΙΑ ΓΡΑΜΜΕΝΑ ΑΠΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ
ΜΕ ΔΙΕΘΝΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ**

Για μανάτζερς, στελέχη επιχειρήσεων,
σπουδαστές ανωτάτων σχολών

ΒΙΒΛΙΟΓΗΚΗ

MANATZMENT

ΑΠΟΚΟΛΟΝ ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.
4ο χλμ. οδού Λαγκαδά 564 30, Θεσσαλονίκη, Τηλ. 668 612, Telex 418895 ASE GR
Υποκατάστημα Αθηνών: Σολωμού 66, 104 32, Τηλ. 52 27 807, 52 56 596/7

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗΣ

ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Του Κ. Α. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Αν. Καθηγητή Γεωργικού Παν(μίου)

Αρκετά συχνά τα τελευταία χρόνια γίνεται επίκληση του κοινωνικού ρόλου των συνεταιρισμών για να εξηγηθούν τα ζημιογόνα οικονομικά αποτελέσματα και η συσσώρευση χρεών των οποίων επιζητείται η ρύθμιση. Ως κοινωνικός ρόλος στις περιπτώσεις αυτές νοείται η συμπεριφορά των συνεταιρισμών με τρόπο που εξυπηρετεί το κοινωνικό σύνολο, με την ευρεία έννοια ('). Ή, με άλλα λόγια, οι συνεταιρισμοί — ή ακριβέστερα ορισμένοι από αυτούς — προβαίνουν σε οικονομικές πράξεις με κριτήρια όχι οικονομικά, πράξεις που εκ των προτέρων είναι γνωστό ότι θα αφήσουν ζημιές. Το ερώτημα που γεννάται είναι κατά πόσον μια συμπεριφορά των συνεταιρισμών, με το παραπάνω περιεχόμενο συνιστά την κοινωνική διάσταση των συνεταιρισμών, και αν αυτή η συμπεριφορά αποτελεί εφαρμογή των αρχών του συναργατισμού.

Αφετηρία οι Αρχές του Συνεργατισμού

Ο συνεταιρισμός είναι οικονομικοκοινωνικός θεσμός. Ασκεί, δηλαδή, οικονομικές δραστηριότητες, αλλά έχει και μια κοινωνική διάσταση. Από τον Καθηγητή Κλάσελμαν έχει περιγραφεί ως «οικονομικό σύστημα με κοινωνικό περιεχόμενο». Αυτή η διφυής υπόσταση, αν δεν επεξηγηθεί, μπορεί να οδηγήσει σε παρανοήσεις ως προς το δεύτερο σκέλος της, το κοινωνικό περιεχόμενο.

Η ερμηνεία του κοινωνικού περιεχομένου του συνεταιριστικού θεσμού, δεν μπορεί να είναι αυθαίρετη. Οφείλει να προκύπτει από το γράμμα και το πνεύμα των συνεταιριστικών αρχών, οι οποίες αποτελούν τη στέρεη υποδομή για την επιτυχία της συνεταιριστικής δράσης. Άλλωστε, το γεγονός ότι οι καινόνες των «σκαπανέων» του Ροταντέιλ επικράτησαν και έχουν αποτελέσει τη βάση στήριξης των κάθε είδους συνεταιρισμών σε όλο τον κόσμο, οφείλεται ακριβώς στην πρακτική αποτελεσματικότητά τους. Ακόμη, έχει διαπιστωθεί ότι όπου επιχειρήθηκαν αποσιλλίσεις από το πνεύμα αυτών των αρχών τα αποτελέσματα υπήρξαν απογοητευτικά.

Ποιά είναι η κοινωνική διάσταση των Συνεταιρισμών

Τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των συνεταιρισμών, όπως απορρέουν από τις Διεθνείς Συνεταιριστικές Αρχές επισημαίνονται συνοπτικά στη συνέχεια:

1. Ο συνεταιρισμός επιδιώκει να προσεταρισθεί καθένας που μπορεί να κάνει χρήση των υπηρεσιών που προσφέρει ο συνεταιρισμός. Ακόμη και οι πιο αδύνατοι οικονομικά μπορούν να γίνουν μέλη. Το ύψος της μερίδας που σφείλουν να πληρώσουν είναι, για το λόγο αυτόν, πολύ χαμηλό, αφού ο συνεταιρισμός δεν στηρίζει την επιτυχία του στο κεφάλαιο που καταβάλλουν τα μέλη, αλλά στις συναλλαγές του μέλους με το συνεταιρισμό. Προσφέροντας τη δυνατότητα της συλλογικής δράσης στους οικονομικά αδύναμους, ο συνεταιρισμός προσφέρει τα πλεονεκτήματα μιάς μεγάλης οικονομικής μονάδας ως προς την αποτελεσματικότητά των υπηρεσιών που μπορούν να απολαύσουν. Τους παρέχει διαπραγματευτική δύναμη, που δεν θα εί-

χαν διαφορετικά, ή υπηρεσίες σε χαμηλό κόστος, που μόνο μεγάλες οικονομικές μονάδες μπορούν να πετύχουν. Η απελευθέρωση των μικρών οικονομικά μονάδων (δηλ. των μελών) από κάθε εξάρτηση δεν έχει, ασφαλώς, μόνο οικονομική σημασία. Έχει ιδιαίτερη κοινωνική σημασία θεότι συντελεί στην κοινωνική εξισορρόπηση.

2. Σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει στις εταιρικές μορφές οργάνωσης, ο συνεταιρισμός προσφέρει στα μέλη του ίσα δικαιώματα ψήφου. Η κοινωνική σημασία αυτού του συνεταιριστικού κανόνα είναι μοναδική, καθόσον εφαρμόζει την αρχή της δημοκρατίας σε οικονομικές μονάδες. Ακόμη και στις περιπτώσεις εκείνες που οι των πραγμάτων κρίνεται αναγκαία η απόκλιση από τον κανόνα της μιας ψήφου κατά μέλος, η απόκλιση γίνεται με τη συναίνεση των μελών και είναι περιορισμένη.

Σε συνδυασμό με το χαμηλό ύψος της συνεταιριστικής μερίδας, που καθιστά δυνατή τη συμμετοχή και των ασθενεστερών οικονομικά ατόμων, η μια ψήφος κατά μέλος αναδεικνύει το συνεταιρισμό ως το μοναδικό μέσο με το οποίο οι οικονομικά αδύνατοι μπορούν να αποκτήσουν δύναμη επιρροής και οικονομική οντότητα.

3. Ο συνεταιρισμός αποθαρρύνει την διόγκωση του ήδη συσσωρευμένου πλούτου ενώ ενθαρρύνει τη δημιουργία πλούτου. Το κεφάλαιο που καταθέτουν τα μέλη του (οι συνεταιριστικές μερίδες) είναι μικρό και αμιείβεται με χαμηλό τόκο ή και καθόλου. Έκείνα από τα μέλη του που ανδεχομένως διαθέτουν κεφάλαιο δεν μπορούν να ελπίζουν να το πολλαπλασιάσουν διαμέσου του συνεταιρισμού. Αυτός ο τρόπος μεταχείρισης του έτοιμου κεφαλαίου από το συνεταιρισμό συγκιτά πολύτιμη κοινωνική διδαχή, καθόσον εξωθεί στη δημιουργία και όχι στην απόλαυση όσων έχουν αποκτήθει.

4. Τα οφέλη που παράγει ο συνεταιρισμός για τα συνεργαζόμενα μέλη του, προκύπτουν από τη συνεργασία καθωυτή και όχι από την εγγισιπή στο συνεταιρισμό ή από την καταβολή της συνεταιριστικής μερίδας (δηλ. τη συμμετοχή στο κεφάλαιο). Η συνεργασία των μελών π.χ. στην από κοινού προμήθεια εφοδίων εξασφαλίζει χαμηλότερες τιμές από τις τιμές της αγοράς και αντίστοιχα η συνεργασία στην από κοινού διάθεση των προϊόντων των μελών εξασφαλίζει υψηλότερες τιμές, που δεν θα μπορούσαν τα μέλη να πετύχουν το καθένα χωριστά. Τα οφέλη αυτά αποδίδονται στα μέλη που συνεργάστηκαν. Εφόσον ο συνεταιρισμός εφαρμόζει τιμές αγοράς στις συναλλαγές με τα μέλη του, τα οφέλη που προκύπτουν παρουσιάζονται ως πλεονάσματα στο τέλος της χρήσης.

Ο τρόπος χρησιμοποίησης των πλεονασμάτων από το συνεταιρισμό είναι καθαρά ανταποδοτικός έναντι των μελών και έναντι του κοινωνικού συνόλου. Τα πλεονάσματα, στο σύνολο ή κατά ένα μέρος τους επιστρέφονται στα μέλη ανάλογα με τη συμβολή καθενός στη δημιουργία τους (δηλ. ανάλογα με το ύψος συναλλαγών) ή χρησιμοποιούνται για την παροχή κοινών υπηρεσιών προς όφελος των μελών και του κοινωνικού συνόλου ή τέλος χρησιμοποιούνται σε επενδύσεις προς διεύρυνση των υπηρεσιών που προσφέρει ο συνεταιρισμός. Την κατανομή μεταξύ των διαφόρων χρήσεων αποφασίζει η συνέλευση των μελών.

Αυτή η κοινωνική συμπεριφορά του συνεταιριστικού θεσμού γίνεται περισσότερο προφανής σε ορισμένες ειδικότερες περιπτώσεις. Μια από αυτές αναφέρεται στην περίπτωση που ο συνεταιρισμός, εκτός από τα μέλη του, εξυπηρετεί και μη μέλη. Στην περίπτωση αυτή, τα οφέλη που προκύπτουν για το συνεταιρισμό δεν μπορούν να διανεμηθούν στα μέλη. Τα οφέλη αυτά οφείλουν να διατεθούν είτε για

την παροχή υπηρεσιών στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, είτε για την επέκταση των εργασιών του συνεταιρισμού, αυξάνοντας έτσι την ευρύτερη ανταπόδοση αυτών των ωφελειών στο κοινωνικό σύνολο. Η ευαισθησία του συνεταιρισμού ως προς τη χρήση των οφελημάτων που δεν προήλθαν από ενέργειες των μελών αντανακλά τη συνείδηση του κοινωνικού του χαρακτήρα και την ευθύνη του να διδάξει στα μέλη του την υποχρέωση να απολαμβάνουν τους καρπούς μόνο των δικών τους ενεργειών.

Μια δεύτερη περίπτωση, όπου η κοινωνική διάσταση του συνεταιριστικού θεσμού είναι ολοφάνερη, αποτελεί η χρησιμοποίηση του κεφαλαίου που συσσωρεύει ο συνεταιρισμός. Το κεφάλαιο αυτό σχηματίζεται με την άμεση ή έμμεση συμβολή των μελών και παραμένει στη χρήση των επερχομένων αποτελώντας στην ουσία ένα κοινωνικό κεφάλαιο. Τα νεώτερα μέλη που εντάσσονται στο συνεταιρισμό έχουν στη διάθεσή τους τη χρήση ενός κεφαλαίου που οποιόν τον σχηματισμό δεν έχουν συμμετάσχει, αφού το ύψος της συνεταιριστικής μερίδας δεν αντιπροσωπεύει το πραγματικό αντίκρισμα στο κεφάλαιο του συνεταιρισμού.

5. Το γεγονός ότι ο συνεταιρισμός αποτελεί συσπείρωση πολλών ατόμων που ζουν στην περιοχή που αναπτύσσει τη δραστηριότητά του, τον καθιστά περισσότερο ευαίσθητο στα θέματα προστασίας του περιβάλλοντος. Στην απόφασή τους να εγκαταστήσουν ή όχι στην περιοχή τους μια ρυπαίνουσα βιομηχανική μονάδα, τα μέλη του συνεταιρισμού θα συνεκτιμήσουν τις επιπτώσεις της ρύπανσης και όχι μόνο τα οικονομικά οφέλη, αφού αυτά τα ίδια μέλη και οι οικογένειές τους ζουν στην περιοχή.

6. Η πρόσδεση του συνεταιρισμού με τον τόπο που ζουν και εργάζονται τα μέλη του, θέτει αναπόφευκτα το θέμα της αξιοποίησης των επιτόπιων πόρων και προς την κατεύθυνση αυτή κατευθύνει τις επιδιώξεις του ο συνεταιρισμός, όταν υπάρχουν έστω και οι ελάχιστες προϋποθέσεις βιωσιμότητας κάποιας πρωτοβουλίας. Μια νέα πρωτοβουλία μπορεί να είναι συμφέρουσα για τα μέλη (άρα και για το συνεταιρισμό), σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμη και όταν δεν είναι αυτοτελώς βιώσιμη, αν αποτελεί συνέχεια κάποιας δραστηριότητας των μελών, μαζί με την οποία εξασφαλίζεται βιωσιμότητα και εξυπηρετεί τα συμφέροντα των μελών. Αυτή η σύνδεση δραστηριοτήτων δίνει στο συνεταιρισμό αυξημένες δυνατότητες αξιοποίησης επιτόπιων πόρων από οποιαδήποτε άλλη ιδιωτική πρωτοβουλία.

7. Τέλος, κοινωνική προσφορά του συνεταιρισμού αποτελεί ακόμη η συλλογική διαχείριση καθωπτή. Η συμμετοχή δημιουργεί υπεύθυνα άτομα που θα εκδηλώσουν την υπευθυνότητά τους και στις λοιπές εκφάνσεις της ζωής.

Τί δεν είναι κοινωνική προσφορά.

Χωρίς να εξαντλείται στα προηγούμενα η διερεύνηση των κοινωνικών πτυχών του συνεργατισμού, είναι προφανές ότι η κοινωνική προσφορά του δεν μπορεί να είναι υπαίτια ζημιών. Όμως, έναντι αυτών των κοινωνικών χαρακτηριστικών, που προκύπτουν από τις αρχές και τις ιδιομορφίες του συνεταιριστικού θεσμού, υπάρχει η τάση να θεωρούνται ως κοινωνική προσφορά των συνεταιρισμών άλλα στοιχεία, που θα μπορούσαν να θεωρηθούν στοιχεία πολιτικής των συνεταιρισμών. Ορισμένα από τα στοιχεία αυτά είναι τα ακόλουθα:

α) Η πληρωμή υψηλών τιμών στους παραγωγούς.

Ο συνεταιρισμός έχει στόχο την επίτευξη των καλύτερων δυνατών τιμών για

τον παραγωγό που είναι: μέλος του. Στις μεν εισροές επιδιώκει να διαμορφώσει τις χαμηλότερες δυνατές τιμές, στα δε προϊόντα που παράγουν τα μέλη τις υψηλότερες. Το νομικό πρόσωπο του συνεταιρισμού έχει σκοπό να καλύπτει μόνο τα λειτουργικά του έξοδα. Αν στο τέλος της χρήσης υπάρχει πλεόνασμα, αυτό προκύπτει από την πώληση εφοδίων προς τα μέλη του σε τιμές ανώτερες από το κόστος τους, ή από την καταβολή στα μέλη του τιμών χαμηλότερων από ό,τι δικαιολογούν οι τιμές της αγοράς κατά τη διαχείριση των προϊόντων τους. Ουσιαστικά δηλαδή ενεργεί μια παρακράτηση οφειλομένων στα μέλη του.

Για τη στήριξη των τιμών των προϊόντων των μελών του, ιδίως σε περιπτώσεις γαριασμού τους ή που δεν έχουν εθισθεί στον τρόπο διαχείρισης των προϊόντων για λογαριασμό τους ή που δεν εμπιστεύονται απόλυτα το συνεταιρισμό τους, ώστε να του αναθέσουν τη διαχείριση, ο συνεταιρισμός, (δηλ. η διοίκηση που εκφράζει τα μέλη), παρουσιάζεται στην αγορά ως αγοραστής των προϊόντων των μερών (ή και μίη μελών), αναλαμβάνοντας προφανώς τον σχετικό εμπορικό κίνδυνο. Καταβάλλοντας στους παραγωγούς ορισμένη τιμή, ο συνεταιρισμός εκτιμά ότι κατά την εκμέρους του πώληση των προϊόντων μετά ή όχι επεξεργασία, θα εισπράξει τιμή που τουλάχιστον να καλύπτει την τιμή που πλήρωσε καθώς και τις δαπάνες διαχείρισης του προϊόντος. Η εκτίμηση αυτή άλλωστε τον εξωθεί στον προσδιορισμό της συγκεκριμένης τιμής που ο συνεταιρισμός προκαταβάλλει.

Σε περίπτωση που ο συνεταιρισμός επιτύχει, κατά τη μεταπώληση, τιμή ανώτερη από αυτή που προεκτίμησε, τότε θα υπάρξει πλεόνασμα κατά το τέλος της χρήσης. Το πλεόνασμα μπορεί να επιστραφεί στα μέλη ως προσαύξηση τιμής ή να χρησιμοποιηθεί από το συνεταιρισμό για επέκταση των δραστηριοτήτων του ή για αποθεματικά κοινών υπηρεσιών. Σε περίπτωση ζημίας, η ζημία καλύπτεται από τα αποθεματικά του συνεταιρισμού ή από ειδική εισφορά που επιβαρύνει τα μέλη.

Είναι προφανές, ότι η απόφαση του συνεταιρισμού να αγοράσει σε ορισμένη τιμή τα προϊόντα των μελών του (ή και τρίτων), αποτελεί μια υπεύθυνη πράξη, στην οποία καταλήγει ύστερα από μελέτη των συνθηκών της αγοράς. Αν ο συνεταιρισμός δεν έχει τη δυνατότητα να πετύχει καλύτερους όρους με σχετική βεβαιότητα είναι φρονιμότερο να μην παρασυρθεί σε ριψοκίνδυνες ενέργειες.

Η παρανόηση που συχνά παρατηρείται στο θέμα του προσδιορισμού των τιμών από το συνεταιρισμό αφορά στο ύψος αυτών των τιμών. Μερικές διοικήσεις συνεταιρισμών θεωρούν ως κανόνα τον καθορισμό εκ μέρους τους τιμών υψηλότερων από αυτές που διαμορφώνονται στην αγορά. Αποτέλεσμα είναι η συσσώρευση ζημιών. Έτσι κρίνουν ότι ο συνεταιρισμός ανταποκρίνεται στον κοινωνικό του ρόλο. Το λάθος είναι πολλαπλό καθώς: (α) Με τη συλλογιστική αυτή όσο ψηλότερη είναι η καθοριζόμενη τιμή, τόσο περισσότερο ο συνεταιρισμός ανταποκρίνεται στον «κοινωνικό» του ρόλο. Άρα θα μπορούσε η τιμή να είναι δύο ή τρεις φορές μεγαλύτερη... (β) Η συσσώρευση ζημιών συνεπάγεται τη διάλυση ή την επίκληση του κράτους για τη «ρύθμιση» των χρεών. Η πρώτη «διέξοδος» σημαίνει και το τέλος της «κοινωνικής προσφοράς». Η δεύτερη διέξοδος συνεπάγεται απώλεια της αυτονομίας ή και δημιουργία εξάρτησης... (γ) Αν ο τρόπος με τον οποίο ο συνεταιρισμός μπορεί να στηρίζει καλύτερες τιμές για τα μέλη του είναι η προσφυγή στον κρατικό προϋπολογισμό, υπάρχουν συνταμότεροι δρόμοι με το ίδιο αποτέλεσμα, μικρότερο κόστος και χωρίς την κατακραυγή του κοινωνικού συνόλου. (δ) Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που οι ιδιώτες αφήνουν τους συνεταιρισμούς να εξαγλήσουν

την απορροφητικότητά τους στις υψηλές τιμές που καθόρισαν και στη συνέχεια, αφού οι τιμές κατακυλλίσουν σε χαμηλά επίπεδα, κάνουν τις αγορές τους. Η τακτική αυτή μπορεί να τους αποφέρει πολλά κέρδη εις βάρος των αγροτών, τους οποίους οι συνεταιρισμοί ενδιαφέρονται να προστατεύσουν, και να εμφανίζονται — οι ιδιώτες — ως υγιείς οικονομικοί φορείς ενώ οι συνεταιρισμοί κλονίζονται και ζητούν την κρατική στήριξη.

Πεγκνότερα, ο εκ μέρους των συνεταιρισμών καθορισμός τιμών υψηλότερων από εκείνες που δικαιολογεί η αγορά, αποτελεί πολιτική βραχυχρόνιας δημιουργίας εντυπώσεων με σοβαρές αρνητικές μακροχρόνιες επιπτώσεις. Είναι πολιτική χρονικής μετατόπισης προβλημάτων και σύγκυρης φθοράς του συνεταιριστικού θεσμού. Μια τέτοια πολιτική μπορεί να ακολουθείται από διοικήσεις που θέλουν να φανούν αρεστές στα μέλη αλλά δεν μπορεί να θεωρηθεί ως κοινωνική προσφορά των συνεταιρισμών. Θα έφθανε κανείς σε αντιφατικά συμπεράσματα αν θεωρούσε ως κοινωνική προσφορά την πολιτική που ακολουθούν τα μέλη του συνεταιρισμού για τον εαυτό τους, αφού οι διοικήσεις δεν είναι παρά οι εκπρόσωποι των μελών.

Σε ορισμένες περιπτώσεις πάλι, ως κοινωνική προσφορά των συνεταιρισμών θεωρείται η «ευνοϊκή» συμπεριφορά τους έναντι των μελών κατά την προσκόμιση προϊόντων προς επεξεργασία. Ενώ οι ιδιωτικές μονάδες επεξεργασίας ασκούν αυστηρό ποσοτικό έλεγχο στο προσκαμιζόμενο προϊόν οι συνεταιριστικές εμφανίζονται ανενετικές. Υποδαμιασμένη πρώτη ύλη γίνεται δεκτή και καταβάλλεται η κανονική τιμή.

Το αποτέλεσμα είναι το αναμενόμενο: Διαμόρφωση υψηλού κόστους ή κακής ποιότητας τελικού προϊόντος. Το προϊόν αυτό δεν βρίσκεται αγοραστή και αποθεματοποιείται ή πωλείται σε χαμηλή τιμή, ενώ το προϊόν των ιδιωτικών επιχειρήσεων βρίσκεται κανονικά διέξοδο στην εγχώρια ή τη διεθνή αγορά. Οι συνεταιριστικές οργανώσεις άφησαν μεν ικανοποιημένα τα μέλη τους επί ένα ή δύο χρόνια, αλλά στη συνέχεια αδυνατούν να απορροφήσουν νέο προϊόν ή βρίσκονται στα πρόθυρα χρεωκοπίας, οπότε ουσιαστικά αποσύρονται από την αγορά έχοντας αποτύχει στο ρόλο τους, που είναι η μακροχρόνια — και όχι εφάπαξ — προστασία των συμφερόντων των μελών τους. Αντίθετα οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, που ίσως δυσκολεύτηκαν βραχυχρόνια λόγω της ανεκτικότητας των συνεταιρισμών ως προς τον ποσοτικό έλεγχο, κυριαρχούν πλέον στην αγορά. Η «κοινωνική προσφορά» των συνεταιρισμών εξαγλήθηκε, έτσι, πολύ σύντομα.

β) Παρεμβάσεις στην αγορά για λογαριασμό του Δημοσίου.

Ο συνεταιρισμός ενεργεί εξ ονόματος και για λογαριασμό των μελών του. Δεν υπάρχει όμως κανένας περιορισμός στην εκτέλεση εργασιών για λογαριασμό τρίτων ή του Δημοσίου, εφόσον αυτό εξυπηρετεί τα μέλη.

Στο παρελθόν, πριν και μετά την ένταξη στην ΕΟΚ, σε αρκετές περιπτώσεις οι συνεταιρισμοί ανέλαβαν την εκτέλεση εργασιών για λογαριασμό του Δημοσίου, που είχαν τη μορφή παρέμβασης στην αγορά. Από τις πιο γνωστές και σχετικά πρόσφατες περιπτώσεις ήταν η παρέμβαση στη λαχαναγορά κατά τη διάρκεια της απεργίας των χονδρεμπόρων (1983), η παρέμβαση για την αγορά προϊόντων μετά το ατύχημα στο Τσερνόμπιλ (1986) και η παρέμβαση στην αγορά του ελαιολάδου σε τιμές ανώτερες από τις τιμές της Κοινωνικής παρέμβασης.

Παρεμβάσεις αυτού του είδους είναι επόμενο να αφήνουν ζημιές στο τέλος

της χρήσης, τις οποίες οφείλει να καλύψει ο εντολέας, δηλ. το Δημόσιο. Πρόβλημα δημιουργείται όταν το Δημόσιο δεν ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις του και ιδίως όταν δεν υπάρχουν γραπτές συμφωνίες μεταξύ Δημοσίου και Συνεταιρισμών. Τότε, από την τυπική πλευρά, οι ζημιές που προκύπτουν θεωρούνται ζημιές των συνεταιρισμών και η τακτοποίησή τους εκλαμβάνονται ως χαριστική πράξη.

Εκτέλεση εντολών αυτού του είδους δεν αποτελούν κοινωνική προσφορά των συνεταιρισμών. Αποτελούν μέτρα κοινωνικής ή αγροτικής πολιτικής της Κυβέρνησης, ή οποία οφείλει και να καλύπτει τις ζημιές.

Σε μερικές περιπτώσεις αναφέρεται ότι μετά την ένταξη της χώρας στην Ε. Ο.Κ., οι συνεταιρισμοί έχουν υποκαταστήσει το Κράτος στον κοινωνικό του ρόλο. Για να ευσταθεί μια τέτοια άποψη θα πρέπει: (α) 'Η οι συνεταιρισμοί να θεωρούνται ως επέκταση του Κράτους, άποψη απαράδεκτη για την υπόσταση των συνεταιρισμών ως αυτόνομων και αυτοδιοικούμενων οργανώσεων των μελών τους, (β) 'Η οι συνεταιρισμοί επέλεξαν οι ίδιοι να υποκαταστήσουν το Κράτος στον κοινωνικό του ρόλο οπότε οι ίδιοι πρέπει να σηκώσουν το βάρος αυτής της επιλογής τους, (γ) 'Η οι συνεταιρισμοί εξακολουθούν να αποτελούν εντολοδόχους του δημοσίου, οπότε δεν υπήρξε κανενός είδους υποκατάσταση ή κάποιος κοινωνικός ρόλος των συνεταιρισμών. Πρωτοβουλία στην προσφορά κοινωνικής υπηρεσίας από τους συνεταιρισμούς, με το Δημόσιο υπόλογο για τις δαπάνες, δεν νοείται.

γ) Αριθμός απασχολούμενων.

Σε μερικές περιπτώσεις στην κοινωνική προσφορά των συνεταιρισμών θεωρείται ότι υπάγεται η πρόσληψη σημαντικού αριθμού υπαλλήλων, γεγονός που βοηθά στην αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας.

Είναι παγκοσμίως αναγνωρισμένο, ότι οι συνεταιρισμοί, με τις δραστηριότητες που αναπτύσσουν και με την αξιοποίηση των επιτόπιων πόρων που προσφέρουν, συντελούν στην αύξηση της απασχόλησης, με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, καθώς και στην περιφερειακή ανάπτυξη⁽²⁾. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι ο συνεταιρισμός εκπληρώνει την κοινωνική του αποστολή αν προσλάβει ένα μέρος από τους ανέργους. Εκτός αν αναπτύξει πρωτοβουλίες τέτοιες που δημιουργούν νέες θέσεις απασχόλησης.

Η παρανόηση ως προς τον κοινωνικό ρόλο των συνεταιρισμών και ίσως άλλες περισσότερο πεζές σκιαμαχίες, οδήγησαν σε μερικές περιπτώσεις τους συνεταιρισμούς στην πρόσληψη ατόμων σε αριθμό ή επίπεδο που δεν ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες ή δυνατότητές τους. Μια τέτοια ανάληψη κοινωνικής προσφοράς μπορεί να έχει καταλυτικές επιπτώσεις σε περιπτώσεις όπως η ελληνική, διότι οι συνεταιριστικοί υπάλληλοι απολαμβάνουν καθεστώς μονιμότητας ανάλογο με εκείνο των δημοσίων υπαλλήλων, οπότε τα συνεταιριστικά «σκάφη» ενδέχεται να βυθιστούν αμέσως στη δημιουργία κοινωνικά προβλήματα περισσότερο από όσα έλυσαν στα πλαίσια της «κοινωνικής» τους προσφοράς. Ένας αριθμός συνεταιριστικών οργανώσεων αντιμετώπιζει ήδη σοβαρές δυσκολίες στη μισθοδοσία του προσωπικού και αντιμετωπίζει τις δαπάνες για μισθούς με δανειακά κεφάλαια, ζητώντας και ελπίζοντας να πραγματοποιηθεί ρύθμιση των χρεών. Όμως, ακόμη και με τη ρύθμιση των χρεών δεν αντιμετωπίζονται χρόνιες παθήσεις, όπως η διατήρηση αδικαιολόγητα υπεράριθμου προσωπικού.

δ) Επενδύσεις.

Αναφέρθηκε προηγουμένως η σημασία που έχουν οι συνεταιρισμοί στη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης, στην περιφερειακή ανάπτυξη και στην αξιοποίηση των τοπικών πόρων, όταν αναπτύσσουν δραστηριότητες συμπληρωματικές των δραστηριοτήτων των μελών τους. Λόγω της συμπληρωματικότητας αυτής οι συνεταιριστικές μονάδες (π.χ. μονάδες επεξεργασίας γεωργικών προϊόντων) παρουσιάζουν κανονικά περισσότερες προϋποθέσεις διωσιμότητας σε σύγκριση με αντίστοιχες ιδιωτικές. Όταν μάλιστα τα χρησιμοποιούμενα κίνητρα είναι ευνοϊκότερα έναντι των ιδιωτικών αντίστοιχων μονάδων, τότε τα όρια ανταχής τους στον ανταγωνισμό διευρύνονται. Για τους λόγους αυτούς δικαιολογείται η εγκατάσταση συνεταιριστικών μονάδων σε περιοχές για τις οποίες δεν εκδηλώνεται σχετικό ενδιαφέρον από ιδιωτικές επιχειρήσεις. Προϋπόθεση όμως είναι η διαπίστωση της διωσιμότητας της μονάδας αυτοτελώς ή σε συνδυασμό με την πρωτογενή παραγωγή των μελών, παίρνοντας υπόψη τις συνθήκες κινήτρων, που αντιπροσωπεύουν με τη διαφοροποίησή τους (π.χ. του Ν. 1262/82, όπως τροποποιήθηκε) την εκ μέρους του Κράτους αναγνώριση της κοινωνικής σημασίας των συνεταιριστικών επενδύσεων.

Συνεταιριστικές επενδύσεις που δεν εξασφαλίζουν διωσιμότητα με βάση τα κριτήρια αυτά, μπορούν να πραγματοποιηθούν με ευθύνη των συνεταιρισμών αν τα μέλη αποδέχονται να καλύπτουν την παθητικότητά τους από τα πλεονάσματα άλλων προσδοσφόρων δραστηριοτήτων. Διαφορετικά, καμιά οικονομική λογική δεν δικαιολογεί την ανάληψη εξυπαρχής θνησιγενών και ζημιόγων πρωτοβουλιών. Αν πράγματι η κοινωνική (ή εθνική, ή περιβαλλοντική κλπ.) σημασία ορισμένων συνεταιριστικών επενδύσεων είναι μεγάλη, τότε δημιουργούν ευκαιρίες απασχόλησης, ανακόπτουν την ερήμωση της υπαίθρου, εξασφαλίζουν κάποιο εισόδημα σε ειδικές ομάδες του πληθυσμού κλπ., χρειάζεται ευαίσθητοποίηση του κοινωνικού σκόπου (δηλ. της Πολιτείας), ώστε να ισχυροποιήσει τα κίνητρα πριν οι συνεταιρισμοί επωμισθούν ευθύνες που ξεπερνούν τις δυνατότητές τους. Εκ των υστέρων επίκληση για ρυθμίσεις χρεών που προήλθαν από συσσώρευση ζημιών, εκτός του ότι αποτελεί ρισκοκίνδυνη τακτική, δεν μαρτυρεί την υπευθυνότητα από την οποία πρέπει να χαρακτηρίζονται οι συνεταιριστικές πρωτοβουλίες. Την ύπαρξη ή όχι κοινωνικής προσφοράς την κρίζει το κοινωνικό σύνολο το οποίο και αναλαμβάνει το σχετικό θάρρος, όχι κάθε ομάδα ενδιαφερομένων. Διαφορετικά, οποιασδήποτε επιλογές των επιμέρους ομάδων μιάς κοινωνίας θα μπορούσαν να χαρακτηρίζονται από τις ομάδες αυτές ως «κοινωνική προσφορά» και να χρεώνονται στο κοινωνικό σύνολο.

Η ανάλυση που προηγήθηκε είχε σκοπό να επιστημονίσει τη σύγκριση — αθέλητη ή όχι — που επικρατεί στην έννοια της κοινωνικής προσφοράς ή της κοινωνικής διάστασης του συνεταιριστικού θεσμού. Οι αρχές και οι κανόνες λειτουργίας των συνεταιρισμών περιέχουν πλούσιο κοινωνικό περιεχόμενο, που δεν συναντάται σε κανέναν άλλο οικονομικό θεσμό. Επί πλέον, η διεθνής πρακτική επιβεβαιώνει όχι μόνο τη διωσιμότητα, αλλά και την επί ίσοις όροις υπεροχή σε ανταγωνιστικότητα των συνεταιριστικών μονάδων, εφόσον οι συνεταιριστικοί κανόνες τηρούνται με σχολαστικότητα από διοικήσεις και μέλη που έχουν κατανοήσει τα μακροχρόνια πλεονεκτήματα και τη δύναμη της συνεργασίας.

Η κοινωνική διάσταση των συνεταιρισμών δεν απορρίζεται από πράξεις κοινωνικής πρόνοιας που απευθύνονται προς τα μέλη ή προς το κοινωνικό σύνολο.

Τέτοιες ενέργειες δεν αποκλείονται εφόσον τα μέλη το επιθυμούν και διαθέτουν τα αναγκαία οικονομικά μέσα. Αλλά δεν αποτελούν το αναγνωριστικό στοιχείο της οικονομικοκοινωνικής φύσης του θεσμού. Ο οικονομικός και κοινωνικός χαρακτήρας του θεσμού εμπεριέχεται στις αρχές του, που τον διαφοροποιούν από όλους τους άλλους θεσμικούς οικονομικής δραστηριότητας.

Η άποψη που υποστηρίζει ότι ο συνεταιρισμός οφείλει να επιδιώκει την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων έστω και αν αυτές οι ενέργειες του υπερβαίνουν τις οικονομικές δυνατότητές του και ότι στη συνέχεια το Κράτος οφείλει να καλύψει τις ζημιές που συνεπάγονται είναι όχι μόνο έξω από το περιεχόμενο του συνεταιριστικού θεσμού, αλλά και επικίνδυνες για την ίδια την υπόστασή του. Ως επιβεβαίωση αξίζει να ξαναγυρίσει κανείς στις πηγές, στον ιστορικό συνεταιρισμό του Ρόττοντέιλ, ο οποίος είχε θεσπίσει την πώληση τοις μετρητοίς, ένα μέτρο ιδιαίτερα αυστηρό έναντι των μελών του, σε μια περίοδο που πάσχιζαν ακόμη και για την ίδια την επιβίωσή τους. Αν, για λόγους «κοινωνικής προσφοράς», πουλούσαν στα μέλη τους με πίστωση, ο συνεταιρισμός θα είχε τερματίσει την ύπαρξή του πριν περάσει μια εβδομάδα από την έναρξη λειτουργίας του.

Η κοινωνική προσφορά, με την έννοια της συμπαράστασης προς αναξιοπαθούντες, συγκινεί έντονα κάθε ανθρώπινη ύπαρξη ανάξια του ονόματός της. Το συγκινησιακό στοιχείο, όμως, δεν πρέπει να αφήνεται να αχρηστεύει τους μηχανισμούς που καθιστούν τη συμπαράσταση εφικτή. Ο συνεταιρισμός δεν δημιουργείται για να δώσει σ' αυτούς που πεινούν από ένα ψάρι για να χορτάσουν την πείνα τους για μια μέρα. Έχει σκοπό να διασφαλίζει την ύπαρξή του, ώστε να διδάσκει τους ανθρώπους πώς να φαρεύουν, ώστε με τις δικές τους δυνάμεις να μην πεινάσουν ποτέ.

Παραπομπές:

1. Από τα πολλά παραδείγματα βλ. συνέντευξη του Προέδρου της ΠΑΣΕΓΕΣ με την ευκαιρία της 54ης ΔΕΑ (περιοδ. Αγροτικός Συνεργατισμός, Σεπτ. 1989) και Κ. Σαχανίδη, Συνεταιριστικές Ανώνυμες Εταιρείες, Ελεύθερο Βήμα, Μάρτιος 1987.

2. Βλ. π.χ. Σύσταση 1004/85 του Συμβουλίου της Ευρώπης (Σ.Π.τ. 6/1987), Πρόταση ψηφίσματος Επιτροπής Περιφερειακής Πολιτικής και Χωροταξίας του Ευρωπαϊκού Κοινοδουλίου (Σ.Π. τ. 4/1986), Πρόταση ψηφίσματος Επιτροπής Αναπτύξεως και Συνεργασίας (Σ.Π. τ. 15/1989), Έκθεση του Γ. Γραμματέα του ΟΗΕ για τους συνεταιρισμούς (Σ.Π. τ. 10-15).

ΘΕΣΕΙΣ — ΑΠΟΨΕΙΣ

ΑΝΗΣΥΧΗΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Ο καινούργιος χρόνος φέρνει πάντοτε νέες ελπίδες και αισιοδοξία. Δημιουργεί την αίσθηση ότι μια παλιά σελίδα γυρίζει παίρνοντας μαζί της προβλήματα και ανησυχίες.

Γρήγορα όμως η αυταπάτη και η ευφορία του καινούργιου χρόνου δίνει τη θέση της στη σκληρή πραγματικότητα. Και η πραγματικότητα είναι σκληρή:

- Η οικονομία της χώρας αντιμετωπίζει οξυμένα προβλήματα μακροχρόνιου χαρακτήρα.
- Μετά δύο εκλογικές αναμετρήσεις οι κυβερνήσεις που σχηματίστηκαν έχουν προσωρινό χαρακτήρα.
- Οι χώρες της ΕΟΚ κυλούνται συστηματικά προς την Ευρωπαϊκή ενσωμάτωση του 1992 ενώ η Ελλάδα αν δεν οπισθοδρομεί μένει στάσιμη.
- Από τους πόρους της ΕΟΚ, που έχουν σκοπό τη σύγκλιση των οικονομιών, ένα μέρος μόνο χρησιμοποιείται.
- Η ανάγκη αυξημένης ανταγωνιστικότητας πολύ λίγο φαίνεται να απασχολεί στην πράξη κάθε εργαζόμενο, ό,τι εργασία κι αν προσφέρει.
- Οι περισσότερες συνεταιριστικές οργανώσεις είναι υπερχρεωμένες και δεν διαφαίνονται λύσεις στον ορίζοντα.
- Και αν ακόμη ρυθμισθούν τα χρέη των συνεταιριστικών οργανώσεων, το πρόβλημα του υπεράριθμου προσωπικού θα εξακολουθήσει να κατατρύχει τις σάρκες τους.
- Οι εσωτερικοί ανταγωνισμοί στους συνεταιρισμούς, παρότι έχουν μειωθεί σε ένταση, συνεχίζουν το φθοροποιό

έργο τους σε βάρος της ενσχολήσης με την αντιμετώπιση των προβλημάτων βιωσιμότητας.

- Οι συγκλονιστικές μεταβολές στις σοσιαλιστικές χώρες, εκτός από την πολιτική, θα έχουν μελλοντικά και τεράστια οικονομική σημασία ιδίως γεωγραφικά με την προσέλκυση επενδύσεων και την ανάπτυξη εμπορικών ανταλλαγών, χειροτερεύοντας τις αντίστοιχες προοπτικές της χώρας μας.

Με αυτά τα δεδομένα είναι προφανές ότι αυτό που έχει ανάγκη ο τόπος είναι μια εντελώς νέα θεώρηση των πραγμάτων, μια εντελώς νέα νοοτροπία στην πολιτική και οικονομική ζωή, μια βαθειά ανησυχία και αντίστοιχες θετικές ενέργειες. Αντίθετα όμως, αυτό που διαπιστώνεται στην πράξη είναι η συνέχιση μιάς πορείας χωρίς διέξοδο. Στο γενικότερο κλίμα μετέχουν και οι συνεταιρισμοί διαμορφώνοντάς το αλλά και επηρεαζόμενοι από αυτό.

Έφτασε, αν δεν έχει κιόλας περάσει, η στιγμή για τους συνεταιρισμούς να σημάνουν συναγερμό. Να καθήσουν στο ίδιο τραπέζι η ΠΑΣΕΓΕΣ και οι κορυφαίες συνεταιριστικές οργανώσεις μαζί με τους υπεύθυνους της Πολιτείας να διαγνώσουν την κατάσταση και τις προοπτικές και να πάρουν αποφασιστικά μέτρα. Οι γρήγορες εξελίξεις δεν αφήνουν περιθώρια και δεν ανέχονται τους ρυθμούς του παρελθόντος. Χρειάζεται νέα πνοή, αποφασιστικότητα και σύμπνοια. Χρειάζεται ακόμη και διάθεση προσφοράς, ως επένδυση που θα αποδώσει αποτελέσματα στο μέλλον.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΑΝΑΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Οι επερχόμενες γενικές εκλογές του Απριλίου οδηγούν σε σκέψεις αναβολής των εκλογών στους συνεταιρισμούς που λόγω λήξεως της θητείας των διοικήσεών τους πρέπει να αρχίσουν από τον Φεβρουάριο. Ως επιχείρημα προβάλλεται η αποφυγή

διεξαγωγής εκλογών στους συνεταιρισμούς κατά την περίοδο της προεκλογικής διαμάχης των κομμάτων.

Όσο κι αν έχει ζήσει κανείς την τραγική εμπλοκή των κομμάτων στους συνεταιρισμούς, οφείλει να επιμένει ότι η δου-

λειά των συνεταιρισμών είναι άσχετη με το έργο των κομμάτων. Οι συνεταιρισμοί είναι οικονομικές οργανώσεις, που ενώνουν στους κόλπους τους εκείνους που έχουν κοινά οικονομικά συμφέροντα. Είναι: προς το συμφέρον των μελών να εκλέγουν στις διοικήσεις τους τους έντιμους και ικανούς ανεξάρτητα από τις πολιτικές τους πεποιθήσεις. Ούτε προεκλογικές καμπάνιες χρειάζονται ούτε μίσρασμα υποσχέσεων και διακρίσεις σε φίλους και αντιπάλους. Αν αυτά τα στοιχεία ενότητας δεν υπάρχουν, οι συνεταιρισμοί δεν είναι ανάξιοι του ονόματός τους.

Αλήθεια, τί πειράζει ένα σωστό συνεταιρισμό αν κάνει τις εκλογές του μια εβδομάδα πριν ή μια εβδομάδα μετά τις γενικές εκλογές; Η κρίση των μελών για τους έντιμους και ικανούς που θέλουν στη διοίκηση θα άλλαζε επειδή είναι κοντά στις γενικές εκλογές; Τα στοιχεία αυτά μεταβάλλονται ανάλογα με τις συνθήκες; Όχι βέβαια.

Τα κόμματα θα ήθελαν βέβαια να αποφύγουν αυτή τη σύμπτωση, γιατί τα ίδια στελέχη «κινητοποιούνται» για τις γενικές και για τις συνεταιριστικές εκλογές και έτσι: έχουν καταστήσει οι συνεταιριστικές εκλογές να αποτελούν μια απαιμύηση σε σμικρογραφία των γενικών εκλογών. Ίσως ακόμη μερικά στελέχη είναι τα ίδια που αποτελούν υποψηφίους για τις γενικές και για τις συνεταιριστικές εκλογές και επειδή στηρίζονται στην προσεκλογική κινητοποίηση για συγκέντρωση ψήφων, δεν προλαβαίνουν δύο εκλογές.

Αποτελεί η Ελλάδα μοναδικό παράδειγμα χώρας όπου οι συνεταιριστικές εκλογές διεξάγονται συνολικά σε καθορισμένη «διατεταγμένη» περίοδο, αποτελεσματικά και συνέχεια της διακοπής της θητείας των διοικήσεων το 1982, με το νόμο 1257) 82 για τον «εκδημοκρατισμό» των συνεταιρισμών. Διεκδικεί επίσης η Ελλάδα μοναδικότητα στην ανακοίνωση

των αποτελεσμάτων των συνεταιρισμών κατά κομματικές παρατάξεις κατόντημα κι αυτό των εκλογών με κομματικούς συνδυασμούς και με υποψηφίους υποδεικνυόμενους από τα κόμματα.

Άραγε, η δεινή θέση στην οποία έχουν περιέλθει οι συνεταιρισμοί δεν έχει διδάξει, τουλάχιστον τα μέλη τους, ότι η πορεία που ακολουθήθηκε ως τώρα είναι λάθος; Αν πράγματι ενδιαφέρονται για τα συμφέροντά τους, είναι καιρός να αποκόψουν τον ομφάλιο λώρο σύνδεσης και εξάρτησης από τα κόμματα. Αλλά και αν τα κόμματα ενδιαφέρονται για το χρέος θεσμικό των συνεταιρισμών είναι καιρός να σταματήσουν το θέατρο της δήθεν εκπροσώπησης των «τάσεων» στις συνεταιριστικές διοικήσεις. Αν η συνείδηση έχει πραγματικό περιεχόμενο και δεν αποτελεί ελιγμό επιβαλλόμενο από τη συγκυρία, καιρός είναι να αποδειχθεί και πρακτικά στην περίπτωση των συνεταιρισμών, του κατεξοχήν και από τη φύση του συναινετικού θεσμού.

Αναβολή των εκλογών των συνεταιρισμών και παράταση δια νόμου της θητείας των αιρετών διοικήσεων, δημιουργεί για μια φορά ακόμη εκτροπή από τους κανόνες του θεσμού, εφόσον για ένα διάστημα οι συνεταιρισμοί θα διοικούνται από ουσιαστικά διορισμένες διοικήσεις.

Ενώ έχουμε κατακλυσθεί από διακηρύξεις για την προετοιμασία ενόψει της εντατικής αγοράς του 1992, στην πράξη δεν φαίνεται να δείχνουμε σεβασμό σε θεσμούς που θα κληθούν να σηκώσουν το βάρος του οξυμένου ανταγωνισμού. Είναι καιρός να αντιληφθούμε ότι κάποια συμφέροντα ανώτερα από τα κομματικά διακυβεύονται. Είναι καιρός να γίνει σεβαστός ο συνεταιριστικός θεσμός. Αν κάποιοι ετοιμάζονται να χρίσουν υποψηφίους και να καθοδηγήσουν τις ψήφους των μελών των συνεταιρισμών, σίγουρα δεν είναι από εκείνους που σέβονται το θεσμό και που ακολουθούν τις Αρχές και την ιστορία του.

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΗ Η ΚΟΜΜΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Σε συνέντευξή του στην εφημερίδα «Εξόρμηση», ο Πρόεδρος της ΚΥΔΕΠ και Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ κ. Κ. Διαμαντής έθιξε σημαντικά θέματα των συνεταιρισμών. Ειδικότερα για το θέμα της κομματικοποίησης, το οποίο χαρακτήρισε ως προχρόπυδο, ο κ. Διαμαντής είπε:

«Δεύτερο μεγάλο πρόβλημα του αγροτοσυνεταιριστικού μας κινήματος, που έχει στενή και άμεση σχέση με το προηγούμενο, είναι η λαθεμένη αντίληψη ορισμένων αιρετών στελεχών των συνεταιριστικών οργανώσεων ότι δήθεν οι συνεταιρισμοί αποτελούν κομματικές οργανώσεις που πρέπει να κατακτηθούν από τη μια κομματική παράταξη ή την άλλη. Αυτό έχει αναπόφευκτα οδηγήσει σε μια επικίνδυνη «κομματικοποίηση των συνεταιρισμών», όπου οι αιρετές διοικήσεις τους, παρερμηνεύοντας τον πραγματικό ρόλο τους, προσπαθούν μέσα από συνεχείς μεταξύ τους αντιπαράθεσεις, να φανούν αρεστές στις κομματικές παρατάξεις που εκπροσωπούν, παρά στο να πάρουν αποφάσεις σύμφωνες με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των αγροτών που εκπροσωπούν. Βεβαίως οι συνεταιριστικές οργανώσεις έχουν πολιτικό περιεχόμενο και οι πράξεις και η λειτουργία τους εκπέμπει σαφή πολιτικά μηνύματα, που μπορεί περισσότερο ή λιγότερο να μοιάζουν ή και να ταυτίζονται ακόμα με τα πολιτικά μηνύματα και τις πολιτικές επιδιώξεις ενός κόμματος, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι οι συνεταιριστικές οργανώ-

σεις πρέπει να είναι και κομματικοποιημένες.

Εξάλλου, αποτελεί διεθνή αρχή του Συνεργατισμού «η κομματική, η θρησκευτική και η φυλετική ουδετερότητα των συνεταιρισμών».

Επειδή η κομματικοποίηση ενθαρρύνεται όχι μόνο από «ορισμένα αιρετά στελέχη» αλλά και κυρίως από τα ίδια τα κόμματα και από τη νομοθεσία και επειδή ο κ. Διαμαντής είναι ταυτόχρονα αιρετό συνεταιριστικό στέλεχος, αλλά και κομματικό στέλεχος, το μήνυμα κατά της κομματικοποίησης θα έπρεπε να το απευθύνει και προς τα κόμματα. Θα μπορούσε να ζητήσει να καταργηθούν τα συνεταιριστικά γραφεία των κομμάτων, που αποτελούν τα καθοδηγητικά όργανα «ορισμένων συνεταιριστικών στελεχών» και να τροποποιηθεί ο νόμος 1541/85, που έχει θεσπίσει το σύστημα των συνδυασμών για τις αρχαιρείες των αγροτικών συνεταιρισμών.

Έχει πλέον από κάθε πλευρά διαπιστωθεί ότι το σύστημα των συνδυασμών έχει φέρει πολλά δεινά στους συνεταιρισμούς και αποτέλεσε πρόσοδο η «μεσοδέξικη» κατάργησή του στο νόμο για τους αστικούς συνεταιρισμούς. Είναι καιρός να αναληφθεί πρωτοβουλία από εκείνους που — όπως ο κ. Διαμαντής — πιστεύουν ότι η κομματικοποίηση των συνεταιρισμών αποτελεί επικίνδυνη εξέλιξη, για την κατάργηση των κομματικών ψηφοδελτίων.

ΤΗΝ ΚΛΕΙΝΟΥΝ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ... ΚΛΕΙΣΕΙ

Το προσωπικό της Ένωσης Λιβαδειάς κατήλθε σε απεργία με αίτημα να μην κλείσει η Ένωση, η οποία βρίσκεται σε δεινή οικονομική κατάσταση και αδυνατεί να πληρώσει το προσωπικό της.

Το πρόβλημα εργαζομένων που απειλούνται με ανεργία ή που δεν τους καταβάλλονται οι αποδοχές τους, είναι από

τα σοβαρότερα. Όμως, διερωτάται κανείς κατά πόσο η αντίδραση σε κάθε δυσκολία και κίνδυνο είναι η απεργία.

Ασφαλώς, επιδίωξη των απεργών είναι να μπορέσει η Ένωση να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της μεταξύ των οποίων και στην καταβολή των αποδοχών τους. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να καταβάλ-

(Συνέχεια στη σελ. 240)

ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ, ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΣΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Του ΝΙΚΟΥ ΚΟΛΥΜΒΑ

Η Γεωργία

Οι πράγματι ιστορικές μεταβολές στη γεωργία που σήμερα συμβαίνουν στην ΕΣΣΔ, καθώς και στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, διαμορφώνουν μια καινούργια πραγματικότητα, της οποίας ο χαρακτήρας είναι πολυδιάστατος. Ήδη, από το 1953 όταν έγραφα την εργασία μου «Ο σχεδιασμός στη Σοβιετική Γεωργία», στα πλαίσια έρευνας του Τμήματος Μελετών των Οικονομιών των Ανατολικών Χωρών του Πανεπιστημίου των Βρυξελλών, τόνιζα ότι το κυριότερο χαρακτηριστικό για τη Σοβιετική γεωργία, ήταν ότι όσες φορές, υπό την πίεση των νέων οικονομικών πραγματικοτήτων της σοβιετικής οικονομίας, προέκυψε η ανάγκη να εφαρμοσθούν στην πράξη συστήματα συγκρουόμενα προς το ισχύον σταλινικό δόγμα κατά τα τελευταία χρόνια, δεν ματαιώθηκε η εφαρμογή τους για να σωθεί το δόγμα, όπως γινόταν πριν, αλλά τουναντίον εκλήθηκε το δόγμα να προσαρμοσθεί στη νέα πραγματικότητα.

Η ρεαλιστική αυτή αντίληψη οδήγησε έκτοτε σε μια σειρά από φιλελεύθερα μέτρα, όπως η αναγνώριση του δικαιώματος στον αγρότη να έχει μικρό γεωργικό κλήρο και να διαθέτει τα προϊόντα του στην ελεύθερη αγορά, η διάλυση των κρατικών σταθμών τρακτέρ και μηχανημάτων και η παράδοση όλου αυτού του εξοπλισμού στην κυριότητα και χρήση των κολλхоз, οι μεταβολές στο σύστημα του καθορισμού των τιμών και των υποχρεωτικών παραδόσεων από το κράτος, η αύξηση της παραγωγής λιπασμάτων, μηχανημάτων κλπ.

Οι καινοτομίες της περιόδου Γκορμπατσώφ είναι η πρόθεση της σταδιακής διάλυσης των κολλхоз (που προέκυψαν από τη θύαη και αιματηρή κολεκτιβοποίηση της γης) και η σταδιακή αντικατάστασή τους από εκμεταλλεύσεις μιας ή περισσότερων οικογενειών, σύμφωνα με το πρότυπο που ακολούθησε η Κίνα όταν διάλυσε τις λαϊκές Κομμούνες. Πιστεύουν πως έτσι οι αγρότες θα αποκτήσουν προσωπικό κίνητρο και συμφέρον για να αυξήσουν την παραγωγικότητα και αποδοτικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Βέβαια, το εγχείρημα είναι πάρα πολύ δύσκολο. Το σοβιετικό Σύνταγμα δεν προβλέπει άλλη μορφή ιδιοκτησίας από την κρατική. Αναμένεται ότι στη σύνοδο του Ανωτάτου Σοβιέτ την άνοιξη, θα θεσπισθούν νέες μορφές ιδιοκτησίας για τη γη, η οποία θα εξακολουθήσει να ανήκει στο κράτος, αλλά θα την διαχειρίζονται τα τοπικά Σοβιέτ και στους αγρότες ή σε συνεταιρισμούς νέας μορφής θα παραχωρείται η ισόθια ενοικίαση ή κατοχή της γης. Απομένει προς λύση το κολοσσιαίο θέμα της τιμής πώλησης των προϊόντων και της διάθεσης του χρήματος που θα συγκεντρώσουν οι αγρότες, εφόσον δεν βρίσκουν τίποτε στην αγορά να αγοράσουν μ' αυτό. Επρίχθηκε η ιδέα, από επίσημη πλευρά, να αγοράζονται τα προϊόντα σε ξένο συνάλλαγμα (!!) για να μπορούν οι αγρότες να ψωνίζουν από τα ειδικά καταστήματα που πωλούν μόνο σε συνάλλαγμα, ή οι ελεύθεροι συνεταιρισμοί να κάνουν εισαγωγές από το εξωτερικό εφοδίων και ειδών πρώτης ανάγκης.

Όλα αυτά προέκυψαν ύστερα από τον δραματικό απολογισμό για την κατάσταση της σοβιετικής γεωργίας που ο Γκορμπατσώφ έκανε στην ιστορική έκθεσή

του προς το Ανώτατο Σοβιέτ στις 15 Μαρτίου 1989. Εκεί, μεταξύ άλλων, κατήγγειλε τη φρίκη του θιαίου κολλεκτιβισμού και τις καταστροφές που αυτός συσάφρευσε. Να προσθέσω εγώ ότι σύμφωνα με φητεινά στοιχεία του ιστορικού Μετ-θέγιεφ, κατά την περίοδο εκείνη εξοντώθηκαν 17 εκατομμύρια Ρώσοι αγρότες και άλλα 5-8 εκατομμύρια πέθαναν από την πείνα. Δηλαδή, περισσότερα θύματα από όσο κόστισε στη Ρωσσία ο φοβερός 2ος Παγκόσμιος Πόλεμος.

Όπως άλλωστε είναι φυσικό, οι καινοτομίες που η περίοδος Γκορμπατσώφ επέφερε και επιφέρει στη σοβιετική γεωργία έχουν άμεσο αντίκτυπο στις χώρες του «υπαρκτού σοσιαλισμού» στην Ανατολική Ευρώπη. Εδώ τα προβλήματα εμφανίζουν θέβαια μιά διαφορετική μορφή.

Αν εξαιρέσουμε την Αν. Γερμανία και την Τσεχοσλοβακία, όπου οι αγρότες δεν ξεπερνούν το 12% του ενεργού πληθυσμού, οι άλλες χώρες του Ανατολικού συνασπισμού έχουν πολυπληθείς αγροτικούς πληθυσμούς της τάξεως του 20-30%. Εκεί, το επίπεδο της γεωργίας βρίσκεται ανάμεσα στον προηγμένο παγκόσμιο Βορρά και τον υπανάπτυκτο Νότο, από άποψη παραγωγικότητας. Η θιαη κολλεκτιβοποίηση, που επιβλήθηκε από τα σοβιετικά στρατεύματα κατοχής, ακολουθήθηκε με διαφορετικούς ρυθμούς σε κάθε χώρα. Ξεκινάμε από την Πολωνία, όπου ακόμη το 76% της γης καλύπτεται από μικρές ιδιωτικές εκμεταλλεύσεις, έναντι 2,8% στην Τσεχοσλοβακία, 5% στην Αν. Γερμανία, 12% στη Βουλγαρία και Ουγγαρία και 15% στη Ρουμανία. Κοινό χαρακτηριστικό είναι ότι οι «ελεύθεροι» χωρικοί συμμετέχουν στην παραγωγή κατά ποσοστό μεγαλύτερο από την αριθμητική τους συμμετοχή, γεγονός που δείχνει τη μεγάλη ζωτικότητα τους.

Το φαινόμενο είναι ακόμη πιο εντυπωσιακό γιατί σ' όλες αυτές τις χώρες οι ιδιώτες αγρότες αποκλείονταν μέχρι σήμερα από τις διανομές λιπασμάτων, τρακτέρ, πιστώσεων κλπ.

Με τις πολιτικές μεταρρυθμίσεις που εισάγονται σ' όλες αυτές τις χώρες, ο τόνος δίδεται παντού στην «ιδιωτικοποίηση» της γεωργικής παραγωγής. Σταματά η υποχρεωτική παράδοση στο κράτος σε τιμές αυθαίρετα χαμηλές, που ενώ εξασφάλιζαν την κοινωνική ειρήνη στις πόλεις, έπνιγαν κάθε κίνητρο πρωτοβουλίας επιχείρησης και εκσυγχρονισμού στη γεωργία. Η Ουγγαρία καταργεί σταδιακά όλους τους περιορισμούς της κολλεκτιβοποίησης. Η Βουλγαρία προχωρεί στη διοικητική αποκέντρωση και την οικονομική ενίσχυση των ιδιωτών αγροτών. Στην Τσεχοσλοβακία αναγνωρίστηκε η αυτονομία των αγροτικών συνεταιρισμών και η ευεργετική συνεισφορά των ατομικών κλήρων στη διατροφή του λαού. Στην Αν. Γερμανία, που μέχρι σήμερα άντεξε στις μεταρρυθμιστικές πιέσεις, αναγνωρίζεται ο ευεργετικός ρόλος των ιδιωτών αγροτών και η ανάγκη των καλύτερων τιμών για τα προϊόντα τους. Στην Πολωνία συζητείται η διάλυση των κρατικών μονοπωλείων που ασχολούνται με τη συγκέντρωση και διανομή των αγροτικών προϊόντων, και των οποίων η δράση έχει παραλύσει τη γεωργία και τον εφοδιασμό της με τα αναγκαία εφόδια. Σε σημείο ώστε να είναι η μόνη ευρωπαϊκή γεωργία όπου όλες οι εργασίες γίνονται όχι με μηχανήματα, αλλά με άλογα(!) που κατανάλσκουν ένα μεγάλο μέρος της παραγωγής.

Στη Ρουμανία, μεταξύ των πρώτων μέτρων που εξαγγέλθηκαν με την αρχή του καινούργιου χρόνου, είναι η σταδιακή επιστροφή στους αγρότες της κολλεκτιβοποιημένης γης.

Επισημως αναγνωρίζεται ότι ελλείπει εγκαταστάσεων, μεταφορικών μέσων,

οργάνωσης κλπ., χάνεται κάθε χρόνο ένα μεγάλο μέρος της αγροτικής παραγωγής (20 - 30%). Όλα αυτά ίσως δίδουν μια εξήγηση της άθλιας επισιτιστικής κατάστασης στις ανατολικές χώρες, σε πολλές από τις οποίες (Ε.Σ.Σ.Δ., Πολωνία κλπ.) είναι ακόμη γενικευμένο το δελτίο τροφίμων για θασικά είδη, όπως κρέας, γάλα, βούτυρο, ζάχαρη κλπ.

Όπως είναι επόμενο, κάθε καινοτομία που θα υιοθετηθεί στην Ε.Σ.Σ.Δ θα επηρεάσει αντίστοιχα την αγροτική πολιτική στις ανατολικές χώρες. Όπως και κάθε οικονομική μεταρρύθμιση και πρόοδος προς την οικονομία της αγοράς θα επιταχύνει τις εξελίξεις προς την ελεύθερη λειτουργία του αγροτικού τομέα στις χώρες αυτές.

Οι Συνεταιρισμοί

Υπό αυτές τις προϋποθέσεις, οι ριζικές μεταβολές που συντελούνται σήμερα στην Ε.Σ.Σ.Δ και στην Ανατολική Ευρώπη, έχουν άμεση επίπτωση στη θέση και στο ρόλο των συνεταιρισμών. Βέβαια, θα πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπ' όψη το γεγονός ότι στις ανατολικές χώρες οι συνεταιρισμοί ασκούν θασικά μια υποβοηθητική λειτουργία, εφ' όσον η ύπαρξή τους δεν μπορεί να δικαιολογηθεί με βάση τη μαρξιστική - λενινιστική θεωρία η οποία αναγνωρίζει ως μόνη μορφή ιδιοκτησίας την κρατική. Παρ' όλα αυτά, οι έχοντες την πολιτική ευθύνη στις χώρες αυτές χρησιμοποίησαν τον συνεταιριστικό θεσμό προκειμένου να απαλύνουν τις συγκρούσεις από την έλλειψη αγαθών και να καλύψουν τις ατέλειες του συστήματος του κεντρικού σχεδιασμού της οικονομίας. Αντιλαμβάνεται, λοιπόν, κανείς ότι η τέτοια χρησιμοποίηση του συνεταιριστικού θεσμού δεν αποβλέπει στην προώθηση των συμφερόντων των μελών του συνεταιρισμού, όπως στις Δυτικές χώρες, αλλά στην υλοποίηση στόχων του κράτους. Έτσι, ο συνεταιριστικός θεσμός έγινε αποδεκτός μόνον ως μια αναγκαία μεταβατική κατάσταση στο πέρασμα από τον σοσιαλισμό στον κομμουνισμό, οπότε και θα εξέλπει.

Τώρα, κάτω από το νέο πρίσμα υπό το οποίο εξετάζονται οι οικονομικές ανάγκες, η αντιμετώπιση αυτή εγκαταλείπεται και οι συνεταιρισμοί αναγνωρίζονται ως μόνιμος θεσμός στη σοσιαλιστική οικονομία.

Ο νέος σοβιετικός νόμος για τους συνεταιρισμούς (Μάιος 1988) ανακήρυξε τον συνεταιριστικό τομέα ως αυτόνομο και ανεξάρτητο τομέα της εθνικής οικονομίας, ισοδύναμο προς τον κρατικό. Είναι ενδεικτικό ότι για πρώτη φορά στην Ε.Σ.Σ.Δ. ολόκληρο το Πολίτ Μπυρώ, με επικεφαλής τον Γκορμπατσώφ, παρακολούθησε το 12ο Συνέδριο των Σοβιετικών Συνεταιρισμών, τον Μάρτη του 1989.

Κάτω από τις νέες αυτές συνθήκες, οι οποίες οδήγησαν στην κατάργηση του παλαιού αυταρχικού και εξηρημένου από τη διοίκηση συστήματος, σημειώθηκε μια καινούργια άνθηση των συνεταιρισμών στην ύπαιθρο και στις πόλεις και ιδρύθηκαν σε σύντομο διάστημα 80.000 νέοι ανεξάρτητοι συνεταιρισμοί που ασχολούνται με την παραγωγή ψωμιού και τροφίμων, με τη διατροφή ζώων και πουλερικών, με την κατασκευή και επισκευή κατοικιών, με την κατασκευή ετοιμών ενδυμάτων, καθώς και με προμηθευτικές εργασίες ευρύτατου φάσματος. Ειδικά πιστωτικά ιδρύματα ανέλαβαν τη χρηματοδότησή τους.

Ο ρόλος των Αγροτικών Κομμάτων

Ωστόσο, είναι σημαντικό να τονίσουμε μια καινούργια πραγματικότητα που

εδραιώνεται όλο και περισσότερο μέσα στον ανατολικό χώρο κάτω από όλες αυτές τις σοβαρές και ευρύτατες διεργασίες που συμβαίνουν στον αγροτικό τομέα. Ιπρόκειται για την αναγέννηση των Αγροτικών Κομμάτων. Για τους νεότερους θα ήθελα να υπενθυμίσω τη λαμπρή ιστορία που είχαν τα Αγροτικά κόμματα της Ανατολικής Ευρώπης, καθώς και τις σημαντικές δραστηριότητές τους στη διάρκεια του μεσοπολέμου. Τα Κόμματα αυτά είχαν μαζικό χαρακτήρα και ανέδειξαν αξιόλογους ηγέτες που κυβέρνησαν κατά περιόδους τις χώρες αυτές. Στα Κόμματα αυτά οφείλεται η εκτεταμένη αγροτική μεταρρύθμιση και η διανομή της γης, καθώς και σημαντικές πρωτοβουλίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως είναι οι διεθνείς οικονομικές συνδιασκέψεις που γίνονταν συνεχώς από το 1927 μέχρι το 1940, για να αντιμετωπισθούν οι συνέπειες του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου στη γεωργία. Τότε, άλλωστε, τέθηκαν οι βάσεις για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αγροτικής Κοινότητας, την οποία από ελληνικής πλευράς υποστήριζαν ο Αλέξανδρος Παπαναστασίου και οι ειδικοί επιτελείς του αγροτιστές - καθηγητές Αριστοτέλης Σιδερης, Χρυσός Ευελπίδης και άλλοι.

Δεν είναι λοιπόν διόλου παράξενο, που, ευθύς ως δημιουργήθηκαν οι στοιχειώδεις προϋποθέσεις ελεύθερης δημοκρατικής εξέλιξης και πολυκομματισμού στις χώρες της Ανατ. Ευρώπης, ανεφάνησαν παντού τα Αγροτικά Κόμματα στο προσκήνιο και ήδη παίζουν σημαντικό ρόλο στο χώρο των δημοκρατικών μεταρρυθμιστικών δυνάμεων. Στην Πολωνία, το Αγροτικό Κόμμα συμμετέχει στην πρώτη δημοκρατική Κυβέρνηση. Στην Ουγγαρία, το Αγροτικό Κόμμα είναι μεταξύ των αναγνωρισμένων Κομμάτων της δημοκρατικής αντιπολίτευσης. Και είναι χαρακτηριστικό ότι σ' αυτό έχει συγκεντρωθεί όλη η πνευματική ηγεσία της υπαίθρου. Στην Αν. Γερμανία το Αγροτικό Κόμμα κατέκτησε την προεδρία της νέας Βουλής. Στην Τσεχοσλοβακία, οι αγροτικοί συνεταιρισμοί εκδήλωσαν επίσημα την πρόθεσή τους να ιδρύσουν Αγροτικό Κόμμα. Στη Βουλγαρία, υπογράφηκαν πολλά μανιφέστα στην ύπαιθρο για να αναβιώσει το ιστορικό Αγροτικό Κόμμα και να δράσει αυτόνομα και ανεξάρτητα.

Είναι άλλωστε εξόχως σημαντικό ότι στη Ρουμανία ανασυστάθηκε το πρώτο πολιτικό κόμμα που δεν είναι άλλο από το παραδοσιακό, από τις αρχές του αιώνα, Αγροτικό Κόμμα το οποίο κατά καιρούς κυβέρνησε τη χώρα στο διάστημα του μεσοπολέμου.

Προβλέπω, λοιπόν, ότι τα Κόμματα αυτά θα διαδραματίσουν τόσο στο άμεσο όσο και στο απώτερο μέλλον σπουδαίο ρόλο στην αντιμετώπιση των αγροτικών προβλημάτων στην Ευρώπη και είμαι βέβαιος ότι οι συνεταιριστές και αγροτιστές της χώρας μας, που και αυτή έχει μιαν αξιόλογη παράδοση στο χώρο των Αγροτικών Κομμάτων, θα παρακολουθήσουν τις εξελίξεις αυτές με μεγάλο ενδιαφέρον.

Κολλεκτιβισμός και «ιδιωτικοποίηση».

Η κολλεκτιβιστική μορφή της γεωργίας απέτυχε οικτρά και εγκαταλείπεται παντού. Ο αγρότης - δημόσιος υπάλληλος ή ο αγρότης - ημερομίσθιος αγρεργάτης αποτελούν πρωτογενή παραγωγική μορφή, θλιβερά χαμηλής παραγωγικότητας. Σοβιετικός Βουλευτής υπενθύμισε πρόσφατα σε λόγο του ότι το 3% του αμερικανικού πληθυσμού διατρέφει τις ΗΠΑ και εξάγει τεράστια πλεονάσματα, όταν το 1)4 του σοβιετικού λαού που απασχολείται στη γεωργία δεν μπορεί να εξασφαλίσει ούτε μια στοιχειώδη επάρκεια σε είδη διατροφής στην Ε.Σ.Σ.Δ. Η ιδιω-

τικοποίηση όμως της γεωργίας θέτει προς λύση σημαντικά προβλήματα όπως είναι ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός, η παροχή πιστώσεων, η γεωργική εκπαίδευση, το αποτελεσματικό σύστημα τιμών, αγορών και διανομής, καθώς και όλη η σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή που αυτά τα προβλήματα προϋποθέτουν. Δηλαδή, κίνητρα, εκπαίδευση, εφοδία και εγκαταστάσεις.

Ο ρόλος του κράτους στην εξασφάλιση αυτών των προϋποθέσεων είναι εμφανής. Η μετάβαση από την ακραία μορφή της κρατικής ιδιοκτησίας και παραγωγής στον μεμονωμένο και αδύνατο αγρότη δεν λύνει το πρόβλημα. Θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν διάμεσες μορφές συλλογικής οικονομίας, όπως είναι ο συνεταιρισμός και οι εμπορικοί μηχανισμοί του σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, αλλά και οι οικονομικές συλλογικές δραστηριότητες της κοινότητας, του δήμου ή και του κράτους. Πρόκειται, βέβαια, για ελεύθερες πρωτοβουλίες αυτοδιαχείρισης με στοιχεία σύγκλισης των δύο συστημάτων.

Ωστόσο, όπως έλεγα σε παλαιό μελέτημά μου για τα θέματα αυτά, που μνημονεύθηκε στην αρχή, «ας μην λησμονούμε ότι και το καθεστώς του ιδιωτικού καπιταλισμού χάνει συνεχώς την ορθόδοξη μορφή του. Υφιστάμενο τη συνεχή πίεση των λαϊκών στρωμάτων και των δημοκρατικών αγώνων των εργαζομένων για κοινωνικές μεταρρυθμίσεις εγκαταλείπει ολοένα και περισσότερο το γηρασμένο δόγμα του ακραίου οικονομικού φιλελευθερισμού, για να διευρύνει συνεχώς την επέμβαση του στον τομέα της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας». Τίποτε δεν μεσολάβησε έκτοτε που να με κάνει να μεταβάλλω αυτές τις απόψεις. Τουναντίον, εξακολουθώ να πιστεύω ότι οι οπαδοί του άκρατου φιλελευθερισμού, των ανεξέλεγκτων νόμων της αγοράς και των τυφλών δυνάμεων του πολυεθνικού καπιταλισμού, δεν πρέπει να λησμονούν ότι όλα αυτά φέρουν την τρομακτική ευθύνη της πείνας και της αθλιότητας που μαστίζουν τα 2)3 του σημερινού κόσμου.

Πιστεύω, λοιπόν, ότι θα πρέπει να θαδίσουμε στη σύγκλιση των δύο συστημάτων, η οποία μπορεί να μας οδηγήσει στο πρότυπο μιας νέας ανώτερης μορφής οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής δημοκρατίας.

Θ Ε Σ Ε Ι Σ - Α Π Ο Ψ Ε Ι Σ

(Συνέχεια από τη σελ. 235)

λει η Ένωση αυξημένες προσπάθειες ώστε να αντιμετωπίσει τις αυξημένες υποχρεώσεις της. Η απεργία πώς συμβάλλει σ' αυτό; Πετυχαίνει τίποτε περισσότερο από τη χειροτέρευση της οικονομικής κατάστασης της συνεταιριστικής οργάνωσης;

Όποια κι αν είναι τα αίτια της σημερινής οικονομικής κατάστασης της Ένωσης — το αποτέλεσμα έχει σημασία στις περιπτώσεις αυτές και όχι η αιτία — συμφέρον όλων είναι να μη χειροτερεύσει.

Αντί για απεργία τί θα μπορούσε να γίνει; Όταν πριν από δύο δεκαετίες περίπου η Αγγλία αντιμετώπιζε μια σοβα-

ρή οικονομική κρίση, το σύνθημα ήταν «Στηρίξτε την Αγγλία». Σωματεία εργαζομένων και άλλοι φορείς πρόθυμα αποφάσισαν να εργάζονται μερικές ώρες παραπάνω την εβδομάδα χωρίς πρόσθετη αμοιβή για ν' ανακτήσει πάλι η οικονομία της χώρας την ανταγωνιστικότητά της. Μήπως κάτι τέτοιο αποτελεί τον καλύτερο τρόπο αντίδρασης μπροστά σε κινδύνους αυτού του είδους; Μήπως εκτός από τους εργαζόμενους στην Ένωση και όλοι οι Έλληνες πρέπει να αντιμετωπίσουμε με νέες και δημιουργικές μεθόδους την κρίση που μας μαστίζει; Η απεργία ως μή θεωρείται πάντοτε αποτελεσματικό όπλο προάσπισης των συμφερόντων μας.

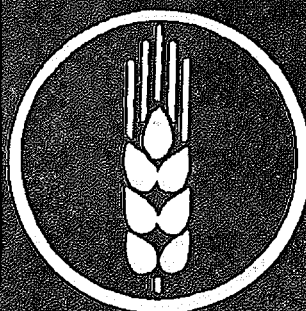
Κάθε μέρα

ένα βήμα

μπροστά

Με τον αγρότη

ΚΥΔΕΠ

ΣΥΝΕΔΙΑ Α.Ε.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ

ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1979

ΜΕΤΟΧΟΙ: 17 Κεντρικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και Εταιρείες.

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑ — Σταδίου 10 — Τηλ. 3232147

Η ΣΥΝΕΔΙΑ Α.Ε. είναι μία μοντέρνα, δυναμική, δημιουργική, διαφημιστική εταιρεία.

Οργανωμένη πάνω στα πλέον σύγχρονα πρότυπα και στελεχωμένη με έμπειρους επαγγελματίες προσφέρει πλήρεις εξειδικευμένες υπηρεσίες στο χώρο της διαφήμισης και του μάρκετινγκ.

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΟΜΑΡΑΣ

Γεν. Διευθυντής: ΛΑΖΑΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΙΣ)ΣΜΟΥ 31-12-88 1987

Ε Ν Ε Ρ Γ Η Τ Ι Κ Ο :

		Δρχ.
Αξία εγκαταστάσεων, επίπλων κλπ. εξοπλισμού	4.131.133	2.319.701
Συμμετοχές σε συνδεδ. επιχειρήσεις	5.370.816	320.816
Παραγωγή σε εξέλιξη	8.328.272	1.252.137
Απαιτήσεις εν γένει	99.589.655	79.676.477
Ταμείο — Καταθέσεις σε Τράπεζες	11.708.959	5.785.251

Π Α Θ Η Τ Ι Κ Ο :

Κεφάλαιο — Αποθεματικά	22.900.238	21.929.792
Υποχρεώσεις εν γένει	106.228.598	67.424.860
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	440.659.736	199.440.264
Σύνολο εσόδων χρήσεως	74.015.918	43.497.716
Σύνολο εξόδων διαχείρισης	69.721.610	39.892.033
Κέρδη καθαρά χρήσεως	4.294.308	3.605.683

ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Του ΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΜΕΡΟΣ Α'

Η τάση προς συνεργασία, προς αλληλεγγύη, προς οικονομική και ηθική αλληλοβοήθεια είναι ιδιότητες έμφυτες στον άνθρωπο. Η τάση αυτή εμφανίζεται και στις πρωτόγονες ακόμη ομαδικές μορφές της ανθρώπινης ζωής και θεμελιώνει την κοινωνία, σαν ηθικό, παραγωγικό και οικονομικό θεσμό.

Την έννοια της κοινωνικότητας και της αλληλοβοήθειας οι Έλληνες την αισθάνονται και την πραγματοποιούν από αρχαιότατων χρόνων, από τότε που είχαν το προνόμιο οι πρόγονοί μας να είναι πρωτοπόροι στον πολιτισμό, όταν οι άλλοι λαοί, στη μεγαλύτερη αναλογία, ήταν ακόμη σε αρχέγονες μορφές πολιτισμού. Ήταν συνεπώς φυσικό ο Ελληνικός λαός να συνειδητοποιήσει τη σημασία της συνεργασίας, της αυτοβοήθειας και της αλληλεγγύης. Ο αρχαίος Δήμος, η Επαρχία του Δήμου με τις δημοκρατικές συζητήσεις τους, ήταν θεσμοί πολιτικής και οικονομικής οργάνωσης.

Ο Ελληνικός λαός κατά τους χρόνους της τυζαντινής του αιχμής αλλά και κατά τους δυσχερείς χρόνους της μακραίωνης υπό τους Οθωμανούς δουλείας του, δεν έπαυσε να εμφανίζει έντονη τη διάθεση συνεργασίας και αλληλεγγύης, η οποία εφαρμόζοταν σε άτυπους συλλογικούς θεσμούς, που ήταν οι μακρυνοί πρόγονοι του συγχρόνου θεσμού του Συνεταιρισμού.

Ιδιαίτερα κατά τους χρόνους της δουλείας, που ήταν φυσική η ανάγκη συνεργασίας των οικονομικώς αδυνάτων και με δυσμενείς συνθήκες διαδιδόντων υποδούλων στους Τούρκους Ελλήνων, εμφανίζονται στην Ελλάδα θεσμοί που έχουν σιγή μορφή του Συνεταιρισμού, όπως ενώσεις οικονομικώς ασθενέστερων ατόμων, για επιδίωξη καλύτερης συλλογικής παραγωγικής και οικονομικής απόδοσης της εργασίας τους.

Οι Ναυτικοί Συνεταιρισμοί της Ύδρας, των Σπετσών, του Γαλαξειδίου και άλλων ναυτικών περιοχών της Ελλάδας, σχηματίζονταν μεταξύ ενός πλοίαρχου, των ναυπηγών και των λοιπών ναυτικών. Η εκμετάλλευση του πλοίου γινόταν συλλογικά και η διανομή των κερδών ήταν ανάλογη της οικονομικής και εργασιακής συμμετοχής καθενός συνεταιρού στην επιχείρηση.

Αλλά και μετά την απελευθέρωση των Ελλήνων από τον τουρκικό ζυγό και τη σύσταση του Ελληνικού Κράτους, η συνεταιριστική ιδέα συνέχισε να εμπνέει τους Έλληνες και άρχισαν να ιδρύονται οι πρώτοι συνεταιρισμοί. Η ψήφιση του νόμου 602 «περί Συνεταιρισμών» το 1914 θεμελίωσε το σύγχρονο οικοδόμημα των Συνεταιρισμών στην Ελλάδα.

Μετά την ψήφιση του παραπάνω νόμου, οι γεωργικοί συνεταιρισμοί είχαν μεγάλη ανάπτυξη, σε αντίθεση με τους Αλιευτικούς Συνεταιρισμούς, που δεν κέρδισαν έδαφος και δεν ενέπνευσαν την αλιευτική τάξη, παρότι η συντροφικότητα στην αλιεία είναι παραδοσιακή. Εξαιρέση αποτέλεσε ο Αλιευτικός Συνεταιρισμός της Λίμνης των Ιωαννίνων, που ιδρύθηκε το 1919 από τους παραλίμνιους αλιείς και που είχε πρόοδο και διακριθίκε για την προσήλωσή του στο συνεταιριστικό πνεύ-

μα, την αποδοτική του εργασία και την αύξηση του αλιευτικού εισοδήματος των μελών του.

Οι κυριότεροι λόγοι της μη ανάπτυξης των αλιευτικών συνεταιρισμών στη χώρα μας μέχρι του 1940, εκτός των άλλων, είναι κυρίως οι παρακάτω:

1. Ότι η αλιεία υπαγόταν, κακώς, στο Υπουργείο Βιομηχανίας, ενώ έπρεπε να είχε από την αρχή ενταχθεί στο Υπουργείο Γεωργίας, όπου φυσιολογικά ανήκει, διότι η αλιεία είναι επέκταση της γεωργίας. Τελικά, το έτος 1969 η αλιεία και οι αλιευτικοί συνεταιρισμοί υπήχθησαν στο Υπουργείο Γεωργίας, αφού χάθηκε πολύτιμος χρόνος δεκαετιών.

2. Ότι η αλιεία εχρηματοδοτείτο μέχρι του έτους 1940 από τις εμπορικές πράπεζες — πολύ ανεπαρκώς και με μεγάλο επιτόκιο — οι οποίες είχαν κάθε συμφέρον να μη συνεταιρισθεί ο αλιευτικός πληθυσμός της χώρας μας, σε αντίθεση με την Αγροτική Τράπεζα, η οποία με τις υπηρεσίες της, ιδίως την Υπηρεσία Συνεταιρισμών, προπαγάνδιζε την ίδρυση και βοηθούσε στην ομαλή λειτουργία τους, διότι ένας από τους βασικούς σκοπούς της Αγροτικής Τράπεζας είναι και η ανάπτυξη και λειτουργία υγιούς συνεταιριστικού κινήματος μεταξύ των αλιέων και αλιεργατών της χώρας μας.

3. Ότι στερήθηκε η αλιευτική τάξη της χώρας μας μέχρι και του 1940 από τη συμπαράσταση και βοήθεια της αρμόδιας Υπηρεσίας Συνεταιρισμών της ΑΤΕ, η οποία με το εξειδικευμένο και έμπειρο επιστημονικό προσωπικό της θα καθοδηγούσε, θα οργάνωνε, θα παρακολουθούσε, θα συνένωνε, θα διευθετούσε τις διάφορες απόψεις των αλιέων και αλιεργατών και τέλος θα τους συναδέλφωνε για την επιτυχία του κοινού σκοπού τους, που είναι η αύξηση της αλιευτικής παραγωγής, η καλή εμπορία και διάθεσή της, με αποτέλεσμα την ωφέλεια και αύξηση του εισοδήματος των αλιέων και αλιεργατών, των εσόδων του Ελληνικού Δημοσίου και του καταναλωτικού κοινού της χώρας μας, που με τους Συνεταιρισμούς θα τρώει ψάρι φθηνότερο και καλύτερο.

Για την επιβεβαίωση των παραπάνω απόψεών μας, σημειώνουμε ότι μόλις ψηφίστηκε ο βασικός νόμος 2078) 1939, με τον οποίο ανατέθηκε η εποπτεία των Αλιευτικών Συνεταιρισμών στην Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος, δάσει του άρθρου 33, αρχίζει μία περίοδος ιδρύσεως, αναπτύξεως, λειτουργίας και δράσεως των αλιευτικών συνεταιρισμών στη χώρα μας. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι προ του 1940 οι αλιευτικοί συνεταιρισμοί στο σύνολό τους ήταν περίπου 40. Από του έτους 1940 μέχρι το 1954 λειτούργησαν 267 Αλιευτικοί Συνεταιρισμοί, οι οποίοι κατανέμονται κατά κατηγορία ως παρακάτω:

1. Συνεταιρισμοί μηχανοκίνητης αλιείας	34
2. Συνεταιρισμοί παράκτιας αλιείας	108
3. Συνεταιρισμοί αλιεργατών μηχανοκίνητης αλιείας	55
4. Συνεταιρισμοί αλιεργατών και ελευθέρων αλιέων	23
5. Συνεταιρισμοί ιχθυεργατών ιχθυοτροφείων	36
6. Συνεταιρισμοί σπογγαλιέων	11

Κατά την ίδια χρονική περίοδο ιδρύθηκαν και λειτούργησαν 2 ενώσεις αλιευτικές: Η Ένωση Αλιευτικών και Ιχθυοτροφικών Συνεταιρισμών Ελλάδος με έδρα την πόλη των Πατρών και περιφέρεια όλη την Ελλάδα και η Ένωση Αλιευτικών Συνεταιρισμών Μακεδονίας με έδρα τη Θεσσαλονίκη και περιφέρεια όλη τη βόρεια Ελλάδα.

Η Ένωση Αλιευτικών Συνεταιρισμών Πατρών ιδρύθηκε με πρωτοδουλία των Αλιευτικών Συνεταιρισμών Μεσολογγίου - Αιτωλικού της Αιτωλοακαρνανίας και είχε στη δύναμή της 46 συνεταιρισμούς απ' όλη την Ελλάδα. Με το πρατήριό της, που λειτούργησε αμέσως με την ίδρυσή της, τροφοδοτούσε τις αγορές Πατρών, Πελοποννήσου και Αθηνών με ψάρια καλής ποιότητας, της τάξεως του 1.000.000 κιλών περίπου ετησίως από τις περιοχές Μεσολογγίου - Αιτωλικού, ως και των λιμνών Λουσιμαχίας, Τριχωνίδος, Οζηρού και Αμβρακίας Αιτωλοακαρνανίας, παραγωγής των ομωνύμων Συνεταιρισμών.

Σημειώνουμε ότι η παραγωγική δραστηριότητα των αλιευτικών συνεταιρισμών Μπουρούς, Μεσολογγίου - Αιτωλικού και Καβάλας και η επιτυχής εκμετάλλευση εκ μέρους τους των ομωνύμων ιχθυοτροφείων, ήταν αξιόπαινη και άξια για μίμηση.

Πλην της ελεύθερης αλιείας που γίνεται με τα γνωστά μέσα, υπάρχει και η εκμετάλλευση των κλειστών θαλασσίων χώρων (ιχθυοτροφείων), των λιμνών και των κλειστών εν γένει υδάτων. Βασικός νόμος για την ανάπτυξη των ιχθυοτροφικών συνεταιρισμών, των λιμνών και εν γένει κλειστών υδάτων είναι ο κατοχικός Α.Ν. 1168)1944 «περί ἐνοικιάσεως των ιχθυοτροφείων απευθείας από τους αλιευτικούς συνεταιρισμούς», που στο άρθρο 1 αναφέρει τα παρακάτω:

«Ιχθυοτροφεία, λίμναι και ιχθυοτρόφα εν γένει ύδατα, ληρουσών ή τυχόν διαλυομένων των ἐνοικιάσεών των, δύνανται να ἐνοικιάζονται υπό του Δημοσίου και δια χρονικόν διάστημα ουχί ακώτερον πενταετίας, δι' απ' ευθείας συμβάσεως, άνευ δημοπρασίας προς τους αλιευτικούς συνεταιρισμούς της περιφέρειας των ιχθυοτροφείων τούτων, δι' ους εγγυάται η Αγροτική Τράπεζα, ότι θα εκπληρώσων τας εκ της συμβάσεως υποχρεώσεις των».

Ο παραπάνω νόμος (1168/1944) συνετέλεσε σε μεγάλο βαθμό στην ανάπτυξη και οργάνωση των αλιείων και των ιχθυοεργατιών σε συνεταιρισμούς. Το Κράτος, έπειτα από αγώνες συνεχείς των αλιείων και αλιεργατιών, αναγνώρισε επιτέλους το δικαίωμα σ' αυτούς να αναλαμβάνουν την εκμετάλλευση των ιχθυοτροφείων, λιμνών και ιχθυοτροφών υδάτων της χώρας μας κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις.

Το μέτρο αυτό δεν ήταν μόνο επίδειξη στοργής στους αλιεργάτες και αλιείς, αλλά και μέτρο προστασίας των συμφερόντων του Δημοσίου, γιατί η πείρα απέδειξε ότι το εφαρμόζόμενο μέχρι τότε από εκατονταετίας σύστημα της εκμισθώσεως των ιχθυοτροφών υδάτων με δημοπρασίες στους επιχειρηματίες, δεν εξασφάλιζε πλήρως το Δημόσιο από ζημιές, αλλά κυρίως γιατί απέδιδε σε αυτό πολύ μικρότερες εισπράξεις από δημοπρασίες από εκείνες που ελάμβανε με ποσοστό 25% επί της παραγωγής.

Η ψήφιση του παραπάνω νόμου οφείλεται στην εξέγερση των αλιείων και ιχθυο-

εργατών της χώρας και ιδιαίτερα εκείνων των περιοχών του Μεσολογγίου και Αιτωλικού, με την καθοδήγησή και συμβολή της Επισκοπικής Υπηρεσίας της ΑΤΕ.

Ο γράφων, μπροστάρης στους αγώνες των αλιέων της Αιτωλοακαρνανίας, είχε την τύχη να είναι ο πρώτος καθοδηγητής, οργανωτής, συμπαραστάτης και βοηθός των φειράδων της λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου - Αιτωλικού και αγωνίστηκε μαζί τους στα δύσκολα χρόνια της κατοχής για την ψήφιση του ν. 1168) 1944 και για την ίδρυση των Αλιευτικών Συνεταιρισμών της Αιτωλοακαρνανίας, οι οποίοι έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην εν γένει ανάπτυξη του αλιευτικού συνεταιριστικού κινήματος της πατρίδας μας.

Με τον άνω Νόμο η άγρια εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο έπαυσε να υπάρχει. Η εργασία του εργάτου ιχθυοτροφείου, προτού ιδρυθούν οι αλιευτικοί Συνεταιρισμοί, γινότανε κατά απαράδεκτο για τον ανθρώπινο παράγοντα τρόπο, τα δε ιχθυοτροφεία τα εκμεταλλευότανε οι ενοικιαστές ληστρικά, με τεχνικά μέσα μη επιτρεπόμενα και αντιπαραγωγικά.

Η στους Αλιευτικούς Συνεταιρισμούς εκμίσθωση των ιχθυοτρόφων υδάτων εγίνετο με τον παραπάνω Νόμο, όχι πλέον με καταβολή μισθώματος σε χρήμα, αλλά με καταβολή σε είδος ποσοστού 25% βάσει της παραγωγής και με καθορισμό για το Ελληνικό Δημόσιο κατώτατου ορίου παραγωγής, πράγμα που ευνοεί και διασφαλίζει το Ελληνικό Δημόσιο από ενδεχόμενες ζημιές.

Το Κράτος λαμβάνει σε είδος το δικαίωμά του στις τρέχουσες τιμές, οι δε αλιεργάτες παίρνουν προκαταβολές στο ύψος των Συλλογικών Συμβάσεων εργασίας και στο τέλος του χρόνου ή της αλιευτικής περιόδου, που γίνεται ο απολογισμός, συμψηφίζεται το μέρισμα με τις προκαταβολές που έλαβε ο ιχθυεργάτης ή ο ελεύθερος αλιέας.

Ο τρόπος αυτός της εκμετάλλευσης των ιχθυοτρόφων υδάτων και η εντατική εργασία των ιχθυεργατών που εργάζονται πια γι' αυτούς τους ιδίους, με συνεταίρο το Κράτος (25%) συνετέλεσε ώστε η παραγωγή των ιχθυοτροφείων και λιμνών σχεδόν να διπλασιασθεί με αποτέλεσμα να αυξηθούν τόσο οι πρόσσοδοι του Δημοσίου όσο και το ετήσιο εισόδημα των αλιεργατών. Επίσης οι υποχρεώσεις προς το Δημόσιο κατεβάλλοντο από τους Συνεταιρισμούς στο ακέραιο και αμέσως, τον ίδιο μήνα της παραγωγής σε αντίθεση με τους ενοικιαστές των ιχθυοτροφείων, που μεταχειριζότανε κάθε μέσο στρεψοδικίας και ατελείωτους δικαστικούς αγώνες και πετυχαίνανε τελικά να παρακρατούν το μεγαλύτερο μέρος των προς το Δημόσιο οφειλών των.

(Το Β' μέρος στο επόμενο τεύχος)

Σ Ε Κ Ε

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑ - Πανεπιστημίου 6

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ με πλήρεις εγκαταστάσεις:

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Μ. Ασίας 1 - ΚΑΒΑΛΑ Δαγκλή 22

ΞΑΝΘΗ Περιοχή Πετεινού.

Η ΣΕΚΕ ιδρύθηκε το 1947 με την έμπνευση, πρωτοβουλία και προσπάθειες του αγροτικού ηγέτη αείμνηστου Αλεξάνδρου Μπαλατζί, που υπήρξε και ο πρώτος Πρόεδρος της.

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΙ ΜΕΤΟΧΟΙ: 13 Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών - 2 Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και η Α.Ε. ΝΕΣΤΟΣ Ξάνθης.

ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της ΣΕΚΕ ήταν 2.000.000 δρχ. και τα σημερινά κεφάλαια, αποθεματικά και λοιπά περιουσιακά της στοιχεία ανέρχονται στο ποσό των 2.700.000.000 δραχμών.

Η ΣΕΚΕ διαθέτει ιδιόκτητες καπναποθήκες με πλήρως τεχνικές εγκαταστάσεις άνω των 15.000 τόννων και δυναμικό υπηρεσιακό μηχανισμό ικανό να διακινήσει με επιτυχία άνω των 20.000 τ. καπνών.

Το προσωπικό της ΣΕΚΕ αποτελείται από 120 μόνιμους υπαλλήλους και 2.500 καπνεργάτες εποχιακής απασχόλησης.

Οι εξαγωγές της ΣΕΚΕ καλύπτουν το 15% περίπου των συνολικών εξαγωγών και εισάγει κάθε χρόνο πάνω από 25 εκατ. δολάρια.

Στα 40 χρόνια της γόνιμης σταδιοδρομίας της η ΣΕΚΕ προσέφερε ανυπολόγιστες ωφέλειες και υπηρεσίες στον καπνοπαραγωγικό κόσμο και γενικότερα στην εθνική οικονομία και επιπλέον δίδει με στις Οργανώσεις - Μετόχους της μερίσματα ύψους άνω του 1.100.000.000 δρχ.

Με το θεσμό των υποτροφιών που καθιέρωσε η ΣΕΚΕ στην περίοδο 1949-1965 σπούδασαν σε Πανεπιστημιακές Σχολές 400 παιδιά φτωχών καπνοπαραγωγών που κατέχουν τώρα εξέχουσες θέσεις στις Οργανώσεις και το Δημόσιο και διακρίνονται για το ήθος και την επίδοσή τους.

Σημαντική υπήρξε η συμβολή της ΣΕΚΕ στην ίδρυση και οργάνωση σειράς Συνεταιριστικών Εταιρειών και Γεωργικών Βιομηχανιών, μεταξύ των οποίων διακρίνεται η Συνεταιριστική Καπνοβιομηχανία ΣΕΚΑΠ, που διαθέτει ένα από τα πιο μεγάλα και συγχρονισμένα καπνοβιομηχανικά συγκροτήματα της Ευρώπης.

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΔΗΜ. ΠΕΤΑΛΩΤΗΣ

Διευθύνων Σύμβουλος: ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΙΝΤΖΟΝΙΔΗΣ

Αν. Γενικός Διευθυντής: ΚΩΣΤΑΣ ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

ΣΥΝΕΛ Α.Ε.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ Α.Ε.

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1981

ΕΔΡΑ - ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ : ΑΘΗΝΑ - Κεφαλληνίας 46

Τηλέφωνα: 8648715 — 8648793 — TLX 224116

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΠΕΙΡΑΙΑΣ: Κλαπανάρα 4 Τ.Κ. 18648 — Τηλ. 4631481 — TLX 241430

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Τιμιμική 33 Τ.Κ. 54624 — Τηλ. 220691 — TLX 410386

ΚΑΒΑΛΑ: Ομονοίας 54 Τ.Κ. 65302 — Τηλ. 836948 — TLX 452325

ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑ: Φιλίππου 1 Τ.Κ. 50200 — Τηλ. 22377 — TLX 452325

Μέτοχοι της ΣΥΝΕΛ: ΑΤΕ κατά 30% και 97 Αγροτικές οργανώσεις με 70%.

Κύριος σκοπός της ΣΥΝΕΛ είναι η εμπορία και ο εφοδιασμός της γεωργίας με λιπάσματα και η προώθηση της εφαρμογής επιστημονικών μεθόδων λίπανσης.

Η ΣΥΝΕΛ διαθέτει άρτια οργανωμένο δίκτυο διακίνησης με συνεργάτες 129 Ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών. Διακινεί ετήσια 2.000.000 περίπου τόννους λιπάσματα, που αντιστοιχούν στο 98% της συνολικής κατανάλωσης στη χώρα μας.

Η ΣΥΝΕΛ αποτελεί εγγύηση για την ποιότητα των λιπασμάτων και τον ομαλό και οικονομικό εφοδιασμό των αγροτών όλης της χώρας.

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΣΟΦ. ΜΟΥΛΑΣ

Διευθύνων Σύμβουλος: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΝΤΟΥΣΙΑΣ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 31.12.1988

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ :

Ακίνητα — Εγκαταστάσεις	Δρχ.	79.244.722
Συμμετοχές	»	8.620.000
Εμπορεύματα — Υλικά	»	13.949.364.280
Απαιτήσεις εν γένει	»	32.631.569.200
Ταμείο — Καταθέσεις στις Τράπεζες	»	593.467.897

ΠΑΘΗΤΙΚΟ :

Κεφάλαια — Αποθεματικά	»	528.979.081
Αποθεματικά ειδικών σκοπών	»	101.646.994
Υποχρεώσεις εν γένει	»	46.315.890.581
ΣΥΝΟΛ. ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (λ/σμό Δημοσίου)	»	30.363.689.100
ΣΥΝΟΛ. ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (λ/σμό Εταιρείας)	»	57.671.352

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ

Σύνολο εσόδων	»	83.452.733
Σύνολο εξόδων διαχείρισεως	»	5.308.071
Καθαρά κέρδη χρήσεως	»	78.144.662

Απασχολούμενο προσωπικό 135.

ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Επιμέλεια: ΒΑΡΒΑΡΑ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ - ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ

Δικηγόρος παρ' Α. Π.

Α. Θ Ε Σ Μ Ι Κ Α

- Π.Δ. 465) 15-9-89: Σύσταση στο Υπουργείο Γεωργίας Γενικής Γραμματείας Αγροτικών Συνεταιρισμών και Εποπτευομένων Οργανισμών (ΦΕΚ Α' 202).

Συγκιτάται στο Υπουργείο Γεωργίας Γενική Γραμματεία Αγροτικών Συνεταιρισμών και Εποπτευόμενων Οργανισμών με προϊστάμενό της ειδικό Γενικό Γραμματέα (ήδη έχει τοποθετηθεί ο οικονομολόγος - συνεταιριστής κ. Γεώργιος Σελιανιάκης). ⁽¹⁾

Στη Γραμματεία αυτή υπάγεται η Διεύθυνση Αγροτικών Συνεταιρισμών και Εποπτευόμενων Οργανισμών του Υπουργείου Γεωργίας, που διατηρεί την ίδια διάρθρωση και τις ίδιες αρμοδιότητες που ήδη είχε σύμφωνα με τον Οργανισμό του Υπουργείου Γεωργίας (άρθρο 31 π.δ. 402/88). ⁽²⁾ εκτός της εγχορίσεως συμμετοχής της ΑΤΕ σε ανώνυμες εταιρείες που συνιστώνται μεταξύ αυτής και αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων, καθώς και της εποπτείας επί της ΑΤΕ, που σαν αρμοδιότητες παραμένουν στη Διεύθυνση αυτή, αλλά ασκούνται απευθείας από τον Υπουργό Γεωργίας.

Β. Φ Ο Ρ Ο Λ Ο Γ Ι Κ Α

- Π.Δ. 129/16-2) 3-3-89: Για την κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο, με τίτλο «Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος» των διατάξεων που ισχύουν και αναφέρονται στη φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων (ΦΕΚ Α' 62). ⁽³⁾

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Άρθρο 8: Αφορολόγητα ποσά.

Π α ρ . 3: «Στους φορολογούμενους που αποκτούν εισοδήματα των ακόλουθων κατηγοριών παρέχεται πρόσθετο αφορολόγητο ποσό, χωρίς δικαιολογητικά, ως εξής:»

Ε ἰ δ ἄ φ. γ: Για τα κέρδη από την πρωτογενή παραγωγή που διανέμονται με τη μορφή μερίσματος σε μέλη αγροτικού συνεταιρισμού με αντικείμενο την εκτέλεση δασικών εργασιών, την παραγωγή αλιευτικών και μελισσοκομικών προϊόν-

(1) Βλ. τεύχ. 15 σελ. 203.

(2) Βλ. τεύχ. 12 σελ. 251.

(3) Παρατίθενται μόνο οι ειδικές διατάξεις που αφορούν τους Συνεταιρισμούς. Όσων αναφέρονται οι τίτλοι του κάθε άρθρου ενδιαφέρουν και τους Συνεταιρισμούς και άλλα νομικά πρόσωπα.

των, την καλλιέργεια και εκμετάλλευση γεωργικών εκτάσεων, καθώς και τη λειτουργία κτηνοτροφικών, πτηνοτροφικών ή σπηροτροφικών εκμεταλλεύσεων, αφορολόγητο ποσό μέχρι ποσό μερίσματος τετρακοσίων χιλιάδων (400.000) δραχμών για τα τακτικά μέλη του συνεταιρισμού, τα οποία απασχολούνται αυτοπροσώπως, επαγγελματικά και αποκλειστικά με τις πιο πάνω αγροτικές εργασίες του συνεταιρισμού, και μέχρι ποσό μερίσματος εκατό χιλιάδων (100.000) δραχμών για τα λοιπά μέλη του συνεταιρισμού». (4) (4α)

[άρθρ. 8 παρ. 3 ν.δ. 3323)55 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του ν. 1828)89] (4β)

Άρθρο 27: Έννοια και απόκτηση του εισοδήματος.

Π α ρ. 3: «Θεωρείται ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις:»

Ε δ ά φ. γ: «Τα ποσά που καταβάλλουν με τη μορφή μερίσματος ή αμοιβής στα μέλη τους οι συνεταιρισμοί που έχουν συσταθεί νόμιμα».

[Νομοθετήματα: άρθρ. 31, 32, 26 ν.δ. 3323)55, άρθρ. 8 α.ν. 249)67, άρθρ. 7 ν. 12)75, άρθρ. 6 ν. 1473)84, άρθρ. 1 ν.δ. 4535)66].

Π α ρ. 4: «Τα κατά το άρθρο αυτό εισοδήματα και κέρδη των επιχειρήσεων που λειτουργούν με τη μορφή ομόρρυθμης, ετερόρρυθμης και περιορισμένης ευθύνης εταιρείας, κοινοπραξίας, κοινωνίας και αστεικής εταιρείας κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και συνεταιρισμών, θεωρείται ότι αποκτήθηκαν:»

Ε δ ά φ. γ: «Στις περιπτώσεις των συνεταιρισμών που έχουν συσταθεί νόμιμα από κάθε συνεταιίρο για το μέρος ή την αμοιβή που του καταβλήθηκε».

[άρθρ. 31 παρ. 4 ν.δ. 3323)55 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 8 παρ. 2 ν. 1828)89]

Άρθρο 39: Ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα.

Π α ρ. 3: «Ειδικά για τους υπαλλήλους που υπηρετούν στην αλλοδαπή του

(4) Για σύγκριση παρατίθεται και το εδάφιο β της αυτής παραγράφου, που έχει ως εξής:

«β) Για εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις, αφορολόγητο ποσό μέχρι ποσό καθαρού εισοδήματος τετρακοσίων χιλιάδων (400.000) δραχμών για όσους ασχολούνται προσωπικά ή με τα μέλη της οικογένειάς τους και κατά κύριο επάγγελμα σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, έστω κι αν αυτοί χρησιμοποιούν και εργάτες. Για τις γεωργικές επιχειρήσεις, οι οποίες λειτουργούν με μορφή προσωπικής ή περιορισμένης ευθύνης εταιρείας ή κοινοπραξίας, δικαίωμα για το παραπάνω αφορολόγητο ποσό έχει κάθε ένας από τους εταίρους ή τα μέλη της κοινοπραξίας, εφόσον ασχολείται προσωπικά και κατά κύριο επάγγελμα σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Στην περίπτωση αυτή το αφορολόγητο ποσό δεν μπορεί να υπερβεί τις οκτακόσιες χιλιάδες (800.000) δραχμές συνολικά για όλα τα μέλη της Εταιρείας ή της Κοινοπραξίας. Αν τα μέλη της Εταιρείας ή της κοινοπραξίας δικαιούνται, συνολικά, μεγαλύτερο αφορολόγητο ποσό, τούτο περιορίζεται αναλόγως».

(4α) Σύμφωνα με την αρ. 1028579)10072 Π.Ο.Α. 1062)27.2.89 εγκύκλιο του Υπ. Οικονομικών (σελ. 19) για τα κέρδη των πιο πάνω αγροτικών συνεταιρισμών που θα διανεμηθούν μέσα στο 1989 στα μέλη τους, το αφορολόγητο ποσό μερίσματος των 400.000 δρχ. αυξήθηκε σε 456.000 δρχ. για τα τακτικά μέλη και το ποσό των 100.000 δρχ. σε 114.000 δρχ. για τα λοιπά μέλη του συνεταιρισμού, σύμφωνα με την με αρ. Π. 16356)Π.Ο.Α. 322)28.12.88 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που προβλέπει την τιμариθμοποίηση των αφορολογήτων ποσών του άρθρ. 8 του ν.δ. 3323)1955.

(4β) Ν. 1828)89: Αναμόρφωση της φορολογίας εισοδήματος κι άλλες διατάξεις (Α' 2/3.1.89)

Υπουργείου Εξωτερικών και των λοιπών δημόσιων πολιτικών υπηρεσιών, του ΕΟΤ, της Μόνιμης Αντιπροσωπείας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, των στρατιωτικών, καθώς και των υπαλλήλων του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών και των υπαλλήλων της ΠΑΣΕΓΕΣ που υπηρετούν στα οικεία αντιπροσωπευτικά γραφεία στις Βρυξέλλες, ως καθαρό εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες λαμβάνεται ποσό ίσο με το καθαρό ποσό αποδοχών, τις οποίες αυτοί θα έπαιρναν αν υπηρετούσαν στο εσωτερικό».

[άρθρ. 42 παρ. 3 ν.δ. 3323)55, όπως αντικατ. με άρθρ. 22 παρ. 1 ν. 1041)80]

Άρθρο 47: Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις

Π α ρ . 1: «Στο εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις ενεργείται η παρακράτηση του φόρου ως εξής:»

Ε δ ά φ . ε: «Δημόσιες υπηρεσίες, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, κοινωφελή ιδρύματα, οργανισμοί και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, δημόσιες επιχειρήσεις, τράπεζες και πιστωτικά ιδρύματα ή πιστωτικοί οργανισμοί, συνεταιρισμοί και ενώσεις τους, σύλλογοι γενικά και ενώσεις προσώπων ανεξάρτητα από το σκοπό τους, καθώς και επιχειρήσεις και ελεύθεροι επαγγελματίες που τηρούν διδλία δεύτερης ή τρίτης κατηγορίας του ΚΦΣ, όταν για την επαγγελματική τους εξυπηρέτηση ή για την εκτέλεση του σκοπού τους καταβάλλουν σε τρίτους, εκτός από τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παρ. 5 του άρθρου 1 του Π.Δ. 99) 1977, προμήθειες, μεσιτείες, αμοιβές ή άλλες κάθε είδους παροχές μη έμμισθης υπηρεσίας, ενόκια αυτοκινήτων, μηχανημάτων ή άλλων κινητών πραγμάτων, εφόσον σε αυτές τις περιπτώσεις δεν ορίζεται από το Π.Δ. 99) 1977 η έκδοση θεωρημένου αποδεικτικού στοιχείου από τον δικαιούχο των αμοιβών αυτών, οφείλουν να παρακρατούν κατά την καταβολή της αμοιβής φόρο, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%) στο ακαθάριστο ποσό αυτής...»

Π α ρ . 2: «Στις περιπτώσεις δ', γ' και ε' της προηγούμενης παραγράφου ο δικαιούχος των αμοιβών μπορεί να ζητήσει την παρακράτηση του φόρου με μεγαλύτερο συντελεστή».

[άρθρ. 37α παρ. 1, 2 ν.δ. 3323)55, όπως προστέθηκε με άρθρο 11 παρ. 4 ν. 1828)80]

Άρθρο 49: Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από αμοιβές ελευθέρων επαγγελματιών.

Όσα αναφέρθηκαν παραπάνω στο άρθρο 47, ισχύουν και για το εισόδημα από αμοιβές ελευθέρων επαγγελματιών, στο ακαθάριστο ποσό των οποίων ενεργείται παρακράτηση φόρου επίσης με συντελεστή 15%.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Άρθρο 86: Επιβολή του φόρου.

Επιβάλλεται φόρος στο συνολικό καθαρό εισόδημα από κάθε πηγή, που αποκτάται από κάθε νομικό πρόσωπο από αυτά που αναφέρονται στο άρθρο 89.

[άρθρο 1 ν.δ. 3840)58].

Άρθρο 87: Αντικείμενο του φόρου.

Π α ρ . 1: «Αντικείμενο του φόρου είναι:»

Ε δ ά φ . γ: «Στους συνεταιρισμούς που έχουν συσταθεί νόμιμα και τις ενώσεις τους, το καθαρό εισόδημα ή κέρδος που προκύπτει στην ημεδαπή ή στην αλλοδαπή, εκτός από το τμήμα που διανέμεται στα μέλη τους» ⁽⁵⁾

[άρθρ. 4 ν.δ. 3843)58, όπως τροποπ. με άρθρ. 9 παρ. 1 ν.δ. 4444)64, άρθρ. 1 παρ. 3 α.ν. 378)68, άρθρ. 11 παρ. 2 ν. 542)77, άρθρ. 9 παρ. 1 ν. 1473)84].

Άρθρο 89: Υποκείμενο του φόρου.

Π α ρ . 1: «Στο φόρο υπόκεινται:»

Ε δ ά φ . γ: «Οι συνεταιρισμοί που έχουν συσταθεί νόμιμα και οι ενώσεις τους».

[άρθρο 3 ν.δ. 3843)58]

Άρθρο 90: Χρόνος επιβολής του φόρου.

«Ο φόρος επιβάλλεται κάθε οικονομικό έτος στο συνολικό καθαρό εισόδημα από κάθε πηγή που αποκτάται:

α) Για τα νομικά πρόσωπα της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου, κατά τη διαχειριστική περίοδο, η οποία λήγει μέσα στο χρονικό διάστημα από την 1η Σεπτεμβρίου του προηγούμενου ημερολογιακού έτους μέχρι τις 31 Αυγούστου του οικείου οικονομικού έτους...».

[άρθρο 2 ν.δ. 3843)58]

Άρθρο 91: Απαλλαγές από το φόρο.

Π α ρ . 1: «Απαλλάσσονται από το φόρο:»

Ε δ ά φ . ζ: «Τα κέρδη από την εκμετάλλευση πλοίων υπό ξένη σημαία, που αποκτώνται από ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες, συνεταιρισμούς ή ενώσεις τους, τα οποία υπόκεινται στον ειδικό φόρο για τα πλοία, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά».

Ε δ ά φ . θ: «Τα εισοδήματα που αποκτούν οι συνεταιρισμοί πρώτου, δευ-

(5) Προς σύγκριση παραθέτουμε και τα ακόλουθα εδάφια της ίδιας παραγράφου:

ε δ . α': «Σε ημεδαπές ανώνυμες Εταιρείες, το καθαρό εισόδημα ή κέρδος που προκύπτει στην ημεδαπή ή στην αλλοδαπή, εκτός από το τμήμα το οποίο είτε διανέμεται στους μετόχους είτε παρέχεται με τη μορφή ποσοστών και αμοιβών στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, είτε καταβάλλεται με τη μορφή εκτός μισθού αμοιβών και ποσοστών στους διευθυντές και διαχειριστές τους, είτε καταβάλλεται στο εργατοϋπαλληλικό προσωπικό τους...».

ε δ . β': «Σε δημόσιες, δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις και εκμεταλλεύσεις κερδοσκοπικού χαρακτήρα ανεξάρτητα αν αποτελούν ή όχι νομικά πρόσωπα, το συνολικό καθαρό εισόδημα ή κέρδος».

ε δ . ε': «Σε ημεδαπά νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, το καθαρό εισόδημα που προκύπτει στην ημεδαπή ή στην αλλοδαπή, μόνο από την εκμίσθωση ακινήτων, καθώς και από κινητές αξίες. Δεν αποτελούν αντικείμενο φορολογίας τα λοιπά εισοδήματα αυτών των νομικών προσώπων, καθώς και τα κάθε είδους άλλα έσοδά τους, που πραγματοποιούνται κατά την επιδίωξη της εκπλήρωσης του σκοπού τους».

τέρου και τρίτου βαθμού, που χαρακτηρίζονται από το νόμο ως αγρατικές από δραστηριότητες που εμπέπτουν στους σκοπούς που καθορίζονται από τις διατάξεις του καταστατικού τους.

Στην απαλλαγή αυτή δεν περιλαμβάνονται:

αα) Τα εισοδήματα από εμπόσθωση ακινήτων και από κινητές αξίες, εκτός των τόκων από συναλλαγματικές και γραμμάτια, εφόσον προέρχουν από εμπορικές συναλλαγές, καθώς και των τόκων από δάνεια ή πιστώσεις στα μέλη του συνεταιρισμού.

ββ) Τα κέρδη από πώληση προϊόντων μετά από προηγούμενη επεξεργασία τους ή διαπισυτή η οποία μπορεί να προσδώσει σε αυτά το χαρακτηρισμό βιομηχανικών προϊόντων. Δε θεωρείται ως βιομηχανική επεξεργασία η διαλογή, εξευγενισμός, καθαρισμός, έκθλιψη, εκκόκκιση, εκχύμωση, αποφλοιώση, παστερίωση, η παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων καθώς και η απλή συσκευασία για τη συντήρησή και μεταφορά των γεωργικών προϊόντων στον τόπο της κατανάλωσης, ανεξάρτητα από τα μέσα που χρησιμοποιούνται για το σκοπό αυτό.

γγ) Τα κέρδη από τη λιανική πώληση σε τρίτους γεωργικών προϊόντων γενικά παραγωγής του συνεταιρισμού ή των μελών αυτού από ίδια πρατήρια ή με τη μεσολάβηση τρίτων, που ενεργούν λιανική πώληση κατ' εντολή και για λογαριασμό τους.

δδ) Τα κέρδη από την πώληση σε τρίτους που δεν είναι μέλη του συνεταιρισμού, αγαθών γενικά που δεν παράγονται από το συνεταιρισμό ή από τα μέλη του καθώς και τα κέρδη από παροχή υπηρεσιών σε τρίτους που δεν είναι μέλη του συνεταιρισμού. Στα εισοδήματα αυτά συμψηφίζονται οι τυχόν ζημιές που προκύπτουν από κλάδους του συνεταιρισμού που απαλλάσσονται από το φόρο».

[άρθρ. 6 ν.δ. 3843)58, αντικ. με άρθρ. 14 ν.δ. 1077)71 τροπ. άρθρ. 5 ν.δ. 250)73, άρθρ. 1 ν.δ. 1212)72, άρθρ. 16 ν. 12)75, άρθρ. 2251 ν. 1065)80, άρθρ. 22 ν. 1270)82, άρθρ. 28 ν. 1416)84, άρθρ. 7 ν. 542)77].

Π α ρ . 2: «Η διαφορά υπερτιμήματος των οικοπέδων που πωλούν στα μέλη τους οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, εφόσον εμφανίζεται σε ειδικό λογαριασμό αποθεματικού και χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για την εκτέλεση έργων κοινής ωφέλειας, που θα εξυπηρετήσουν τις ανάγκες του οικισμού, δεν αποτελεί εισόδημα του συνεταιρισμού. Σε περίπτωση διανομής με οποιοδήποτε τρόπο του πιο πάνω υπερτιμήματος στα μέλη του συνεταιρισμού, αυτό φορολογείται με βάση τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά».

[άρθρ. 6 παρ. 2 εδ. ΣΤ' ν.δ. 3843)58, όπως προστ. με άρθρ. 47 ν. 820)78]

Άρθρο 92: Χρονική περίοδος που προκύπτει το εισόδημα.

Η παρ. 1 εδ. α' αναφέρεται και στους συνεταιρισμούς.

Άρθρο 93: Προσδιορισμός ακαθάριστου και καθαρού εισοδήματος νομικών προσώπων.

Οι παρ. 1 εδ. α, β και 2 αναφέρονται και στους συνεταιρισμούς και παρα-

πέμπουν στις διατάξεις των άρθρων 11 παρ. 1 (αυτοτελής φορολόγηση ειδικών περιπτώσεων), 17, 18, 19 (εισόδημα από κλίνητα), 21, 22 (εισόδημα από κινητές αξίες), 25, 26 (εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις), 27 παρ. 1, 2, 3, 29, 33 (εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις) και 40 παρ. 3 (εισόδημα από κάθε άλλη πηγή).

Άρθρο 94: Υπόχρεοι σε δήλωση — Προθεσμία και περιεχόμενο αυτής.

Οι διατάξεις του αναφέρονται και στους συνεταιρισμούς.

Άρθρο 95. Αρμόδιος προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας.

Αφορά και τους συνεταιρισμούς.

Άρθρο 96: Υπολογισμός του φόρου.

Π α ρ . 1: «Ο φόρος υπολογίζεται στο φορολογητέο εισόδημα του υποχρέου νομικού προσώπου, με βάση συντελεστές οι οποίοι καθορίζονται κατά κατηγορία υποχρέων ως εξής»:

Ε δ ά φ . 6: «Για τους ημεδαπούς συνεταιρισμούς πρώτου, δεύτερου και τρίτου βαθμού και τις ενώσεις τους, τριάντα τρία τοις εκατό (33%). Ειδικά για τους γεωργικούς και βιοτεχνικούς συνεταιρισμούς, είκοσι οκτώ τοις εκατό (28%). (6) [άρθρ. 10 παρ. 1 ν.δ. 3848)58, όπως τροπ. με άρθρ. 11 παρ. 1 ν. 1473)84 και άρθρ. 20 παρ. 2 ν. 1828)89]

Π α ρ . 2: «Όταν στο φορολογητέο εισόδημα περιλαμβάνεται και εισόδημα από κλίνητα, εκτός από το εισόδημα που προέρχεται από την εκμισθωτή οικοδομών οι οποίες χρησιμοποιούνται ως κατοικίες, το συνολικό αυτό ακαθάριστο εισόδημα υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο ο οποίος ορίζεται σε ποσοστό 3%.

Ο φόρος αυτός δεν επιβάλλεται στα εισοδήματα υπό κλίνητα των νομικών προσώπων τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο εισοδήματος για τα εισοδήματα αυτά, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 91.

Το ποσό του συμπληρωματικού φόρου δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ποσό του φόρου που αναλογεί στο συνολικό φορολογητέο εισόδημα του νομικού προσώπου, σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου».

Π α ρ . 3: Αναφέρεται στις εκπτώσεις από το φόρο που αφορούν και τους συνεταιρισμούς.

(6) Προς σύγκριση αναφέρονται οι παρακάτω διατάξεις της ίδιας παραγράφου:

α) Για τις ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες τις αλλοδαπές εταιρείες και οργανισμούς που αποβλέπουν στην απόκτηση οικονομικών ωφελημάτων, καθώς και για τις δημόσιες δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις και εκμεταλλεύσεις κερδοσκοπικού χαρακτήρα, σαράντα έξι τοις εκατό (46%). Στη συνέχεια προβλέπονται μειωμένοι συντελεστές 35% και 40% για ορισμένες κατηγορίες ημεδαπών ανωνύμων εταιρειών.

γ) Για τα ημεδαπά και αλλοδαπά νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρος 23%.

Άρθρο 97: Καταβολή του φόρου.

Π α ρ. 1: «Ο φόρος που οφείλεται με βάση τη δήλωση του άρθρου 94 καταβάλλεται:»

Ε δ ά φ. α: «Από τα νομικά πρόσωπα που υποβάλλουν δήλωση σύμφωνα με τις διατάξεις των περιπτώσεων α' και β' της παρ. 2 του άρθρ. 94, σε επτά (7) ίσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη με την υποβολή της εμπρόθεσμης δήλωσης. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 8 του άρθρου 9 εφαρμόζεται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή». (Έκπτωση 10% σε περίπτωση εφάπαξ καταβολής).

Π α ρ. 2: «Δήλωση που υποβάλλεται χωρίς την καταβολή του φόρου θεωρείται απαράδεκτη και δεν παράγει κανένα έννομο αποτέλεσμα».

Άρθρο 98: Προκαταβολή του φόρου.

Π α ρ. 1: «Με βάση την οριστική δήλωση του νομικού προσώπου ή τον οριστικό τίτλο, ο αρμόδιος προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας βεβαιώνεται ποσό ίσο με το 50% του φόρου που αναλογεί στα εισοδήματα της διαχειριστικής περιόδου ή του ημερολογιακού έτους, κατά περίπτωση, που έληξε...».

Π α ρ. 2: «Για τον υπολογισμό του προκαταβλητέου ποσού φόρου της προηγούμενης παραγράφου των ημεδαπών ανώνυμων εταιρειών, των συνεταιρισμών και των ενώσεων τους λαμβάνεται το άθροισμα:

α) Του κύριου και συμπληρωματικού φόρου που αναλογεί στο εισόδημα που φορολογήθηκε στο όνομα της ανώνυμης εταιρείας, του συνεταιρισμού ή της ένωσης των συνεταιρισμών.

β) Του φόρου που παρακρατεί η ανώνυμη εταιρεία στα μερίσματα που διανέμει, στα ποσοστά και τις αμοιβές των διοικητικών συμβούλων, στις εκτός μισθού αμοιβές και τα ποσοστά των διευθυντών και διαχειριστών τους, καθώς και στις αμοιβές του εργατοϋπαλληλικού προσωπικού τους ή του φόρου που παρακρατεί ο συνεταιρισμός στα ποσά που διανέμει στα μέλη του».

[άρθρ. 14 παρ. 2 ν.δ. 3843)58, όπως τροπ. με άρθρ. 21 παρ. 1 ν. 1828)89]

Άρθρο 99: Επίδραβευση ειλικρίνειας.

Εφαρμόζεται και επί συνεταιρισμών.

Άρθρο 100: Διαδικασία βεβαίωσης του φόρου.

Εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 56—63, 65, 66, 70—75 και επί συνεταιρισμών.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ. ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΣΗ ΦΟΡΟΥ — ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ
ΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Άρθρο 101: Υποχρέωση παρακράτησης φόρου.

Π α ρ. 2: «Οι συνεταιρισμοί που έχουν συσταθεί νόμιμα, οι οποίοι διανέ-

μουν στα μέλη τους κέρδη, υποχρεούνται κατά την καταβολή ή πίστωση⁽⁷⁾ να παρακρατούν για φόρο εισοδήματος ποσοστό 8% και να τον αποδίδουν στο Δημόσιο κατά τη διάρκεια του επόμενου μήνα από την παρακράτηση. Εξαιρούνται από την παρακράτηση τα κέρδη από την πρωτογενή παραγωγή, που διανέμουν στα μέλη τους οι αγροτικοί συνεταιρισμοί οι οποίοι αναφέρονται στην περίπτωση γ' της παρ. 3 του άρθρου 8 και μέχρι το αφορολόγητο ποσό, που ορίζεται στην ίδια περίπτωση για κάθε δικαιούχο.

Για την εξάλειψη από την παρακράτηση του φόρου ο δικαιούχος του μερίσματος υποχρεούται να δηλώσει στο συνεταιρισμό με υπεύθυνη δήλωσή του, ότι δεν έχει απαλλαγεί κατά την είσπραξη μερισμάτων από άλλο συνεταιρισμό κατά την ίδια χρήση για ποσό μερισμάτων μεγαλύτερο από το αφορολόγητο αυτό ποσό». [άρθρ. 15 παρ. 2 ν.δ. 3843)58 όπως αντικ. με άρθρ. 21 παρ. 4 ν.δ. 1828)89]

Π α ρ. 3: «Αν στα διανεμόμενα εισοδήματα με βάση τις διατάξεις των παρ. 1 και 2, περιλαμβάνονται και εισοδήματα τα οποία έχουν φορολογηθεί στο όνομα του νομικού προσώπου, εκπίπτει από το φόρο που αποδίδεται στο Δημόσιο ο φόρος ο οποίος με βάση τον παρόντα έχει καταβληθεί ή βεβαιωθεί για τα εισοδήματα αυτά στο όνομα του νομικού αυτού προσώπου.

Αν το ποσό του φόρου που κατέβαλε το νομικό πρόσωπο είναι μεγαλύτερο του φόρου που έχει παρακρατηθεί και θα αποδοθεί, η επιπλέον διαφορά θεωρείται ότι καταβλήθηκε αχρεωστήτως και επιστρέφεται στο νομικό πρόσωπο...».

Άρθρο 102: Ευθύνη διοικούντων νομικά πρόσωπα.

Π α ρ. 1: «Τα πρόσωπα που είναι διευθυντές, διαχειριστές ή διευθύνοντες σύμβουλοι και εκκαθαριστές των ημεδαπών ανώνυμων εταιρειών ή συνεταιρισμών κατά το χρόνο της διάλυσης ή συγχώνευσής τους, ευθύνονται προσωπικώς και αλληλεγγύως για την πληρωμή του φόρου που οφείλεται από αυτά τα νομικά πρόσωπα σύμφωνα με τον παρόντα, καθώς και του φόρου που παρακρατείται, ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσής τους... Τα πρόσωπα που αναφέρονται πιο πάνω έχουν δικαίωμα αναγωγής κατά των προσώπων που διετέλεσαν σύμβουλοι, καθώς και μέλη ή μέτοχοι του νομικού προσώπου κατά το χρόνο της διάλυσής του ως προς τους φόρους που αφορούν σε χρήσεις προγενέστερες από την έναρξη της εκκαθάρισης, ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσής τους». [άρθρο 17 ν.δ. 3843)58 όπως αντικ. με άρθρο 10 ν. 542)77]

(7) Σύμφωνα με την με αρ. 1028579)10072)ΠΟΔ. 1062)27.2.89 εγκύκλιο του Υπ. Οικονομικών (σελ. 18 παρ. 4): η παρακράτηση του αναλογούντος φόρου γίνεται κατά τη διανομή των κερδών, δηλαδή κατά το χρόνο που η γενική συνέλευση των μελών του συνεταιρισμού λαμβάνει απόφαση για διάθεση μέρους των κερδών στα μέλη του.

Η απόδοση του παρακρατηθέντος φόρου στο Δημόσιο γίνεται από το συνεταιρισμό στον αμέσως επόμενο μήνα από την παρακράτηση αυτού και κατά παράταξη μέχρι και την 10η του μεθεπόμενου μήνα σύμφωνα με το άρθρο 5 ν. 2252)52.

Άρθρο 103: Διοικητικές και ποινικές κυρώσεις.

Π α ρ. 1: «Οι διατάξεις των άρθρων 76 έως 85 (διοικητικές και ποινικές κυρώσεις) εφαρμόζονται αναλόγως και στη φορολογία εισοδήματος των νομικών προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 89».

Π α ρ. 2: «Οι ποινές που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 83 (φυλάκιση, στέρηση δικαιώματος λήψης διαβατηρίων ή αποστέρησή τους) επιβάλλονται:»

Ε δ ά φ. 6: «Για συνεταιρισμούς, στους διαχειριστές τους».
[άρθρ. 31 παρ. 3 ν. 1591)86, άρθρ. 55 παρ. 5 ν. 1041)80].

Γ. Υ Π Α Λ Λ Η Λ Ι Κ Α

- Υ.Α. Εργασίας 15303/12)16-6-89: Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της από 18-5-89 ΣΣΕ προσωπικού αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων (Β' 474).
- Υ.Α. Εργασίας 17501/8)25-9-89: Κήρυξη υποχρεωτικής της από 18-5-89 ΣΣΕ προσωπικού αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων (Β' 712).
- Υ.Α. Υγείας Φ. 26/1839/28-7)16-8-89: Αύξηση των συντάξεων των συνταξιούχων του Ταμείου Σύνταξης και Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Β' 598).
- Υ.Α. Υγείας Φ 26/2928/7)16-11-88 (Β' 834): Όμοια με την παραπάνω.

Δ. Α Σ Φ Α Λ Ι Σ Τ Ι Κ Α

- Υ.Α. Υγείας Φ 21/2934/7)16-11-88: Κανονισμός ασφάλισης στο ΙΚΑ των μελών των Αστικών συνεταιρισμών (Β' 834).

Τα μέλη αστικών συνεταιρισμών υπάγονται στην ασφάλιση όλων των κλάδων του ΙΚΑ και του ΙΚΑ - TEAM, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) Παρέχεται προσωπική απασχόληση στον αστικό συνεταιρισμό και η υποχρέωση για την παροχή της να προκύπτει από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου ή της Γεν. Συνέλευσης ή από καταστατική διάταξη.
- β) Αποδέχεται ο συνεταιρισμός την ασφάλιση των μελών του στο ΙΚΑ και η αποδοχή αυτή να προκύπτει από ρητή διάταξη του καταστατικού του.
- γ) Δεν ασφαλιζονται τα μέλη του αστικού συνεταιρισμού για άλλη επαγγελματική τους δραστηριότητας σε άλλο φορέα ασφάλισης και η μη ασφάλισή τους να προκύπτει από υπεύθυνη δήλωση του ν.δ. 105)1969.

Ε. Δ Ι Α Φ Ο Ρ Α

- Π.Δ. 177/28)30-3-89: Συμπλήρωση του Καταστατικού του Κλάδου Πρόσθετης Ασφάλισης Αγροτών (ΦΕΚ Α' 88).

Για τη χορήγηση πρόσθετης σύνταξης από τον ΟΓΑ απαιτείται η υποβολή

σχετικής αίτησης και των απαιτούμενων δικαιολογητικών. Η αίτηση για απονομή κύριας σύνταξης θεωρείται και ως αίτηση για τη χορήγηση πρόσθετης σύνταξης, μετά την 31.12.92. Μέχρι τότε απαιτείται ειδική αίτηση και δήλωση του τρόπου εξόφλησης της εισφοράς εξαγοράς του υπολειπόμενου χρόνου μέχρι τη συμπλήρωση 5 ετών, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1745) 87.

Το ποσό της εισφοράς για την εξαγορά καταβάλλεται είτε εφάπαξ με έκπτωση 10%, εφόσον καταβληθεί εντός 3 μηνών από της κοινοποίησης του σχετικού λογαριασμού, είτε με παρακράτηση του συνόλου της πρόσθετης σύνταξης και μέχρις εξοφλήσεως του χρέους.

- Ν. 1836) 14-3-89: Προώθηση της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης και άλλες διατάξεις (Α' 79).

Άρθρο 8: 1. Με απόφαση του Δ.Σ. του ΟΑΕΔ μπορεί να ανατίθεται στο Δημόσιο, σε φορείς του δημόσιου τομέα, σε επιχειρήσεις Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), σε ιδιωτικές επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις, σε συνεταιρισμούς, σε σωματεία, συλλόγους και οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή εκτέλεση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης στο σύνολό τους, στο θεωρητικό ή το πρακτικό μέρος της, για ανέργους και εργαζόμενους. Η δαπάνη των προγραμμάτων αυτών, για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες, βαρύνει τον ΟΑΕΔ. Στους εκπαιδευόμενους ανέργους καταβάλλεται από τον ΟΑΕΔ εκπαιδευτικό επίδομα που δεν μπορεί να υπερβαίνει, για κάθε μέρα κατάρτισης, το κατώτατο όριο ημερομισθίου εργατοτεχνίτη.

2. Με απόφαση του διοικητικού του συμβουλίου, ο ΟΑΕΔ μπορεί να συνεργάζεται με ν.π.ι.δ., ιδιωτικές επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις και επιχειρήσεις των ΟΤΑ, για την εκτέλεση προγραμμάτων επαγγελματικού προσανατολισμού, πρακτικής άσκησης και εργασιακής εμπειρίας που απευθύνονται σε μαθητές, σπουδαστές και φοιτητές. Η δαπάνη των προγραμμάτων αυτών, για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους 6 μήνες, βαρύνει τον ΟΑΕΔ. Στους μαθητές, σπουδαστές και φοιτητές που συμμετέχουν στα παραπάνω προγράμματα μπορεί να καταβάλλεται από τον ΟΑΕΔ ειδικό επίδομα.

3. Ιδιωτικές επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις, ν.π.ι.δ. και επιχειρήσεις των ΟΤΑ που έχουν, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, καταρτίσει επαγγελματικά ανέργους, εφόσον με τη λήξη της επαγγελματικής κατάρτισης προσλάβουν ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό από αυτούς, επιχορηγούνται για το πρώτο έτος της απασχόλησής τους σύμφωνα με το άρθρο 29 του ν. 1262) 1982.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Δ.Σ. του ΟΑΕΔ, ρυθμίζονται οι όροι ανάθεσης και συνεργασίας για την εκτέλεση των παραπάνω προγραμμάτων.

Με σύμβαση που καταρτίζεται μεταξύ του ΟΑΕΔ και των φορέων των παραγράφων 1 και 2 ρυθμίζονται οι ειδικοί όροι και ο τρόπος εκτέλεσης των παραπάνω προγραμμάτων.

- Αγορανομική Διάταξη αρ. 14) 11-5-89: Τροποποίηση και νέα κωδικοποίηση αγορανομικών διατάξεων, που εκδόθηκαν μέχρι και 16-2-89 (Β' 343).

Άρθρο 6: Διαμόρφωση τιμών από αστικούς συνεταιρισμούς και ενώσεις αυτών.

Αστικοί συνεταιρισμοί και ενώσεις συνεταιρισμών που διανέμουν προς τα μέλη τους με διατακτικές προϊόντα της κατηγορίας των διατιμημένων ή ελεγχόμενου κέρδους, προσέλευσης εσωτερικού ή εξωτερικού, διαμορφώνουν την τιμή διανομής με προσαύξηση του νόμιμου κόστους κτήσης, με τα έξοδα λειτουργίας που αποδεικνύονται και πάντως με ποσοστό όχι πάνω από 3% στο κόστος κτήσης κάθε προϊόντος.

Τα παραπάνω λειτουργικά έξοδα, αθροιστικά για όλα τα στάδια διανομής, σε καμμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερα από τα μικτά δραχμικά ή ποσοστιαία κέρδη χονδρικής ή λιανικής πώλησης που ισχύουν για κάθε είδος.

Άρθρο 289: Ωράριο διενέργειας πράξεων αγοραπωλησιών σπυρολαχανικών στις Κεντρικές Λαχαναγορές.

Οι αγοραπωλησίες των σπυρολαχανικών, εκτός από τα καρπούζια, στην Κεντρική Λαχαναγορά Αθηνών (Ρέντη) μεταξύ χονδρεμπόρων, συνεταιριστικών οργανώσεων και λιανοπωλητών διενεργούνται από ώρα 04,30 έως 10.000 π.μ. Πριν από την 04,30 τα ρολλά των καταστημάτων της Λαχαναγοράς πρέπει να είναι κλειστά, επιτρέπεται δε να ανοίγουν μόνον για τυχόν εισαγωγή των προϊόντων που εισκομίζονται.

Απαγορεύεται η χονδρική ή λιανική πώληση γυψών σπυρολαχανικών, τυποποιημένων ή μη, μέσα στις Κεντρικές Λαχαναγορές από παραγωγούς (γεωργούς), συνεταιρισμούς ή γενικά εμπόρους που δεν έχουν κατάστημα στις Κεντρικές Λαχαναγορές, ή σχετική άδεια παραχώρησης χώρου από τα Δ.Σ. των Οργανισμών Κεντρικών Λαχαναγορών.

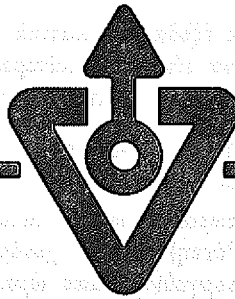
- Υ.Α. Εμπορίου αρ. 354) 19-12-88: Αύξηση του καταβαλλόμενου δικαιώματος προσελεύσεως στις λαϊκές αγορές πωλητών και παραγωγών (Β' 928).
- Π.Δ. 30/7) 21-1-88: Όροι και προϋποθέσεις διάθεσης μετοχών εταιριών στους εργαζόμενους στις επιχειρήσεις (Α' 13).

ΒΙΟΛΜΕΤ Α.Ε.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΟΡΓΑΝΟΧΗΜΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ - ΜΕΤΑΛΛΕΥΜΑΤΩΝ & ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΚΡΑΤΙΝΟΥ 11 105 52 ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛ. 522 3495 - 522 3668 - 522 3704 - 522 3341 • ΤΛΧ. 219457 VIME GR - 224477 PAPA GR - 226079 STEX GR

TELEFAX: 5231 290 • ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ: ΙΣΘΜΙΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ • ΤΗΛ. 0741-98 395

ΦΥΤΟΧΩΜΑΤΑ - ΚΟΜΠΟΣΤΕΣ

HY-POT
CORPHUM
HY-POT VIKAL

ΜΕΤΑΠΛΑΣΤΕΣ ΕΔΑΦΟΥΣ

ΑΝΘΟΡΜΟΝ

ΟΡΓΑΝΙΚΑ

ΟΡΓΑΝΟΧΗΜΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

ΦΥΤΟΡΜΟΝ SUPER
ΦΥΤΟΡΜΟΝ SPECIAL

ΠΥΚΝΑ ΚΡΥΣΤΑΛΙΚΑ ΥΔΑΤΟΔΙΑΛΥΤΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

NEW VACHS 60
ΑΜΜΟΡΗΟΣΚΑ 60
GREEN TOP

EVEXEL
TOM MG4

ΥΓΡΑ ΔΙΑΦΥΛΛΙΚΑ

HUMOTREL
FILOZAL

ΦΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗΣ

Η 38η Γενική Συνέλευση των Αντιπροσώπων της Ελαιουργικής, που συνήλθε στην Αθήνα στις 13 και 14 Δεκεμβρίου 1989, αφού εκτόμησε τα δεδομένα που διαμόρφωσαν τη σημερινή κατάσταση στον αγροτικό χώρο, αποφάσισε ομόφωνα:

1. Να ζητήσει από την Κυβέρνηση και τα πολιτικά κόμματα την ανάκληση των μέτρων Χαλκιάς, που οι επιπτώσεις τους απειλούν άμεσα με μικρασμό τον αγροτικό κόσμο. Η Γενική Συνέλευση των Αντιπροσώπων διαπιστώνει ότι η αναστολή των χρηματοδοτήσεων των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων έχει οδηγήσει σε οικονομικά, λειτουργικά και κοινωνικά αδιέξοδα και προετοιμάζει την τελεσίδικη καταδίκη σε εξαθλίωση οργανώσεων και παραγωγών. Ιδιαίτερα για την Ελαιουργική, τα μέτρα αυτά απειλούν με εκμηδενισμό εμπορικές και βιομηχανικές δραστηριότητες, αλλά και με αναίρεση του καθοριστικού της ρόλου στην αγορά των ελαιολαμικών προϊόντων και κατ' επέκταση στην προστασία του εισοδήματος του παραγωγού.

2. Να διαμαρτυρηθεί, γιατί για άλλη μια φορά το βάρος της εφαρμογής των οικονομικών μέτρων της Κυβέρνησης πέφτει στις πλάτες του αγροτικού κόσμου, από τον οποίο η Πολιτεία δεν ζητά αλλά επιβάλλει απροσχημάτιστα θυσίες. Η πρόσφατη άρνηση της ΑΤΕ να εξοφλήσει την υποχρέωση της Πολιτείας απέναντι στους παραγωγούς θρώσιμης ελιάς αποτελεί αυθεντική ομολογία για την επιβολή εξουθενωτικών μέτρων σε βάρος των ΑΣΟ και του αγροτικού κόσμου. Η Συνέλευση των Αντιπροσώπων της Ελαιουργικής καταγγέλλει σαν απαράδεκτη τη στάση της ΑΤΕ και ζητά την άμεση παρέμβαση του πολιτικού κόσμου.

3. Να επισημάνει ότι η αναγκαστική απομάκρυνση από την αγορά του ελαιολάδου και της θρώσιμης ελιάς της Ελαιουργικής και των συνεταιριστικών οργανώσεων δεν ανατρέπει απλά τους όρους προστασίας του παραγωγού, που με αγώνες διαμόρφωσε και επέδωσε το Συνεταιριστικό κίνημα. Ακόμη περισσότερο εδραιώνει και καθιστά μονοπωλιακά τα προνόμια του ιδιωτικού εμπορίου, ενώ εξασθενεί τις αναπτυξιακές προοπτικές της αγροτικής μας οικονομίας.

4. Να διαμαρτυρηθεί για την ολιγοπρία της Πολιτείας στην υλοποίηση των αποφάσεων του ΚΥΣΥΜ για ρύθμιση των χρεών των συνεταιριστικών οργανώσεων, γεγονός που αποδυναμώνει κάθε προοπτική εξυγίανσης και εκσυγχρονισμού.

5. Να ζητήσει τη σοβαρή ενίσχυση των προσπάθειών των ΑΣΟ για αύξηση των εξαγωγών τυποποιημένου λαδιού και ελιάς και ιδιαίτερα στους τομείς διαφήμισης και προώθησης.

6. Να ζητήσει την επιδότηση των μέσων παραγωγής, που λόγω των αυξήσεων επιβαρύνουν σημαντικά το κόστος παραγωγής και θα επιδράσουν αρνητικά

στην ανταγωνιστικότητα και στο εισόδημα του παραγωγού.

7. Να επισημάνει την ανάγκη κάλυψης του εισοδήματος των παραγωγών που λόγω εκτεταμένων δακοπροσβολών αντιμετωπίζουν πρόβλημα επιβίωσης, ιδιαίτερα σε περιοχές όπου η ελιά αποτελεί μονοκαλλιέργεια.

8. Να θεωρήσει, τέλος, σαν απαράδεκτη κάθε διαδικασία που οδηγεί στην λήψη αποφάσεων με ιδιαίτερο βάρος για τον αγροτικό χώρο, βχχωρίς να έχει εκφραστεί προηγουμένως η άποψη των φορέων των αγροτών. Για το λόγο αυτό ζητά από τους Υπουργούς Εθνικής Οικονομίας και Εργασίας και το Δ.Σ. του ΟΑΕΔ να απαλειφθεί επειγόντως από τους όρους διακίνησης αγροπρατών για τη συλλογή ελαιοκάρπου η υποχρεωτική απόκτηση βιβλιαρίου ΙΚΑ.

Η 38η Γενική Συνέλευση των Αντιπροσώπων της Ελαιουργικής εκτιμά ότι το Σ.Κ. περνά σήμερα την κρίσιμότερη περίοδο της μεταπολεμικής του ιστορίας. Για το λόγο αυτό και επειδή διαφαίνονται από την πλευρά της Πολιτείας τάσεις επιβολής αντισυνεταιριστικών όρων που θα πλήξουν ανεπανόρθωτα την ακεραιότητα του ρόλου των ΑΣΟ και τους μηχανισμούς προστασίας του εισοδήματος του παραγωγού, καλεί τον αγροτικό κόσμο της χώρας σε συνεχή επαγρύπνηση.

Αλλαγές στη Γενική Διεύθυνση της Ελαιουργικής

Μετά τη συνταξιοδότηση του κ. Μανώλη Αλυγιζάκη, νέος Γενικός Διευθυντής της ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗΣ τοποθετήθηκε ο μέχρι πρό τινος αναπληρωτής κ. Πέτρος Διακουμάκος, με αναπληρωτές τους κ.κ. Ηλία Διασκαλάκη, Θανάση Παπαγεωργίου και Γ. Ντούλια.

Ο νέος Γ. Διευθυντής γεννήθηκε στο χωριό Καρβελά Γυθείου Λακωνίας στα 1935, είναι γιός του κ. Ηλία Διακουμάκου, διακεκριμένου συνεταιριστή και προέδρου του Ελαιουργικού Συνεταιρισμού Καρβελά. Υπηρέτησε επί τετραετία ως έφε-

δος αξιωματικός στην Αεροπορία, πτυχιούχος της Παντείου Ανωτάτης Σχολής, με άριστη επιμόρφωση στο Μάρκετινγκ και τη Διοίκηση Επιχειρήσεων, μέλος του Οικονομικού Επιμελητηρίου και του Ελαιουργικού Συνεταιρισμού Καρβελά.

Ο κ. Διακουμάκος υπήρξε παλιό στέλεχος και αναπληρωτής Γεν. Διευθυντής της Ελαιουργικής και διακρίνεται για τη βαθειά του γνώση και προσήλωση στα συνεταιριστικά πράγματα, καθώς και την αγάπη του στην ελαιοκομία.

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΦΩΤΗΣ ΦΡΑΓΚΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας φλογερός και αγνός συνεταιριστής που από νεαρής ηλικίας έκανε σύμβολο τη συνεταιριστική ιδέα και την επιθυμία να βοηθήσει τον αγρότη για ένα καλύτερο αύριο έφυγε από τη συνεταιριστική οικογένεια τον μήνα Σεπτέμβριο του έτους 1989.

Είδε το φως της ζωής το 1906 στο χωριό Βούναργο του Νομού Ηλείας και γαλουχήθηκε με τον καθαρό αγέρα της υπαίθρου ζώντας στα πρώταθήματά του την εικόνα της εκμετάλλευσης του δουλευτή της γης που το προϊόν της δουλειάς του δεν του εξασφάλιζε τα μέσα να ζήσει και παρέμενε συνεχώς στη φτώχεια. Αυτή η εικόνα και η θαυότερη έφεση να υπηρετήσει τον σκληρά δοκιμαζόμενο Αγρότη τον οδήγησε, μετά τις Γυμνασιακές και Πανεπιστημιακές σπουδές του (Ανωτάτη Εμπορική) να δώσει εξετάσεις επιτυχείς και να εισαχθεί στην Εποπτική Υπηρεσία της Αγροτικής Τράπεζας το 1930, όπου σταδιοδρόμησε και αναδείχθηκε ένας από τους καλύτερους και πιο μαχητικούς λειτουργούς της.

Ήταν από τα πρώτα στελέχη της Συνεταιριστικής Υπηρεσίας της Αγροτικής Τράπεζας, καλά μορφωμένος, πίστεψε και αγωνίσθηκε για την επικράτηση του γνήσιου, του ελεύθερου, δημοκρατικού και αυτοδιοικούμενου Συνεργατισμού.

Υπηρετήσε από το 1935 στο Μεσολόγγι ως επόπτης Συνεταιρισμών της ΑΤΕ, όπου ίδρυσε πολλούς Γεωργικούς Συνεταιρισμούς και συγχώνευσε τις δύο λειτουργούσες τότε Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών σε μία, την ήδη επιτυχώς

λειτουργούσα Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Μεσολογγίου.

Το έτος 1944 μετετέθη στην Καλαμάτα ως Επιθεωρητής Συνεταιρισμών, όπου κι εκεί με συνεχείς και μαχητικούς αγώνες βοήθησε τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς για την ορθολογιστική και καλύτερη λειτουργία του και ήταν από τους κυριότερους συντελεστές και δημιουργούς της ορθής οργάνωσης και λειτουργίας της ΣΥΚΙΚΗΣ, που αύξησε και βελτίωσε το αγροτικό εισόδημα των Συκοπαραγωγών Μεσσηνίας.

Το 1956 η Διοίκηση της Αγροτικής Τράπεζας τον έστειλε στην Κέρκυρα για την οργάνωση των Συνεταιρικών Ελαιουργείων Κερκύρας, που ανήκαν τότε στην Τράπεζα και εκεί πρωτοστάτησε στη δημιουργία της ΑΕΒΕΚ της οποίας εχρημάτισε Γενικός Διευθυντής και μετά τη συνταξιοδότησή του από την ΑΤΕ επί μία ακόμη τριετία.

Τέλος εξελέγη Πρόεδρος του Καταναλωτικού Συνεταιρισμού των υπαλλήλων της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος την περίοδο 1982 - 1984.

Ήταν ένας πραγματικός ιεραπόστολος, μαχητής και ακούραστος στρατολόγος της Συνεταιριστικής ιδέας. Όπου υπηρέτησε και όσοι τον γνώρισαν θα έχουν πάντοτε ζωντανή την εικόνα του Συνεταιριστή - Μαχητή.

Αιωνία του η μνήμη.

ΝΙΚΟΣ Ε. ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ

Ε Ν Ω Σ Η

ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΞΑΝΘΗΣ

ΙΔΡΥΘΗΚΕ ΤΟ 1927

ΜΕΛΗ: 76 ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ με σύνολο μελών 5.886.

ΕΔΡΑ: ΞΑΝΘΗ — Μ. ΚΙΑΡΑΟΛΗ 79

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ: ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗ

Η ΕΝΩΣΗ ΞΑΝΘΗΣ είναι από τις πιο αναπτυγμένες και δυναμικές δευτεροβάθμιες Συνεταιριστικές Οργανώσεις της χώρας, με ποικίλες και αξιόλογες δραστηριότητες όπως είναι: Οι πιστωτικές - προμηθευτικές — Διαχείριση γεωργικών εφοδίων, ζωοτροφών, λιπασμάτων — Συγκέντρωση και διαχείριση σιτηρών και σπόρων για λογαριασμό ΚΥΔΕΠ και παραγωγών — Εκμετάλλευση γεωργικών μηχανημάτων — Λογιστική εξυπηρέτηση Συνεταιρισμών κλπ.

Η ΕΝΩΣΗ ΞΑΝΘΗΣ είναι από τους κυριότερους ιδρυτές μετόχους της ΣΕΚΕ — ΣΕΒΑΘ — ΣΕΚΑΠ και πολλών άλλων αγροτικών ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ.

Πρόεδρος: ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ

Διευθυντής: ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΙΝΤΖΟΝΙΔΗΣ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 31.12.1988

Ε Ν Ε Ρ Γ Η Τ Ι Κ Ο :

Αξία ακινήτων - εγκαταστάσεων	Δρχ. 104.530.710
Συμμετοχές σε συνεταιριστικές εταιρείες	» 198.951.200
Εμπορεύματα - Υλικά	» 207.085.937
Απαιτήσεις εν γένει	» 510.667.404
Ταμείο — Καταθέσεις στην ΑΤΕ	» 39.331.930

Π Α Θ Η Τ Ι Κ Ο :

Συνεταιριστικά κεφάλαια και αποθεματικά	» 234.054.092
Υποχρεώσεις εν γένει	» 815.083.445
Κέρδη χρήσεως 1987—88	» 11.429.645

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ

Σύνολο εσόδων	» 287.455.920
Σύνολο εξόδων διαχειρίσεως - απασβέσεων	» 283.607.058
Κέρδη καθαρά χρήσεως	» 3.848.862

ΕΙΔΗΣΕΙΣ: ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ - ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ

Ανακατανομή αξιωμάτων στο Δ.Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ

Με «συναινετικές διαδικασίες» έγινε ανακατανομή αξιωμάτων στο Δ.Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ. Πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ παραμένει ο κ. Ηλίας Σείτανίδης, Α' Αντιπρόεδρος ανεδείχθη ο κ. Στ. Γιαννακός, Β' Αντιπρόεδρος παραμένει ο κ. Δημ. Γαϊτανίδης, Γενικός Γραμματέας ανεδείχθη ο κ. Απ. Σπυρούδης και Ταμίας ο κ. Στ. Ορφανός.

Σημειώνεται ότι από το Σεπτέμβριο είχε παραιτηθεί ο μέχρι τότε Α' Αντιπρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ κ. Η. Παπαδημητρίου για λόγους υγείας. Τη θέση του στο Δ.Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ κατέλαβε ο κ. Π. Ροδάς, που και παλαιότερα ήταν μέλος του Δ.Σ.

Αλλαγές στη Γενική Διεύθυνση της ΠΑΣΕΓΕΣ

Με απόφαση του Δ.Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ χρέη Γενικού Διευθυντή της οργάνωσης έχουν ανατεθεί στον κ. Δημ. Γαμβρούλη, Προϊστάμενο της Υπηρεσίας Εκπαίδευσης.

Ο κ. Γαμβρούλης είναι οικονομολόγος, από τα παλαιότερα στελέχη της ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., και διακρίνεται για τη συνέπεια στη συνεταιριστική ιδεολογία και το άριστο ήθος.

Αναβολή της Γεν. Συνέλευσης της ΠΑΣΕΓΕΣ

Η ετήσια τακτική Γενική Συνέλευση της ΠΑΣΕΓΕΣ είχε καθιερωθεί να συγκαλείται κάθε Δεκέμβριο και πριν από τις γιορτές των Χριστουγέννων. Η Γενική Συνέλευση του 1989 αναβλήθηκε για τις 30 - 31.1.1990 λόγω εσωτερικών εκκρεμοτήτων της ΠΑΣΕΓΕΣ.

Εκπαίδευση σε MANAGEMENT - MARKETING - Πληροφορική για στελέχη Συνεταιρισμών

Μεταξύ 5 και 23 Φεβρουαρίου 1990 θα λειτουργήσει ειδικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα για στελέχη συνεταιριστικών ορ-

γανώσεων σε θέματα Μάνατζμεντ, Μάρκετινγκ και Πληροφορικής. Το πρόγραμμα οργανώνεται από κοινού από το Υπουργείο Γεωργίας, την ΠΑΣΕΓΕΣ και την ΑΤΕ στις εγκαταστάσεις του Ινστιτούτου Γεωπονικών Επιστημών στο Μαρούσι και είναι διάρκειας 200 ωρών σε δύο κύκλους (3 εβδομάδες κάθε κύκλος).

Οι ενότητες θεμάτων που θα αναπτυχθούν είναι (σε παρένθεση ο αριθμός ωρών):

- Γενικό μάνατζμεντ (40)
- Οικονομικό μάνατζμεντ (30)
- Μάρκετινγκ (70)
- Δημόσιες σχέσεις και εμπορία αγροτικών προϊόντων (20)
- Οι συνεταιρισμοί (15)
- Συνεταιρισμοί και περιβάλλον (5)
- Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη και οι επιπτώσεις της στις δραστηριότητες των Α.Σ.Ο (10).
- Οι ιδιαιτερότητες των διαφόρων περιοχών της χώρας (10).

Στους εκπαιδευόμενους καλύπτονται όλες οι δαπάνες μετακίνησης, διαμονής και διατροφής και ημερήσια αποζημίωση.

Συνέδριο ΟΣΕΓΟ

Η Ομοσπονδία Σωματείων Εργαζομένων Γεωργικών Οργανώσεων (ΟΣΕΓΟ, πρώην ΟΣΥΓΟ) οργανώνει, κατά το τρίτο δεκαήμερο Απριλίου, Επιστημονικό Συνέδριο στην Αθήνα με θέμα «Ο ρόλος των Συνεταιρισμών στην Ανάπτυξη της Αγροτικής Οικονομίας». Καλούνται οι ενδιαφερόμενοι να στείλουν περίληψη των ανακοινώσεων μέχρι τις 29.1.1990 στην ΟΣΕΓΟ. Στις θεματικές ενότητες του Συνεδρίου περιλαμβάνονται:

(α) Η θέση, οι δυνατότητες και οι προοπτικές ανάπτυξης των συνεταιρισμών.

(β) Νομικό και θεσμικό πλαίσιο ανάπτυξης των συνεταιρισμών.

(γ) Η θέση και ο ρόλος των συνεταιρισμών στους διάφορους τομείς της οικονομίας.

(δ) Προοπτικές ανάπτυξης των συνεταιρισμών.

**Πρόγραμμα Ανάπτυξης
Στελεχών Αγροτικών
Συνεταιριστικών Οργανώσεων.**

Το Ελληνικό Κέντρο Παραγωγικότητας (ΕΛΚΕΠΑ), Παράρτημα Βόλου, σκοπεύει να ξεκινήσει ένα δυναμικό, πρωτοποριακό πρόγραμμα, που απευθύνεται σε στελέχη αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων, που επιθυμούν να επιμορφωθούν σε θέματα μάρκετινγκ, μάρκετινγκ, αξιολόγησης επενδύσεων κλπ.

Το πρόγραμμα αυτό επιδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και θα διαρκέσει 17 μήνες. Θα γίνεται μιά φορά κάθε μήνα από Παρασκευή απόγευμα μέχρι Σάββατο θράδυ σε πόλεις της κεντρικής Ελλάδος.

Οι επιστημονικοί σύμβουλοι και συνεργάτες που θα διδάξουν στο πρόγραμμα θα είναι καθηγητές του Γεωργικού Πανεπιστημίου Αθηνών και ανώτερα στελέχη του Υπουργείου Γεωργίας, της ΑΤΕ και της ΠΑΣΕΓΕΣ. Επίσης θα προσκαλούνται προσωπικότητες του συνεταιριστικού και επιχειρηματικού κόσμου, καθώς και εκπρόσωποι τραπεζών, επιμελητηρίων, διεθνών αγροτικών οργανώσεων που θα συζητούν με τους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα, θέματα που τους ενδιαφέρουν.

Τα κυριότερα θέματα επιστημονικών εισηγήσεων που θα διδαχθούν στο πρόγραμμα είναι:

1. Συνεταιριστική οικονομία - κανόνες εφαρμογής.
2. Μάρκετινγκ συνεταιριστικών οργανώσεων.
3. Μάρκετινγκ συνεταιριστικών επιχειρήσεων.
4. Μάρκετινγκ αγροτικών προϊόντων.
5. Συνεταιριστική νομοθεσία.
6. Αξιολόγηση γεωργικών επενδύσεων - χρήση ΗΥ.
7. Οργάνωση καταστημάτων και αποθηκευτικών χώρων.

8. Κοινή Αγροτική Πολιτική, Επενδυτικές Ευκαιρίες στον αγροτικό τομέα.

Στο πρόγραμμα καλούνται να συμμετάσχουν στελέχη ενώσεων αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων από το χώρο της Κεντρικής Ελλάδας, που προορίζονται να αναλάβουν διευθυντικές και επιτελικές θέσεις.

Το πρόγραμμα θα ξεκινήσει το πρώτο 10ήμερο Μαρτίου.

• **Μεταπαιδείση Γεωτεχνικών της ΑΤΕ**

Δώδεκα γεωπόνοι και ένας δασολόγος της ΑΤΕ μετέχουν σε εντατικό πρόγραμμα μεταεκπαίδευσης στη Γεωργική Οικονομία, που οργανώθηκε από το Τμήμα Γεωργικής Οικονομίας του Γεωργικού Πανεπιστημίου Αθηνών (πρώην Ανωτάτης Γεωπονικής Σχολής). Το πρόγραμμα είναι ετήσιας διάρκειας και σ' αυτό διδάσκουν, εκτός από καθηγητές του Γεωργικού Πανεπιστημίου, και καθηγητές άλλων πανεπιστημίων της Ελλάδος και του εξωτερικού.

Το πρόγραμμα διαιρείται σε τρεις περιόδους καθημάτων με αντίστοιχες εξετάσεις. Προβλέπει επίσης την εκπόνηση μιάς συνθετικής και μιάς ερευνητικής εργασίας που θα εξετασθεί από τριμελή επιτροπή καθηγητών.

Προτάσεις μέτρων από την Κυβέρνηση Ζολώτα

Μεταξύ των μέτρων που έθεσε υπόψη των αρχηγών των κομμάτων, με υπόμνημά του ο Πρωθυπουργός κ. Ξ. Ζολώτας, περιλαμβάνονται αρκετά που ενδιαφέρουν τη γεωργία και τους συνεταιρισμούς, όπως: Περικοπή επιδοτήσεων λιπασμάτων και προϊόντων που απολαμβάνουν ικανοποιητικές τιμές, μερική συμμετοχή των αγροτών για τη μείωση των ελλειμμάτων των συνεταιρισμών και υπαγωγή στη φορολογία των εισοδημάτων των αγροτών που προέρχονται από άλλες πηγές.

(Συνέχεια στη σελ. 270)

ΤΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ

Επιμέλεια Β. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ - ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ

(Συνεδρίαση ΞΣΤ' - 27 Ιαν. 1989)

Ι. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΒΡΩΣΙΜΗΣ ΕΛΙΑΣ

Από τον Υφυπουργό Γεωργίας δόθηκε η ακόλουθη απάντηση (17.1.1989):

«Σχετικά με τις επιτραπέζιες ελιές, σας πληροφορούμε τα ακόλουθα:

Από το 1987, δηλαδή ένα χρόνο μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου (εντάξεως της χώρας μας στην ΕΟΚ), πέραν της οποίας πρέπει να εφαρμόζονται με σχολαστικότητα όλες οι προβλεπόμενες από τη συνθήκη της ΕΟΚ διατάξεις, το Υπουργείο Γεωργίας τροποποίησε το καθεστώς προστασίας της θρώσιμης ελιάς έτσι ώστε:

1. Έπαψε να ορίζει τιμές ασφαλείας

2. Μετά και από απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας δεν μπορεί να ισχύει πλέον η υποχρέωση να αγοράζουν οι ιδιώτες έμποροι υποχρεωτικά μέσω συνεταιρισμού και ελάχιστες τιμές, τις τιμές ασφαλείας, προκειμένου να δανειοδοτηθούν από το τραπεζικό σύστημα.

3. Δεν επιδοτούνται οι παραγωγοί προκειμένου να παραδώσουν το προϊόν τους στις Σ.Ο.

Κατά συνέπεια το καθεστώς που ισχύει τώρα είναι:

1. Το Συνεταιριστικό Κίνημα στο σύνολό του (με απόφαση της «Ελαιουργικής»), ή και κατά περίπτωση, αποφασίζει σε ποιές τιμές θα συγκεντρώσει το προϊόν και με ποιό τρόπο θα πληρώσει τους συνεταιρισμένους και μή παραγωγούς, στα πλαίσια των προοπτικών διάθεσής του.

Ταυτόχρονα υποβάλλει στην ΑΤΕ το πρόγραμμα αγοράς και διάθεσης κάθε εσοδείας και ζητάει την ανάλογη χρηματοδότηση.

2. Η ΑΤΕ και ιδιαίτερα η Επιτροπή Πιστώσεων στην οποία συμμετέχει το Υπουργείο Γεωργίας, εξετάζει και εγκρίνει ανάλογα με το ύψος της χρηματοδό-

τησης για κάθε περίπτωση, σύμφωνα με το ιστορικό της λειτουργίας και των αποτελεσμάτων κάθε Σ.Ο. έτσι ώστε να μην εφαρμόζεται μία ισοπεδωτική πολιτική χρηματοδότησης, ανεξάρτητα από τις προσπάθειες κάθε Διοίκησης και του οικονομικού αποτελέσματος.

3. Με δεδομένο ότι η θρώσιμη ελιά εξάγεται σε ποσοστό 70% και πλέον, επιδοτείται η εξαγωγή και μάλιστα κατά προτίμηση η μικρή συσκευασία μέχρι 5 κιλά, ώστε να πάψουμε να τροφοδοτούμε την Ιταλία με πρώτη ύλη και να μεγαλώσουμε το μερίδιο της μικρής και επώνυμης συσκευασίας, που αποτελεί τη σωστή εξαγωγική λύση.

(Συνεδρίαση ΠΣΤ' - 24 Φεβρ. 1989)

ΙΙ. Η ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

Δόθηκε από τον Υφυπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση (17.2.1989):

«Το καθεστώς ενίσχυσης στην παραγωγή ελαιολάδου, αποτελεί ρύθμιση της ΕΟΚ και για την περίοδο 1987/88, έχει ως ακολούθως:

1. Μικροί παραγωγοί (που έχουν ελαιόλαδο κάτω από 200 χλγρ.) εισπράττουν κατευθείαν ολόκληρο το ποσό της ενίσχυσης που δικαιούνται.

2. Υπόλοιποι παραγωγοί (που έχουν ελαιόλαδο άνω των 200 χλγρ. όπως προκύπτει από τα δύο προηγούμενα χρόνια), οι οποίοι είναι μέλη αναγνωρισμένων ομάδων παραγωγών (Ενώσεις γεωργ. Συνεταιρισμών), εισπράττουν προκαταβολή της ενίσχυσης, με θάση τους συντελεστές των ομοιογενών ελαιοκομικών ζωνών στις οποίες βρίσκονται τα ελαιόδεντρά τους.

Η εκκαθάριση θα γίνει τον προσεχή Απρίλιο, διότι τότε και επί τη θάσει των προκαταβολών που θα έχει ολοκληρωθεί η πληρωμή τους, η Κοινότητα θα οριστικοποιήσει την υπέρβαση, σε σχέση με τη

μέγιστη εγγυημένη ποσότητα (1.350 χιλ. τόν) και έτσι θα καθορισθεί πλέον το οριστικό ύψος της ενίσχυσης κατά κιλό ελαιολάδου. Θα ακολουθήσει η εξόφληση που θα γίνει επί της πραγματικής παραγωγής κάθε ελαιοπαραγωγού, επίσης τότε θα γίνει και η πληρωμή των μεμονωμένων ελαιοπαραγωγών με παραγωγή άνω των 200 χιλγρ., με βάση όμως τις ζώνες...

Η προθεσμία υποβολής των δικαιολογητικών λήγει κάθε χρόνο στις 31/10.

Οι Κοινοτικές ενισχύσεις πληρώνονται στους παραγωγούς από τη Δ/νση Διαχείρισης Γεωργικών Προϊόντων του Υπουργείου Γεωργίας με χρήματα τα οποία δανείζεται από την ΑΤΕ σε συνολικό κόστος χρήματος 22,75% ετησίως. Τα ποσά αυτά εισπράττονται από την Κοινότητα μετά παρέλευση 2,5 μηνών με χρηματοδοτικό κόστος ειδικά για την Ελλάδα 6,8% σε ετήσια βάση.

III. ΑΠΟΣΥΡΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟ-ΙΟΝΤΩΝ

Από τον Υφυπουργό Γεωργίας δόθηκε η ακόλουθη απάντηση (15.2.1989):

«1. Οι αναγνωρισμένες, σύμφωνα με το άρθρο 13 του Καν. (ΕΟΚ) 1035/72, οργανώσεις παραγωγών, μπορούν να παρέμβουν στην αγορά και να αποσύρουν για λογαριασμό των μελών τους, πλεονασματικές ποσότητες ορισμένων προϊόντων (το είδος των οποίων καθορίζεται από τον παραπάνω Κανονισμό).

2. Η αριθ. 466474)12.6.84 Υπουργική Απόφαση, η οποία έχει κοινοποιηθεί σε όλους τους ενδιαφερομένους (Οργανώσεις, Δ/νσεις Γεωργίας, κλπ.) αναφέρεται στις προϋποθέσεις και τον καθορισμό των δικαιολογητικών για τη χορήγηση οικονομικής αποζημίωσης στις αναγνωρισμένες οργανώσεις παραγωγών, για τη δραστηριότητα της απόσυρσης. Οι κατά τόπους Δ/νσεις Γεωργίας, εποπτεύουν την πιστή τήρηση των διαδικασιών απόσυρσης.

3. Οι Οργανώσεις παραγωγών, μετά

το τέλος κάθε μηνιαίας απόσυρσης, υποβάλλουν όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά στις κατά τόπους Δ/νσεις Γεωργίας.

Γίνεται έλεγχος από τους αρμόδιους υπαλλήλους και κατόπιν διαβιβάζεται ο φάκελλος των δικαιολογητικών στην υπηρεσία μας (ΔΥΔΑΓΕ) για τον τελικό έλεγχο και την έκδοση του σχετικού εντάλματος πληρωμής.

4. Η οικονομική αποζημίωση λαμβάνεται και διανέμεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο της οργάνωσης στα μέλη της, σύμφωνα με τις αποσυρόμενες ποσότητες και την ορισμένη τιμή απόσυρσης...

5. Οι Οργανώσεις παραγωγών, σύμφωνα με τους Κοινοτικούς Κανονισμούς και την 466474)12.6.84 Υπουργική Απόφαση, απαιτείται να τηρούν πλήρη αρχεία των δραστηριοτήτων της απόσυρσης και να διαθέτουν αυτά για κάθε Εθνικό και Κοινοτικό Έλεγχο...

6. Σύμφωνα με πάγια αρχή του Υπουργείου Γεωργίας, όταν γίνεται κάποια σοβαρή καταγγελία για αξιόποινες πράξεις σε Αγροτικούς Συνεταιρισμούς δίνεται αμέσως εντολή στην αρμόδια εποπτική Υπηρεσία της ΑΤΕ, για διενέργεια έκτακτου ελέγχου και καταλογισμού τυχόν ευθυνών.

(Συνεδρίαση ΠΖ' - 27 Φεβρ. 1989)

IV. ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ Α.Σ.Ο.

Δόθηκε από τον Υπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση (21.2.1989):

«Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1541)85, οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις, αποτελούν Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου με εμπορική ιδιότητα και αυτοδιοικούνται κατά τους όρους του νόμου και του καταστατικού τους. Οι διάφορες οικονομικές και επιχειρηματικές τους δραστηριότητες, η κάλυψη των κενών οργανικών τους θέσεων κλπ., είναι θέματα που ανάγονται στις αρμοδιότητες των οργάνων διοίκησης τους δηλ. του διοικητικού τους συμβουλίου και της γενικής τους συνέλευσης».

ΓΕΝΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΥΛΗΣ 1989

A

ΑΓΡΕΞ, 28
Αγροτικά κόμματα, 236
Αγροτοβιομηχανικός σ., 41
Αλιευτικοί συνεταιρισμοί, 243
Αλυγιάκης Μ., 262
Ανατολική Γερμανία, 237
Ανατολική Ευρώπη, 236
ΑΝΕΚ, 119
Αρχοντάκης Κ., 119
ΑΣΕ, 55, 57, 69, 79, 85, 89, 133, 159
Αστικοί συνεταιρισμοί, 110
Ασφαλιστικά, 257
Ασφαλιστικοί συνεταιρισμοί, 113
Αυτοδιαχείριση, 131
Αυτοδιοίκηση, 268

B

BONOW M., 210
Βουλγαρία, 237

Γ

Γαμβρούλης Δ., 266
Γ.Σ.Ε.Ε., 153

Δ

Δημόπουλος Θ., 171, 203
Διακουμάκος Π., 267
Διαμαντής Κ., 57, 235
Δομή σ.ο., 2, 71
Δ.Σ.Ε., 219

E

Ειρηνάιος, 119
ΕΛΛΙΟΥΡΓΙΚΗ 32, 261, 262, 267
Εποπτεία, 8
Ε.Σ.Σ.Δ., 219, 236

Z

Ζολώτας Ξ., 265

I

Ιασεμίδης, 39, 123
Ιλαντζής, 53

K

Καμενίδης Χρ., 209
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ - KONSUM, 19, 209
ΚΕΟΣΟΕ, 17, 32
Κίλελέρ, 27, 36

Κλήμης Αρ., 39, 123
COLEGA, 16, 133
Κοινοπραξίες, 103
Κολλεκτιβισμός, 239
Κολύμβας Ν., 57, 85, 236
Κολύρης Π., 58
KONARROE R., 55
ΚΟΟΠΕΡΑΤΙΒΑ FORBUNDET, 210
COPA, 133
Κοσμόπουλος Δ., 153
ΚΣΟΣ, 17, 101
ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ, 32
ΚΥΔΕΠ, 58, 172, 173, 235
Κύπρος, 51

Λ

Λαϊκές εταιρείες, 119
Λαμπροπούλου - Δημητριάδου Β., 11, 97
163, 189, 249, 267

M

Μάννατζμεντ, 55
Μανιτάκης Α., 159
MARCUS L., 219
Μαυράκης Κ., 131
Μαυρογορδάτος, 55
Μηλιάκος Δ., 203
Μικτές επιχειρήσεις, 111
Μουσείο, 57
MUNKNER H., 57, 69, 90

N

Νικολάου - Σμοκοβίτη Λ., 131
Νομοθεσία, 2, 5, 11, 97, 122, 249
Νομολογία, 163

O

ΟΗΕ, 61, 135, 205
Οικον. και Κοιν. Επιτροπή, 183
UNITAB, 29
Ουγγαρία, 237
Ουσταπασίδης Κ., 21

Π

Παπαγεωργίου Γ., 131
Παπαγεωργίου Κ., 45, 55, 57, 63, 89,
131, 135, 205, 223, 225
Παπαδημητρίου Γ., 57, 79
ΠΑΣΕΓΕΣ, 9, 27, 57, 97, 174, 265

ΠΑΣΥΑΣ, 204
 Πεταλωτής Δημ., 133
 Πεταλωτής Διογ., 53
 Ποινικά θέματα, 170
 Πολωνία, 237
 Πουρνάρας Γ., 41
 PROSPER, 133
 Προσωπικό, 36, 113

P

Ρουμανία, 237

Σ

CEJA, 133
 Σεϊτανίδης Η., 27, 57
 ΣΕΚΕ, 38, 133
 Σελλιανάκης Γ., 171, 203
 Σεντροσογιούζ, 219
 CIRIEC, 145
 Σιφινιώτης Κ., 145
 Σκάνδαλα, 4
 Σ.ΚΕ.Π.Υ., 131
 ΣΚΟΠ, 17, 32
 Σολάρης Ι., 199
 ΣΠΕΚΑ, 28
 Στελέχη, 6
 Στρογγύλης Ι., 1, 57, 65, 67
 Συνδιαχείριση, 89
 Συνεταιρική Τράπεζα, 33, 123
 ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ, 134
 Σώμα Ελεγκτών, 105

T

ΤΡΑΚΤΟΡΕΞΠΟΡΤ, 28
 Τσεχοσλοβακία, 237

Υ

Υπαλληλικά, 257

Φ

ΦΕΟΓΑ, 16
 Φορολογικά, 110, 249
 Φραγκογιαννόπουλος Φ., 263
 Φωτίου Γ., 51

Χ

ΧΟΛΥΟΑΚΕ, 89
 Χουρμουζιάδης Κ., 210
 Χρέη, 35, 36, 108, 117

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ - ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ

(Συνέχεια από τη σελ. 266)

Σεμινάρια νεοπροσλαμβανόμενων υπαλλήλων των Συνεταιρισμών

Στα εκπαιδευτικά κέντρα της ΠΑΣΕ-ΓΕΣ (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο) θα πραγματοποιηθεί το πρώτο σεμινάριο κατάρτισης νέων υπαλλήλων των συνεταιρισμών κατά την περίοδο 12-23 Φεβρουαρίου 1990.

Τα μαθήματα που θα διδαχθούν και οι αντίστοιχες ώρες είναι: ΕΟΚ και ΚΑΠ (6), Συνεργατισμός (6), Δημόσιες Σχέσεις (6), Συνεταιριστική Νομοθεσία(8), Λογιστική (12), Μηχανογράφηση (12).

Τα έξοδα μετακίνησης και διαμονής των συμμετεχόντων βαρύνουν την Π.Α.Σ. Ε.Γ.Ε.Σ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Παράκληση οι εργασίες να είναι όσο το δυνατό συνοπτικές και συνεκτικές κι η έκτασή τους να μην ξεπερνά το ισοδύναμο 6 τυπωμένων σελίδων. Η Συντακτική Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα δημοσίευσης ή μη εργασιών που της παραδίδονται, καθώς και καθορισμού του χρόνου δημοσίευσης, ανάλογα με τις δυνατότητες. Κείμενα που δημοσιεύονται ή όχι δεν επιστρέφονται. Τα κείμενα πρέπει να είναι πολύ καθαρά.

Τα κείμενα που υπογράφονται ή για τα οποία αναφέρεται η προέλευσή τους, δεν απηχούν, κατ' ανάγκη και σ' όλα τα σημεία τους, και τις θέσεις της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού.

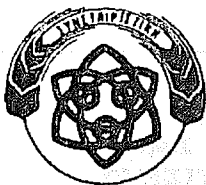
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

προσφέρει τη σιγουριά της ολοκληρωμένης κάλυψης σε όλους τους ζωτικούς κλάδους και εξασφαλίζει:

- τη γρήγορη και πρόθυμη εξυπηρέτηση
- την αντικειμενική και δίκαιη αποζημίωση
- τον σεβασμό και την πλήρη κατανόηση προς τους ασφαλισμένους.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

- Από το 1978, η πρώτη και η μόνη αμιγής Συνεταιριστική Ασφαλιστική Εταιρία στην Ελλάδα, με αποκλειστικούς μετόχους 60 Συνεταιριστικές Οργανώσεις και με κεφάλαια και αποθεματικά πάνω από 300 εκατομμύρια δραχμές.
- Αντασφαλιστική κάλυψη από τα μεγαλύτερα διεθνή συνεταιριστικά και ιδιωτικά αντασφαλιστικά συγκροτήματα.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

Κεντρικά Γραφεία:

Ακαδημίας και Γ. Γενγαδιού 8 - Αθήνα, Τηλ. 36.42.611 - 15

Υποκατάστημα Θεσσαλονίκης:

Τσιμισκή 17 - Θεσσαλονίκη - Τηλ. 268.503

Πρακτορεία και γραφεία σ' όλη την Ελλάδα και στις Ενώσεις των Γεωργικών Συνεταιρισμών.

«SINETERISTIKI PORIA»

CONTENTS OF No 16/1989

	page
- C. Kamenidis, Profile of the "KONSUM" Consumer cooperative of Thessaloniki.	209
- Lars Marcus, Address to the Centrosoyus Congress, 1989.	219
- C.L.Papageorgiou, The Meaning of the Social Dimension of Cooperatives.	225
- Our Views.	233
- N.Kolymvas, The Evolutions in Agriculture, in Cooperatives and in the Agricultural Parties in Eastern Europe.	236
- N.Patrikios, Fisheries Cooperatives in Greece.	243
- V.Lambropoulou - Dimitriadou, Recent Cooperative Legislation.	249
- Motion of the General Meeting of ELEOURGIKI.	261
- Obituaries : F.Frangoyannopoulos.	263
- Cooperative and Agricultural News.	265
- Cooperative Issues in Parliament.	267
- Index of 1989 Material.	269

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ — ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ — ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τρίμηνη έκδοση του Επιστημονικού - Ιδεολογικού Σωματίου

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

Γραφεία: Κουμουندούρου 25 (4ος όροφος) Αθήνα 10437 (τηλ. 52.47.162)

Ιδιότητα: Έκδοση: Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού

Υπεύθυνος κατά νόμο: Κώστας Παπαγεωργίου, Θησέως 10, Μαρούσι
151.24 - Αθήνα - Τηλ. 8027.807

Συντακτ. Επιτροπή: Β. Δημητριάδου - Κ. Παπαγεωργίου - Γ. Σελλιανάκης

Εισφορές 1989: Για Νομικά Πρόσωπα δρχ. 2.000. Για άτομα δρχ. 1.000.

Εμβάσματα: Στον Ταμία κ. Νικ. Πατρίκιο, οδός Καλλιρρόης 12

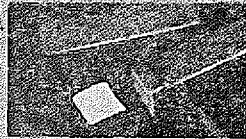
Αθήνα 117 43 (τηλ. 92.26.777)

Τυπογραφείο: Νικήτα Κ. Καράλη, Γερανίου 7 - Τηλ. 52 33 965

Κυκλοφορία 25.1.1990

ράβδοι υγείας

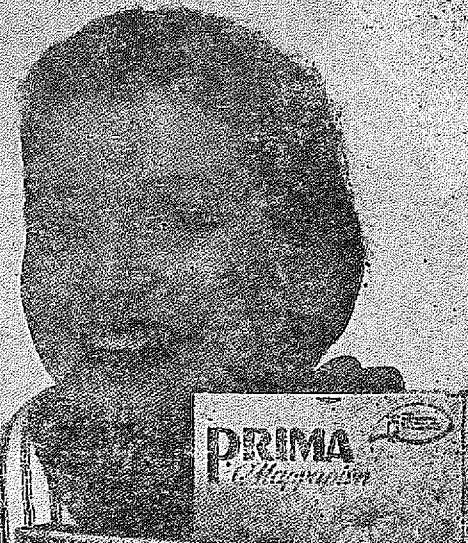
μετράς, κόβεις
απολαμβάνεις

Μια απλή κίνηση είναι η λύση.
Αποκόβεις εύκολα τη ράβδο prima για άμεση χρήση.
Παύση για το φαγητό, ποτό, κούραση.
Οδοντοπυλινγκ, βήχας, γαστρίτιδα, πεπτικά
βασικά προβλήματα, δύσπνοια κ.λ.π.
Μεγάλη ανακούφιση.
Οι ράβδοι prima υγείας prima είναι κατάλληλες
για όλους τους ασθενείς με βήχα και
πυλινγκ. Αποκοβόμενες εύκολα και αποτελεσματικά
σε οποιαδήποτε κατάσταση.
Αποκοβόμενες εύκολα και αποτελεσματικά
σε οποιαδήποτε κατάσταση.
Επιπλέον οι ράβδοι prima είναι:

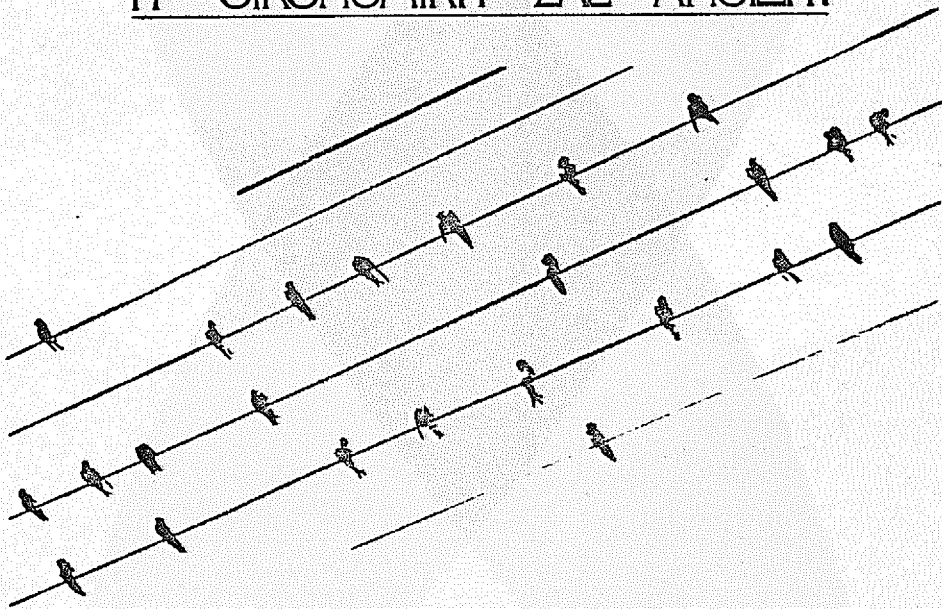
PRIMA γεύση στη ζωή

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ
400 γρ.

ΧΡΕΟΣ ΜΑΣ

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΑΣ ΑΝΟΙΞΗ!

ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
με ανθρώπινο πρόσωπο